

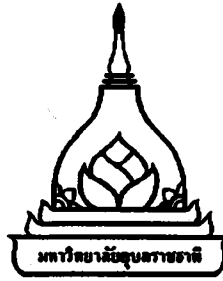
**การศึกษาอัตลักษณ์ลายผ้าซิดีसानเพื่อการออกแบบ
และพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย**

สุจิตรา ญานะพันธ์

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปประยุกต์บัณฑิต
สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**

พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

**THE STUDY OF INDIVIDUAL PATTERNS OF KHID ISAN FOR THE DESIGN
AND DEVELOPMENT OF THAI FONTS**

SUCHITRA YANAPAN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
MAJOR IN PRODUCT DESIGN
FACULTY OF APPLIED ARTS AND DESIGN
UBON RAJATHANEE UNIVERSITY
YEAR 2009
COPYRIGHT OF UBON RAJATHANEE UNIVERSITY**

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปริญญาตรี ศิลปประยุกต์บัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ

เรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์ลายผ้าจกอีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนาารูปแบบตัวพิมพ์ไทย
ผู้วิจัย นางสาวสุจิตรา ญาณะพันธ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์เสกสรรค์ ศรีสัมพันธ์)

กรรมการ

(อาจารย์ลลิตา บุญมี)

กรรมการ

(อาจารย์เทพิน แก้วรสสุตร)

กรรมการ

(ดร.กัญญา จิงวิมุตพันธ์)

คณบดี

(รศ.ดร.ธาดา สุทธิธรรม)

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ อินทร์ประสิทธิ์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีการศึกษา 2551

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก
 อาจารย์เสกสันต์ ศรีสันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอบคุณ ดร. กัญญา จึงวิมุตพันธ์ ประธาน
 กรรมการ อาจารย์เทพิน แก้ววรสูตร กรรมการ อาจารย์กรกฤษ เหล่าสกุล กรรมการ อาจารย์ถลิตดา
 บุญมี กรรมการ ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือเป็นอย่างดี จนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา ขอบคุณอาจารย์
 ประทับใจ สึกขา ที่ให้คำแนะนำในรายวิชาโฆษณาสามซึ่งเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้
 ขอบคุณอาจารย์สิทธิชัย สมานชาติที่ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง ขอบคุณอาจารย์(พีท)ที่ให้
 ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวประชาสัมพันธ์เรื่องฟอนต์ ขอบคุณนายประดิษฐ์ โจนสุข ที่ให้ความช่วยเหลือ
 ทางด้านข้อมูลและให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำ
 แบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ www.F0nt.com ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลในการทำฟอนต์ และข้อมูลรูปแบบ
 ฟอนต์ในปัจจุบัน ข่าวประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับฟอนต์ ขอบคุณอินเทอร์เน็ตที่เป็นแหล่งในการหา
 ข้อมูลศึกษากระบวนการสร้างฟอนต์

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณบุพการีผู้เป็นพลังแห่งชีวิต คุณพ่อสนั่น ฉวนะพันธ์ และคุณ
 แม่บุญสิ มะขม ที่ให้ข้าพเจ้าได้เกิดมาบนโลกใบนี้และได้สั่งสอนให้เป็นคนดีเลี้ยงดูข้าพเจ้าด้วยความ
 อบอุ่นและเป็นกำลังใจให้เสมอมาสอนให้เห็นคุณค่าของความรู้ และคุณประโยชน์ใดๆที่เป็นกุศล
 อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอน้อมอุทิศแด่คุณพ่อสนั่น ฉวนะพันธ์ ผู้ปรารถนาที่จะได้
 เห็นความสำเร็จของข้าพเจ้าในการศึกษาทางด้านศิลปะ และขอบคุณตัวข้าพเจ้าเองที่อดทนต่อสู้กับ
 ความเหนื่อยจากการทำงานไปพร้อมๆกับการเรียนจนสามารถทำงานชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

(นางสาวสุจิตรา ฉวนะพันธ์)

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาอัตลักษณ์ลายผ้าจิดอีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย
 โดย : สุจิตรา ญาณะพันธ์
 ชื่อปริญญา : ศิลปประยุกต์ฯบัณฑิต
 สาขาวิชา : การออกแบบผลิตภัณฑ์
 ประธานกรรมการที่ปรึกษา : อาจารย์เสกสันต์ ศรีสันต์

ศัพท์สำคัญ : ตัวพิมพ์ไทย จิดอีสาน อัตลักษณ์เอกลักษณ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลายผ้าจิดอีสานที่มีในปัจจุบันเพื่อนำมาวิเคราะห์ลายในแต่ละหมวดหมู่เพื่อหาความเป็นอัตลักษณ์ของลายผ้าจิดอีสานเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการออกแบบตัวพิมพ์ไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสื่อถึงความเป็นอีสาน

ผ้าจิดอีสานนั้นมีจำนวนมากและมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น การจำแนกลวดลายผ้าจิดอีสานนั้นสามารถจำแนกออกได้หลายหมวดหมู่ตามแต่ละท้องถิ่นจะจำแนกไปในแต่ละลายจะมีความคล้ายคลึงกันอยู่ ซึ่งเมื่อถ้าเรารวบรวมผ้าจิดอีสานในแต่ละท้องถิ่นแล้วนำมาจำแนกลวดลายจะเห็นได้ว่าลวดลายที่คนอีสานนิยมทอ หรือว่าลวดลายที่ทอกันมาจากบรรพบุรุษนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวิถีชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งรอบกายของคนอีสาน สำหรับลวดลายที่สามารถนำไปสู่กระบวนการออกแบบ ตัวพิมพ์ไทย ซึ่งมีความเหมาะสม กับกาลเทศะที่จะไม่ขัดแย้งกับหลักความเชื่อของชาวอีสานในการนำลวดลายมา ประยุกต์สู่การออกแบบต่างๆ และเป็นลวดลายที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของลายจิดอีสานมี 5 หมวดหมู่ดังนี้ 1) ลวดลายที่ได้จากสัตว์ที่พบเห็น 2) ลวดลายที่ได้จากพืชพรรณธรรมชาติ 3) ลวดลายที่ได้จากเครื่องใช้และเครื่องประดับ 4) ลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับ เครื่องใช้ 5) ลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ สำหรับการออกแบบตัวพิมพ์ไทยนั้นจะเน้นในการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะเพื่อแสดงถึงความสำคัญและที่มาของตัวอักษรสร้างความแปลกใหม่และไม่ให้ซ้ำกับแบบตัวอักษรที่มี โดยทั่วไปเน้นความเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน

สรุปผลการออกแบบตัวพิมพ์ไทยจากการศึกษาลายผ้าจิดอีสาน พบว่าตัวอักษรที่ออกแบบในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 สามารถแสดงและบ่งบอกถึงความมีอัตลักษณ์ของลายผ้าจิดอีสานได้ ในลักษณะที่เป็นตัวๆแตเมื่อนำมาเรียงเป็นประโยคและทำการทดสอบอ่าน โดยแบ่งเป็น นักเรียนชั้นมัธยมต้นจำนวน 10 คน,นักเรียนชั้นมัธยมปลายจำนวน 10 คน,นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

จำนวน 5 คน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน, นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน, นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน และบุคลากรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีซึ่งเป็นตัวแทนแต่ละคณะจำนวน 10 คน รวมเป็นจำนวน 50 คน พบว่าผู้ทดสอบอ่านยังอ่านผิดเนื่องจากตัวอักษรที่มีลักษณะเหลี่ยมและโค้งงอตามลักษณะของลายผ้าที่นำมาใช้ในการออกแบบ และเมื่อนำมาปรับปรุงใหม่แล้วทำการทดสอบอ่านใหม่อีกครั้งพบว่าผู้ทดสอบอ่านอ่านถูกต้องทั้งหมด เมื่อนำตัวอักษรที่ได้จากการออกแบบไปทดลองใช้งานในลักษณะต่างๆ เช่น นำไปใช้ร่วมกับ โปสเตอร์, โปร้ชัวร์, ปกหนังสือ, บรรจุภัณฑ์, แบบสกรีนบนเสื้อ, เว็บไซต์, ฯลฯ พบว่าสามารถใช้ร่วมกับงานที่มีลักษณะที่ต้องการความเป็นพื้นถิ่นอีสานได้ดี ซึ่งผลจากการวิจัยข้างต้นสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตัวอักษรไทยในรูปแบบใหม่ๆ ได้ตามผลการทดสอบและพัฒนาประกอบการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ABSTRACT

TITLE: THE STUDY OF INDIVIDUAL PATTERNS OF KHID ISAN
FOR THE DESIGN AND DEVELOPMENT OF THAI FONTS

RESEARCHER: SUCHITRA YANAPAN

DEGREE: APPLIED ARTS AND DESIGN

MAJOR: PRODUCT DESIGN

CONSULTANT CHAIRMAN: MR. SEKSAN SRISAN

KEY WORDS: THAI FONTS, KHID ISAN, INDIVIDUAL PATTERN,
UNIQUENESS

The objectives of this study were:- 1) to study the individual patterns of Khid Isan at the present time and 2) to analyze each individual pattern to find its Isan uniqueness for the design process of Thai fonts.

Khid Isan has many designs varieties and each design has its own name due to its local production. Khid Isan patterns are categorized into many classifications depending on the agreement of each local producer. Each individual design is similar to some extent. As all kinds of Khid Isan have been grouped, it was found that the most popular patterns, which were handed down from their Isan ancestors, involved daily life and surroundings. The Khid Isan patterns which will lead to the design process of Thai fonts will be appropriate with time and space. They will also show the uniqueness of their original Isan design while adhering to the standards of the design process thereby enhancing the beauty of the fonts. We found that the Khid Isan fit into 5 general classifications. They were: 1) animal-like patterns, 2) flowers and tree-like patterns, 3) utensils and decorations patterns, 4) beliefs of utensil equipment and 5) beliefs of animal structures.

In designing the Thai fonts, it is focusing on the uniqueness of each pattern to show the importance that pattern. These new Thai fonts are unique and do not copy or look similar to present fonts used. Moreover, these designs will also focus on the appropriateness of their utilization.

At the conclusion of this Thai fonts design on Khid Isan, it was found that the first and second designs were able to utilize the individual patterns of Khid Isan into letters. When the letters were put together in sentences after a try-out conduct of the following target groups:-10 lower secondary school students, 10 higher secondary school students, 5 freshmen students, 5 sophomore students, 5 junior students, 5 senior students and 10 Ubon University officers from each faculty, it was found that the target groups were not able to read the first and second designs correctly due to the angles and corners of the letter design. After the improvement, the target groups were able to read correctly. When Thai font designs were applied into different uses, such as posters, brochures, book covers, packing, cloth screening and websites, it was found that designs were applied to suit the needs of local Isan people. The result of the research mentioned will be used as the model for Thai Font developments in new styles as it was tested and developed through this research.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	

1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย	2
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	3

2. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการออกแบบ

2.1 ที่มาของผ้าจิดในภาคอีสาน	4
2.2 ที่มาของการสร้างลายผ้าจิด	4
2.3 การจำแนกลวดลายผ้าจิดที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อม	5
2.4 การจำแนกคติความเชื่อท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลวดลายบนผ้าจิด	6
2.5 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดอีสาน	9

3. การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับตัวพิมพ์ไทย

3.1 ความเป็นมาของตัวพิมพ์ไทย	17
3.2 องค์ประกอบในการออกแบบตัวพิมพ์	18
3.3 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์	19

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.4 การจำแนกแบบตัวพิมพ์ตามช่วงเวลาและแบบตัวพิมพ์	22
3.5 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	27
3.6 กลุ่มอักษรไทยแบ่งตามลักษณะโครงสร้าง	37
3.7 การประดิษฐ์อักษรด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	40
4. การวิเคราะห์และการออกแบบตัวพิมพ์ไทย	
4.1 การวิเคราะห์ลายผ้าจิดเพื่อหาอัตลักษณ์ของลวดลายที่นำมาสู่ กระบวนการออกแบบตัวพิมพ์ไทย	45
4.2 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและ ลักษณะการนำไปใช้งาน	49
4.3 sketch idea	58
4.4 sketch design	61
4.5 การพัฒนาแบบตัวอักษร	70
4.6 แสดงการนำแบบตัวพิมพ์ไทยที่ได้จากการออกแบบไปใช้งาน	79
4.7 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อ แบบตัวพิมพ์ไทย	80
5. การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	81
5.2 การอภิปรายผล	82
5.3 ข้อเสนอแนะ	82
เอกสารอ้างอิง	83
ภาคผนวก เครื่องมือในการทำวิจัย	84
ประวัติผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดที่ได้จากพืชพรรณธรรมชาติ	9
2	การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดที่ได้จากสัตว์ที่พบเห็น	10
3	การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดที่ได้จากสิ่งของเครื่องใช้และเครื่องประดับ	12
4	การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์	13
5	การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับลายพันธุ์พฤกษา	14
6	การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องใช้	15
7	ตารางกระบวนการผลิตฟอนต์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Font Lab	40
8	ตารางการสรุปจุดเด่น และ จุดด้อยและการนำไปใช้งานของแบบตัวอักษร	54
9	ตารางการสรุปการเลือกรูปแบบตัวอักษรจากการสำรวจ	60
10	ตารางการสรุปจากการทดสอบอ่านครั้งที่ 1	73
11	ตารางการสรุปจากการทดสอบอ่านครั้งที่ 2	77
12	ตารางสรุปค่าเฉลี่ยและความเหมาะสมของแบบตัวพิมพ์ไทย	80

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวอักษรแบบมีหัว	20
2	ตัวอักษรแบบไม่มีหัว	20
3	ตัวอักษรแบบตัวเขียน	21
4	ตัวอักษรแบบอาลักษณ์	21
5	ตัวอักษรจากหนังสือสำแดงโทษผิดของหมอบรัดเลย์	22
6	ตัวอักษรจากวารสารฉบับแรกของไทย ชื่อ The Bangkok Recorder หรือ หนังสือจดหมายเหตุ ของหมอบรัดเลย์	23
7	ตัวอักษรตัว ฝ.ศ.	24
8	ตัวอักษรจากหนังสือราชกิจจานุเบกษา	24
9	ตัวอักษรจากงานพิมพ์ใบทละครพระราชนิพนธ์ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง ปรียทรรติกา พ.ศ. 2468	25
10	ตัวอักษรตัวแซ	25
11	ตัวอักษรไทยแบบต่างๆที่ปรากฏในหนังสือ พานิชย์สังเคราะห์ พ.ศ. 2492	26
12	ตัวพิมพ์อักษรไทย	26
13	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	27
14	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	28
15	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	29
16	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	30
17	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	31
18	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	32
19	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	33
20	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	34
21	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	35
22	การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร	36

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
23 การวิเคราะห์ลายผ้าจิดเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลาย ที่ได้จากสัตว์ที่พบเห็น	45
24 การวิเคราะห์ลายผ้าเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จาก พืชพรรณธรรมชาติ	46
25 การวิเคราะห์ลายผ้าเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จาก เครื่องใช้และเครื่องประดับ	46
26 การวิเคราะห์ลายผ้าเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จาก คติความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องใช้	47
27 การวิเคราะห์ลายผ้าเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จาก คติความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์	47
28 การนำลายเส้นในแต่ละหมวดหมู่ของกลุ่มลายผ้าจิดมาวิเคราะห์ หาอัตลักษณ์	48
29 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	49
30 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	49
31 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	50
32 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	50
33 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	51
34 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	51
35 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	52

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
36	การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	52
37	การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	53
38	การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะ การนำไปใช้งาน	53
39	ปัจจัยที่มีความสำคัญในการหาแนวทางการออกแบบตัวอักษร	54
40	การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์	55
41	การวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์	55
42	รูปแบบคอนเส็ปของการออกแบบตัวอักษร	56
43	การสร้างแรงบันดาลใจในการออกแบบจากนุทปอร์ต	57
44	แบบสเก็ตรูปแบบที่ 1	58
45	แบบสเก็ตรูปแบบที่ 2	58
46	แบบสเก็ตรูปแบบที่ 3	59
47	แบบสเก็ตรูปแบบที่ 4	59
48	แสดงแบบสเก็ตรูปแบบที่ 5	60
49	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ก.ไก่	61
50	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ข.ไข่	61
51	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ค.ควาย	62
52	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ฉ+จ+ฐ+ง	62
53	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ท+ถ	63
54	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว บ.ใบไม้	63
55	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว พ+ผ	64
56	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ม+น	64
57	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ห+ธ+ร+ย	65
58	แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว อ+ว	65

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
59	แบบสเกิดในกลุ่มโครงสร้างแบบผสม	66
60	แบบสเกิดในกลุ่มโครงสร้างของสระที่อยู่ระดับเดียวกับพยัญชนะ	66
61	แบบสเกิดในกลุ่มโครงสร้างของสระที่อยู่เหนือระดับพยัญชนะ	67
62	แบบสเกิดในกลุ่มโครงสร้างของสระที่อยู่ใต้ระดับพยัญชนะและเครื่องหมาย	67
63	แบบสเกิดในกลุ่มโครงสร้างของวรรณยุกต์และเครื่องหมายวรรณยุกต์จนทัวไป	68
64	แบบสเกิดในกลุ่มโครงสร้างของตัวเลขไทย	68
65	ต้นแบบจากแบบสเกิด	69
66	การเปรียบเทียบในการปรับแก้ตัวอักษร	70
67	รายละเอียดการปรับแก้ตัวอักษร	71
68	ต้นแบบจากการปรับแก้เรียบร้อย	72
69	การนำตัวอักษรมาเรียงเป็นประโยค	73
70	การเปรียบเทียบในการปรับแก้ตัวอักษร	74
71	รายละเอียดการปรับแก้ตัวอักษร	75
72	ต้นแบบจากการปรับแก้ครั้งที่ 2	76
73	การนำอักษรมาเรียงเป็นประโยค	77
74	ต้นแบบที่สมบูรณ์	78
75	การนำแบบตัวพิมพ์ไทยไปใช้งานในรูปแบบต่างๆ	79

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาษาคือเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ชาติดำรงอยู่ได้ ภาษาคือสะพานเชื่อมตัวตนของชนชาติ จากอดีตถึงปัจจุบันตัวพิมพ์คือเครื่องมือสำคัญ ที่ทำให้ภาษาดำรงอยู่ได้ แบบตัวพิมพ์ที่พัฒนาทัน กระแสการเปลี่ยนแปลง คือ โครงสร้างแกร่งของสะพานที่เชื่อม โยงตัวตนของชาติจากปัจจุบัน สู่ออนาคต

จากปัญหาลิขสิทธิ์แบบตัวพิมพ์สู่การพัฒนาแบบตัวพิมพ์ไทย ผลกระทบปัญหาลิขสิทธิ์ แบบตัวพิมพ์ไทยต่ออุตสาหกรรมการพิมพ์ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะปัญหา ของความไม่เข้าใจในการใช้แบบตัวพิมพ์ หรือไม่เข้าใจถึงปัญหาของลิขสิทธิ์ว่าแบบตัวพิมพ์มี ลิขสิทธิ์หรือไม่ ซึ่งก็ยังไม่มีการที่จะกล้าฟันธง ๑๐๐เปอร์เซ็นต์ เจ้าของแบบตัวพิมพ์ก็กล่าวอ้างว่า แบบตัวพิมพ์มีลิขสิทธิ์ โดยยกเหตุผลต่างๆมาประกอบ อาทิเช่นแบบตัวพิมพ์ที่สร้างขึ้นถือว่าเป็น ซอฟต์แวร์เมื่อเป็นซอฟต์แวร์ก็ถือว่าเป็นลิขสิทธิ์ได้ส่วนฝ่ายผู้ใช้ก็มองว่าแบบตัวพิมพ์เป็น ตัวอักษรซึ่งเป็นสมบัติของชาติไม่ถือว่าเป็นลิขสิทธิ์ของคนใดคนหนึ่ง

นอกจากนี้ยังมีความกังวลของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการพิมพ์ เกี่ยวกับผู้ที่ต้องรับผิดชอบ ลิขสิทธิ์แบบตัวพิมพ์ ใครคือผู้ที่ต้องรับผิดชอบในการใช้แบบตัวพิมพ์ หากแบบตัวพิมพ์นั้นๆ มีลิขสิทธิ์ จะเป็นผู้จ้างงาน (เจ้าของงาน), บริษัทรับออกแบบ, ร้านแยกสี หรือบริษัทรับจ้างพิมพ์ ใครกันแน่ ต้องรับผิดชอบ ก็ยังเป็นคำถามที่ต้องหาข้อสรุปกันไปจากปัญหาข้างต้นทำให้สหพันธ์อุตสาหกรรม การพิมพ์ ได้รับการร้องเรียนจากสมาชิกเพื่อให้สหพันธ์ฯ เข้ามาดูแลปัญหาเกี่ยวกับแบบตัวพิมพ์ไทย ทางสหพันธ์ฯ จึงมีการประชุมและปรึกษาหารือในประเด็นปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับแบบตัวพิมพ์ โดยมี ข้อสรุปในการบรรเทาปัญหาแบบตัวพิมพ์ในเบื้องต้นคือ การสนับสนุนให้มีการพัฒนาแบบตัวพิมพ์ ไทย เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการพิมพ์ ซึ่งเป็นแบบตัวพิมพ์ที่พัฒนา เพื่อแจกจ่ายให้ใช้ฟรี(คุณประสิทธิ์ คล่องงูเหลือม (ประธานโครงการ))

จากปัญหาข้างต้นดังที่กล่าวมาผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยและแบบ ตัวพิมพ์ไทยและยังเล็งเห็นอีกว่าหากมีการพัฒนาแบบตัวพิมพ์ไทยจากการเอาอัตลักษณ์ของความ เป็นอิสานมาผสมผสานเพื่อให้ได้มาซึ่งแบบตัวพิมพ์จะเป็นการดีเป็นอย่างมากและยังได้เป็นการ

เผยแพร่วัฒนธรรมและความเชื่อในท้องถิ่นอีสาน และเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบตัวพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพื้นถิ่นอีสานโดยตรงนั้น จะต้องมีการศึกษาวัฒนธรรมและความเชื่อของชาวอีสานจากหลายๆ แหล่งข้อมูล และลายผ้าจิดอีสานจึงนับว่าเป็นอีกแหล่งความรู้หนึ่งที่จะทำให้ได้มาซึ่งความเป็นตัวตนและความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นอีสานจริงๆ เพื่อนำอัตลักษณ์ของลายผ้าจิดอีสานมาเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบรูปแบบตัวพิมพ์ที่มีอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของภาคอีสานอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาที่มา คติความเชื่อ และรูปแบบ ของลายผ้าจิดอีสานแล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบตัวพิมพ์ไทย
- 1.2.2 เพื่อออกแบบและพัฒนาแบบตัวพิมพ์ไทยที่ได้แรงบันดาลใจจากลายผ้าจิดอีสาน
- 1.2.3 เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการทำกราฟิกที่สื่อถึงศิลปะพื้นถิ่นอีสาน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

- 1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - 1.3.1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลวดลายผ้าจิดอีสาน
  - 1.3.1.2 ศึกษาข้อมูลและกระบวนการผลิตรูปแบบตัวพิมพ์ไทยในปัจจุบัน
- 1.3.2 ขอบเขตด้านการออกแบบ
  - 1.3.2.1 ออกแบบตัวอักษรที่ได้แรงบันดาลใจจากลายผ้าจิดอีสาน โดยแบ่งตามกลุ่มรูปแบบตัวพิมพ์

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

- 1.4.1 ศึกษาเกี่ยวกับลายผ้าจิดอีสานและสัมภาษณ์ผู้มีความรู้เกี่ยวกับลายผ้าจิดพื้นถิ่นอีสานและเอกสารต่างๆเกี่ยวกับผ้าจิดในภาคอีสาน
  - 1.4.1.1 ศึกษาที่มาของลายผ้าจิดอีสาน
  - 1.4.1.2 ศึกษาประเภทของลายผ้าจิดอีสาน
  - 1.4.1.3 ศึกษาคติความเชื่อเกี่ยวกับลายผ้าจิดอีสาน
  - 1.4.1.4 ศึกษารูปแบบการสร้างลายผ้าจิดอีสาน
- 1.4.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการออกแบบอักษรประดิษฐ์ที่ใช้ในปัจจุบัน

- 1.4.2.1 ศึกษารูปแบบที่มีในปัจจุบัน
- 1.4.2.2 ศึกษากระบวนการผลิตตัวอักษรในปัจจุบัน
- 1.4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจำแนกประเภทของข้อมูล คือ ลายผ้าจิดอีสาน และรูปแบบตัวอักษรที่มีในปัจจุบัน
- 1.4.4 สรุปผลการศึกษาข้อมูลเพื่อนำไปสู่กระบวนการการออกแบบตัวอักษรประดิษฐ์
- 1.4.5 ประเมินผลิตภัณฑ์ต้นแบบ
- 1.4.6 ประเมินผลการวิจัย

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ความเป็นมา คติความเชื่อ และรูปแบบของลายผ้าจิดอีสาน ได้มีการจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบตัวพิมพ์ไทย
- 1.5.2 ได้แบบตัวพิมพ์ไทยที่มีที่มาจากลายผ้าจิดอีสาน
- 1.5.3 เพื่อให้วงการออกแบบ, ผู้ประกอบการทางด้านงานพิมพ์ และประชาชนทั่วไปได้มีทางเลือกในการใช้แบบตัวพิมพ์ไทยในจำนวนที่มากขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1.6.1 จิด คือ ลายบนผืนผ้าที่เกิดจากการทอ
- 1.6.2 ตัวพิมพ์ไทย คือ แบบตัวพิมพ์ที่เป็นอักษรไทยสามารถใช้งานได้บนระบบปฏิบัติการและโปรแกรมประยุกต์สมัยใหม่
- 1.6.3 อັคคัษณ์ คือ ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าจิดอีสาน

2.1 ที่มาของผ้าจิดในภาคอีสาน

การทอผ้าในภาคอีสาน ในภาคอีสานมีชุมชนดั้งเดิมฐานโดยอาศัยบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์จากลำห้วย หนองบึง หรือแม่น้ำ กลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวเป็นชนกลุ่มใหญ่ของภาคอีสาน กระจายกันอยู่ตามจังหวัดต่างๆ และมีวัฒนธรรมการทอผ้าอันเป็นประเพณีของผู้หญิงที่สืบทอดกันมาช้านานเกือบทุกชุมชน แต่ละกลุ่มแต่ละเผ่าก็จะมีลักษณะและลวดลายการทอผ้า ที่แปลกเป็นของตัวเองอย่างชัดเจน โดยเฉพาะผ้ามัดหมี่ ผ้าจิดและผ้าไหมหางกระรอก กลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวในอีสานอาจแบ่งคร่าวๆ ได้ดังนี้

- ก. กลุ่มจังหวัดเลย นครราชสีมา ชัยภูมิ(ส่วนใหญ่เป็นลาวหลวงพระบาง)
- ข. กลุ่มจังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น (ส่วนใหญ่เป็นลาวเวียงจันทน์)
- ค. กลุ่มจังหวัดนครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ (ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ไท)
- ง. กลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด มุกดาหาร มหาสารคาม (ส่วนใหญ่เป็นลาวจำปาศักดิ์)

นอกจากกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวแล้ว ในภาคอีสานยังมีชนกลุ่มอื่นๆ เช่น ข่า กระโซ่ กะเลิง ส่วย และเขมรสูง โดยเฉพาะคนไทยเชื้อสายเขมรนั้น กระจายกันอยู่ในบริเวณจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ และมีประเพณีการทอผ้าที่สวยงามสืบทอดกันมาช้านาน โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์มีหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงหลายหมู่บ้านทอผ้าชนิดต่างๆ เช่น ผ้าปูมแบบเขมรผ้าหมี่โฮล ผ้าอัมปรม ผ้าลายสาอุ เป็นต้น (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่มที่ 21 ศิลปะการทอผ้าพื้นเมืองของไทยในปัจจุบัน โดยนางสาววิตรี สุวรรณสถิตย์รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

2.2 ที่มาของการสร้างลายผ้าจิด

ความหมายของผ้าจิด คือ ลายบนผืนผ้าที่เกิดจากการทอโดยการยกเส้นยืนหรือเส้นเครือด้วยไม้ปลายเรียวมน แล้วสอดเส้นพุ่งเข้าไปตามร่องไม้ ที่ยกเอาไว้ด้วยเส้นพุ่งพิเศษที่มีขนาดและสีต่างจากเส้นเครือ ทำให้เกิดเป็นรูปแบบต่างเรียกว่าลายจิด คำว่า “จิด” หมายถึง การรัดช้อนเส้นยืนหรือเส้นเครือขึ้นเพื่อให้เป็นช่อง ไม้ที่ใช้รัดช้อนขึ้นนี้เรียกว่า ไม้เก็บจิด (วิบูลย์ ลีสุวรรณ , 2550.)

การทอผ้าลายจิด ซึ่งจัดว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการทอที่สร้างให้เกิดเป็นความแตกต่างระหว่างผ้าลายแบบอื่นได้ จึงได้เรียกการทอผ้าที่มีขั้นตอนการ “จิด” นี้ว่า ผ้าจิด จะเห็นได้ว่า ชื่อเรียกของลวดลายในแบบต่างๆล้วนแล้วแต่มาจาก วิธีการทอทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น การจิด การจก การมัดหมี่ เป็นต้น เนื่องด้วยกรรมวิธีการทอที่แตกต่างกัน นำมาซึ่งลักษณะของลวดลาย ลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปด้วย ผ้าทอลายจิด เป็นผ้าพื้นเมืองของภาคอีสาน ยังไม่สามารถบอกได้ว่าพบในช่วงเวลานานกี่ศตวรรษ จะเห็นได้ว่า ผ้าลายจิด จะเป็นผ้ายกดอก ด้วยด้ายเส้นพุ่งพิเศษ ฉะนั้นจะเป็นด้ายยกดอก สีเดียวตลอดด้านขวางของผ้า หากจะสลับสีต้องสลับสีเป็นตอนๆ คือพุ่งด้ายสียกดอก สีใดสีหนึ่ง จนได้ลวดลายเป็นดอก ต้องการจะเปลี่ยนสีเปลี่ยนลายก็ได้ โดยเปลี่ยนสีด้ายพุ่งพิเศษอีก ฉะนั้นจึงพบว่าลายจิดจะเป็นลายสีเดียวตลอดทางขวางของผืนผ้าอาจจะสลับกับสีอื่นได้เป็นตอนๆ หรือจะเว้นบ้างโดยทอเป็นผ้าพื้นสลับยกดอกก็ได้ ลวดลายจิดนั้นส่วนมากจะเป็นการทอลายซ้ำๆกันตลอด (รุจิรา วงษ์สามารถ, 2550.)

ลวดลายต่างๆ ที่ปรากฏบนผืนผ้าซึ่งเรียกว่า “ลายจิด” นั้น เป็นจำนวนน้อยๆ สาย ซึ่งแล้วแต่ผู้มีฝีมือจะคิดค้นแปลง แยกแยะออกไป แต่เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าถึงที่มาของลายทั้งหมดแล้ว แบ่งเป็นลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

2.3 การจำแนกลวดลายผ้าจิดที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อม

2.3.1 ลวดลายเกี่ยวกับสัตว์ มักได้จากแนวความคิด ในการพบเห็นในชีวิตประจำวันซึ่งคนอีสานมีการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ และสัตว์ที่พบเห็นและปรากฏบนลายจิดเช่น ช้าง, นก หรือหงส์, แมงกอด หรือแมงป่อง, แมงมุม, แมงกะเบือ หรือผีเสื้อ เป็นต้น

2.3.2 ลวดลายเกี่ยวกับพืช เนื่องจากการดำรงชีวิตของชาวอีสานเกี่ยวข้องและต้องพึ่งพาอาศัยกับพืชต่างๆ เพื่อการดำรงชีวิต จึงมีการนำพืชพันธ์ ต่างๆ ที่มีลักษณะเฉพาะที่สวยงาม มาเป็นแรงบันดาลใจสำหรับการทอผ้าจิด เช่น ลายดอกพิกุล, ลายดอกจัน, ลายดอกบัว, ลายดอกผักแว่น, ลายดอกค้าง (ดอกของเถาวัลย์ชนิดมีกลิ่นหอม) ดอกสร้อย ดอกแก้ว ดอกสัปปะรด หมากโม เป็นต้น

2.3.3 ลวดลายเกี่ยวกับเครื่องใช้และเครื่องประดับชาวอีสานมีการดำเนินชีวิตที่ต้องใช้และเกี่ยวข้องกับข้าวของเครื่องใช้ ดังนั้นจึงมีการนำแรงบันดาลใจ จากการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้หรือเครื่องประดับต่างๆมาเป็นลวดลายของผ้าจิด เช่น ลายขอ, ลายฉัตร, ลายชั้นหมากเบ็ง, ลายพาน เป็นต้น

2.3.4 ลายที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เช่น ลายทิวไม้ ลายภูเขา ลายคลื่นน้ำ เป็นต้น

2.3.5 ลายรูปทรงเรขาคณิต เป็นการสร้างลวดลายจากรูปเหลี่ยมต่างๆ เช่นลายสี่เหลี่ยม, เหลี่ยมขนมเปียกปูน, ลายสามเหลี่ยม, ลายหกเหลี่ยม, ลายแปดเหลี่ยม เป็นต้น

2.3.6 ลวดลายดั้งเดิมของท้องถิ่น เป็นลวดลายที่เกิดจากจินตนาการ ของบรรพบุรุษในท้องถิ่น นิยมทำติดต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เช่นลายดอกไม้, ใบไม้, ลายสัตว์, ลายบายศรี, ลายโคมไฟ, ลายขอ, ลายดอกแก้ว, ลายนาค เป็นต้น

2.3.7 ลวดลายจากจินตนาการ เป็นลวดลายที่เกิดจากจินตนาการของผู้ทอผ้า โดยทอขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อาจไม่ใช้แรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ดังแต่ก่อน เช่น ลายครุฑ, ลายไคโนเสาร์, ลายมนุษย์, ลายตัวอักษร เป็นต้น

2.3.8 ลวดลายผ้าซิดที่เกิดจากอิทธิพลของคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากพระพุทธศาสนา ได้มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตพุทธศาสนิกชน ชาวอีสานเป็นอย่างมาก ช่างทอผ้าพื้นเมืองอาจได้แรงบันดาลใจจาก ศาสนสถานทางพระพุทธศาสนา เช่น โบสถ์, วิหาร ที่มีการประดับตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ อย่างสวยงาม ในส่วนประกอบของอาคารส่วนต่างๆ เช่น หน้าบันโบสถ์, ช่องฟ้า, ใบระกา, คันทวย, ธรรมมาสน์ รวมทั้งสัตว์จินตนาการต่างๆ ที่ประดับอยู่ตามอาคารพุทธศาสนา เช่น ลายนาค, เป็นต้น มาเป็นแนวคิดในการสร้างลวดลาย

2.4 การจำแนกคติความเชื่อท้องถิ่นเกี่ยวกับลวดลายบนผ้าซิด

2.4.1 คติความเชื่อเกี่ยวกับลายสัตว์

2.4.1.1 ลายรูปช้าง คติความเชื่อเกี่ยวกับช้างนั้นเนื่องมาจากสมัยโบราณผ้าทอของอีสานจะพบว่าเป็นลายรูปช้างมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมือง เป็นคติความเชื่อทั้งทางโลกและทางธรรม โดยจะถือว่าเป็นคติความเชื่อในการปกครองบ้านเมืองในการทำสงคราม ในคติความเชื่อเกี่ยวกับช้างกับฝน ซึ่งในสมัยโบราณเชื่อว่าถ้าช้างในมีลักษณะดีขึ้นในเมืองใดเมืองหนึ่งจะมีฝนตกต้องตามฤดูกาลส่งผลให้เกษตรกรรรม เหนทางที่ดี และยังปรากฏในคติความเชื่อในพระเวสสันดรซึ่งช้างถือว่าเป็นยานพาหนะของพระอินทร์ และพระอินทร์ถือว่าเป็นเทพเจ้าแห่งเมฆฝน ในการทอผ้าช่างผู้ทอในอดีตจึงมักสร้างลวดลายช้าง และจะนำไปใช้ทำหมอนหรือในพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความเป็นสิริมงคล และถูกตามกาลเทศะด้วย

2.4.1.2 ลายรูปนาค คติความเชื่อเรื่องนาค ได้ถูกฝังในคติความเชื่อของกลุ่มชนวัฒนธรรมไทย-ลาว กลุ่มแม่น้ำโขง(ของ) มานาน บางกลุ่มเชื่อว่าคนสืบเชื้อสายมาจากนาค คือชนเผ่า นาคา ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ที่นับถือและบูชานาค เชื่อว่านาคเป็นสัตว์ในคติเรื่องความอุดมสมบูรณ์ เป็นสัตว์แห่งโชคกลาง และความเป็นสิริมงคล แม้ในคติทางศาสนาเช่นมีนาค ชื่อมูจรินทร์ ที่เอาลำตัวเป็นบัลลังก์ สำหรับให้เป็นที่ประทับแก่พระพุทธเจ้า

พร้อมทั้งแผ่พังพานเพื่อไม่ให้ละอองฝนต้องพระวรกายพระพุทธรองค์ ดังนั้นแล้วคติความเชื่อและการสร้างลวดลายขนาด บนผืนผ้าจิตรกรรมจะต้องเป็นผ้าที่จะต้องนำไปใช้สูงกว่าเอวขึ้นไปนั่นเอง

2.4.1.3 ลายรูปนก ลวดลายในผ้าทอลายจิดมักปรากฏรูปนกมากมาย หลายประเภทเช่น ลายนกไซ นกแขงแขว นกโพระดก ห่าน หงส์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนกที่เกิดจากจินตนาการ ผสมผสานกับคติความเชื่อในท้องถิ่น นั่นคือ ลาย "นกหัสติลิงค์" ลักษณะ มีตัวเป็นนกศรีษะมีวงเป็นข้าง มีขนาดใหญ่เท่าช้าง อาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์ ตามคติโบราณ มีเรื่องเล่าว่า พระเจ้าปรีณตะ เจ้าเมืองโกสัมพี ประทับนั่งอยู่กับชายาที่กำลังตั้งครรภ์ พระชายาคลอดพระองค์ด้วยผ้ากำพลสีแดง นกหัสติลิงค์เข้าใจว่าเป็นก้อนเนื้อ เลยโฉบเอาไปวางไว้ในระหว่างคบไม้ไทร พระชายา ส่งเสียงและปรบมือ นกหัสติลิงค์ได้ยิน จึงบินหนี พระชายาประสูติพระโอรสกลางสายฝน และมีชื่อว่า ท้าวอุเทน พระองค์ใช้นกหัสติลิงค์เป็นพาหนะไปสวรรค์ การสร้างลวดลายบนผ้ารูปนก จึงเป็นการสร้างลวดลายขึ้นตามคติความเชื่อของคนในท้องถิ่น

2.4.1.4 ลายสิงห์และมอม สิงห์นับเป็นเจ้าแห่งสัตว์ป่า ชาวลาวใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงความปกป้องคุ้มครองให้ปราศจากภัยอันตรายทั้งปวง บางครั้งก็ปรากฏเป็นลายสัตว์ผสมระหว่างสิงห์กับช้าง โดยตัวเป็นสิงห์หัวเป็นช้าง เรียกว่า "มอม" หรือ "คชสีห์" ซึ่งถือว่าเป็นสัตว์ชั้นสูง ลวดลายที่มีตัวมอมมักจะมีรูปเทวดาปรากฏอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งได้แก่ลายเทวดาขี่มอม หรือลายมอมใหญ่ มอมเล็กจะใช้ทอเป็นหน้าหมอน หรือม่าน ในสมัยก่อนนิยมนำผ้าที่ทอลายมอมไปต่อท้ายผ้าชิ้นอื่นเพื่อใช้ในงานมงคล เช่น ต่อเป็นผ้าม่านกันห้องในพิธีแต่งงาน เป็นต้น

2.4.2 คติความเชื่อเกี่ยวกับลวดลายพันธุ์พฤกษาลวดลายพันธุ์พฤกษารวมไปถึงรูปต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ หรือผลไม้ซึ่งช่างผู้ทออาศัยแนวคิด จากธรรมชาติรอบกายมาสร้างสรรค์เป็นลายบนผืนผ้า ดันแบบของลายพันธุ์พฤกษา ได้แก่ ลายต้นสน(ทิวไม้) ดอกบัว ลายดอกกระบวน ลายดอกจอก ลายดอกจัน ทานตะวัน กาบเบ็ด พันมหาเถาวัลย์ เป็นต้น การสร้างลวดลายพันธุ์พฤกษาเป็นคติความเชื่อบ่งบอกถึง ความรัก ความสดชื่น ความเจริญรุ่งเรืองและการเคารพบูชา ลวดลายดอกบัวเป็นดอกไม้ที่เกิดขึ้นจากคติความเชื่อผสมกับความงามทางศิลปะ ให้ปรากฏบนผืนผ้าอย่างแท้จริง ในคติความเชื่อ ดอกบัวเป็นดอกไม้ที่ผ่านโคลนตมขึ้นมาพื้นน้ำแต่กลับไม่เปื้อนโคลนตมมนุษย์จึงชื่นชมความงาม และยกย่องว่าเป็นดอกไม้ที่มีคุณค่ามากกว่าดอกไม้ชนิดอื่น ในคัมภีร์พระเวทกล่าวถึงดอกบัวว่าเทพเจ้าบางองค์ถือกำเนิดมาจากดอกบัว เช่นพระพรหม จึงเรียกว่าผู้มีอาสนะเป็นดอกบัว ด้วยเหตุดังกล่าวจึงพบรูปเคารพต่างๆ มีดอกบัวเป็นฐานรองรับ ดอกบัวจึงเป็นสัญลักษณ์ใช้แทนสิ่งดีงาม และใช้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่เคารพนับถือ จึงมีการทำลวดลายดอกบัวเพื่อความดีงาม ความเป็นสิริมงคลแก่ผู้นำผ้าไปใช้

2.4.3 คติความเชื่อเกี่ยวกับ ลวดลายสิ่งของเครื่องใช้

2.4.3.1 ลายขอและลายกำย มีลักษณะเป็นลายเส้นหักมุม เรียงต่อกันไปในแนวทางเดียวกัน ลายลักษณะที่เกี่ยวข้องโยงเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกันไปไม่รู้จักจบ น่าจะมีคติที่หมายถึง ความเป็นอมตะ ความเป็นนิรันดร์ และความเจริญรุ่งเรือง ตลอดไป ซึ่งเป็นคติความเชื่อที่เป็นไปในทางสิริมงคลนั่นเอง

2.4.3.2 ลายขาเขมีลักษณะเป็นกากบาทไขว้กันเรียงเป็นแถวยาว ขาเขมีที่มาจากที่วางหนังสือผูก(คัมภีร์โบราณทำด้วยใบลานร้อยเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด หรือผูก เพื่อให้อ่านได้โดยสะดวก ลวดลายลักษณะนี้มีคติความเชื่อ ที่หมายถึงความมั่งมีอย่างไม่มีสิ้นสุด อีกทั้งยังหมายถึงประกายหรือ พลังแห่งแสงอาทิตย์

2.4.3.3 ลายช่อดินพานหรือรูปพาน เป็นการสร้างลวดลายตามคติความเชื่อที่ต้องการสื่อความหมายว่าเป็น ชันบูชา การรองรับของศักดิ์สิทธิ์เพื่อการเคารพบูชา ลายรูปแบบนี้ จึงนิยมนทอเป็นลายเชิงผ้า จึงเป็นการสื่อให้เห็นว่าลายลักษณะนี้เป็นเครื่องใช้ที่มีคุณค่า คือ พานหรือช่อดินพาน ที่มีไว้สำหรับใส่ดอกไม้ เพื่อนำไปสักการะ สิ่งศักดิ์สิทธิ์

2.4.4 คติความเชื่อเกี่ยวกับ ลายสิ่งก่อสร้าง

2.4.4.1 ลายปราสาทหรือลายหอ มีทั้งลักษณะชั้น (ลายตั้ง) และหอนอน (ลายนอนระนาบ) เป็นลายที่ได้แนวความคิดจากสิ่งก่อสร้าง จากหอหรือปราสาท ซึ่งเป็นที่สถิตของเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือ อาคารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีกรรมตามคติความเชื่อ เช่นหอผี เป็นภาพที่ประดิษฐานสิ่งทีเคารพ วิญญาณบรรพบุรุษ ที่เป็นสถานที่ควรแก่การเคารพบูชา ลายหอ หรือลายปราสาท จึงมีความหมายถึงสถานที่ที่ประกอบพิธีกรรมเพื่อความเป็นสิริมงคล

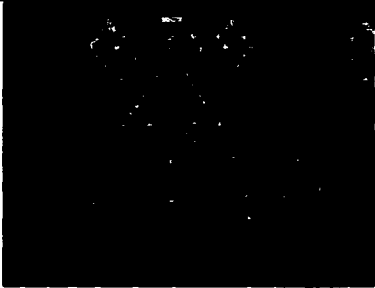
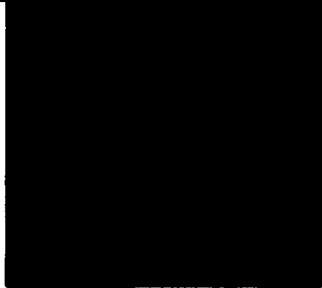

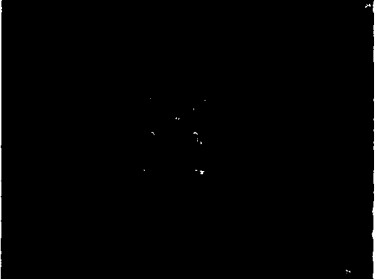
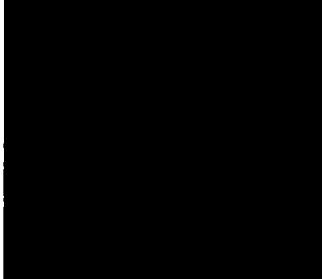
2.4.4.2 ลายช่อฟ้า เป็นลายที่สร้างขึ้นจากแนวความคิดของเครื่องประกอบอาคารส่วนที่เป็นหลังคา โบสถ์ วิหาร หรือปราสาท ที่ประดิษฐานอยู่บนส่วนที่สูงสุดของอาคาร มีความหมายถึงสวรรค์ เป็นการจำลองเอาสวรรค์ไว้บนผืนผ้าช่วยเสริมความสำคัญของผ้าว่า เป็นผืนผ้าที่ควรแก่การนำไปใช้ในงานมงคล และเป็นมงคลแก่ผู้นำผ้าไปใช้

2.4.4.3 ลายจากธรรมชาติบนท้องฟ้า (ลายทรงเรขาคณิต) ลวดลายที่มีลักษณะเป็นรูปเหลี่ยมต่างๆ ลายเหล่านี้เป็นลายที่สื่อความหมาย เกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติบนท้องฟ้า คือ ลาย ดอกดาว มีเหลี่ยมและแฉกรูปลักษณะต่างๆ มีความหมาย ถึงดวงดาวบนท้องฟ้า อีกทั้งเป็นคติความเชื่อที่หมายถึง แสงสว่าง แห่งดวงดาวบนฟากฟ้า และยังเชื่อว่าดอกดาวเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความเจริญ ความก้าวหน้า อำนาจ โชคลาภมาสู่ผู้คน ซึ่งสอดคล้องกับคติทางศาสนาพุทธ และศาสนาพราหมณ์ที่มีต่อดวงดาวบนท้องฟ้าว่า หมายถึง โชคลาภ ความอุดมสมบูรณ์ ความชุ่มฉ่ำกับน้ำฝน อีกทั้งยังหมายถึงแสงส่องทางสว่างแห่งชีวิต ลวดลายเหล่านี้จึงมีความหมายในทางเป็นสิริมงคลทั้งสิ้น

2.4.4.4 ลายรูปฉัตร ฉัตรประกอบด้วย เสาฉัตร และฉัตรมีลักษณะเรียงกันลดหลั่นขึ้นเป็นชั้น เสาฉัตรตามคติความเชื่อหมายถึงเสาแห่งเกียรติยศ เสาแห่งจักรวาลนอกจากนี้ยังหมายถึง การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าอีกทั้งยังหมายถึงทศพลญาณ หรือญาณสิบประการของพระพุทธเจ้า นอกจากนี้ส่วนประกอบสำคัญของฉัตรมีลักษณะเป็นวงแหวนซ้อนลดหลั่นกันขึ้นไป มีจำนวนชั้นของฉัตรมากน้อยต่างกัน แต่เดิมฉัตรเป็นเครื่องราชอิสริยยศประการหนึ่งของกษัตริย์ ในชั้นแรกจึงหมายถึง เจ้าชายสิทธัตถะ เมื่อนำฉัตรไปใช้ในทางพุทธศาสนา จึงหมายถึง เครื่องประกอบอิสริยยศของพระพุทธเจ้า และยังหมายถึงชั้นภูมิระดับต่างๆ เพื่อให้บุคคลสำนึกรู้แห่งภูมิญาณถึงขั้นสูงสุด ด้วยการขัดเกลาทางกิเลสและจิตใจให้ถึงซึ่งสิ้นสุดของ อาสวกิเลส อันเป็นทางไปสู่นิพพาน ในที่สุด ลวดลายบนผืนผ้าที่ทำเป็นรูปฉัตร จึงมีความหมาย ถึงเกียรติยศ ข้อคิดเตือนใจ อันเป็นสิ่งแสดงถึงความเป็นสิริมงคลนั่นเอง (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์, 2549.)

2.5 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดอีสาน

ตารางที่ 1 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดที่ได้จากพิธีกรรมธรรมชาติ

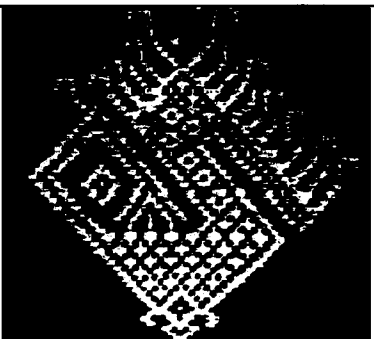
ลำดับที่	ชื่อลาย	รูปภาพ	โครงสร้างลาย
1.	ลายช่อพรวัว		
2.	ลายดอกแก้ว		
3.	ลายดอกจันทน์		

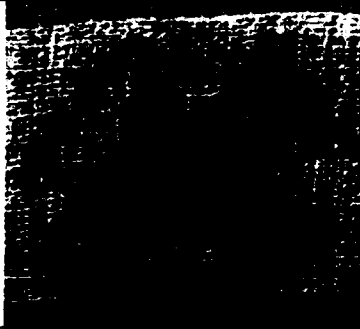

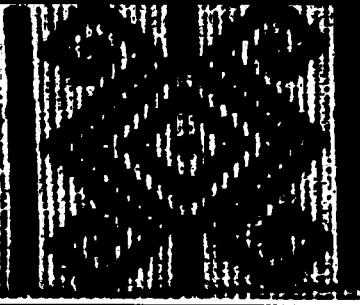

ตารางที่ 1 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าชนิดที่ได้จากพืชพรรณธรรมชาติ (ต่อ)

4.	ลายดอกจิก		
5.	ลายดอกแก้ว		
6.	ลายดอกมะลิเล็ก		

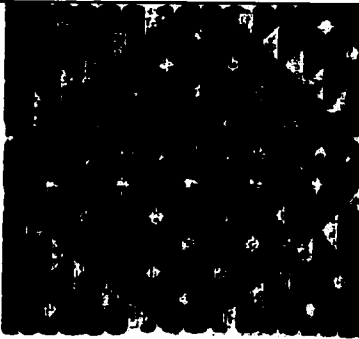
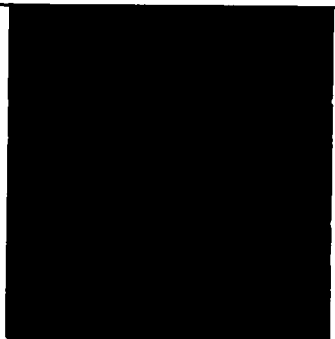
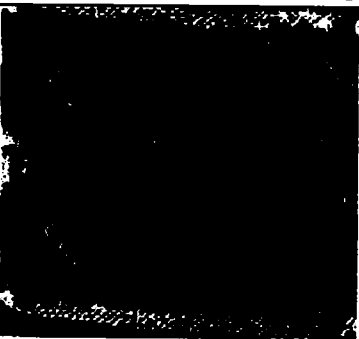
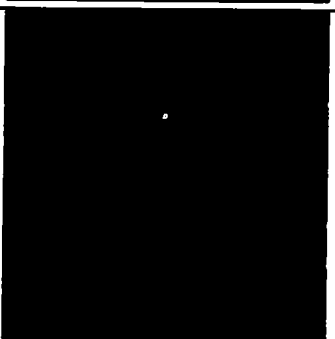

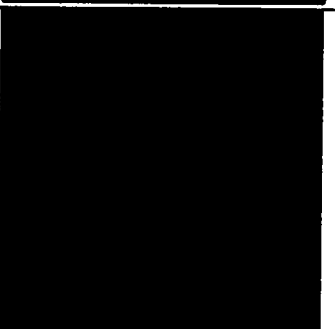
ตารางที่ 2 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าชนิดที่ได้จากสัตว์ที่พบเห็น

ลำดับที่	ชื่อลาย	รูปภาพ	โครงสร้างลาย
7.	ลายตะขาบ		

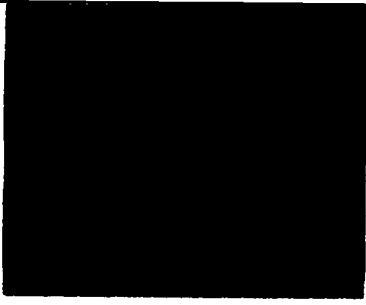

ตารางที่ 2 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าชนิดที่ได้จากสัตว์ที่พบเห็น (ต่อ)

8.	ลายม้า		
9.	ลายตะแมงกะซอน		
10.	ลายแมงกะปิ		
11.	ลายแมงงอด		
12.	ลายแมงมุม		

ตารางที่ 2 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดที่ได้จากสัตว์ที่พบเห็น (ต่อ)

13.	ลายรังผึ้ง		
14.	ลายอึ่ง		
15.	ลายคน		

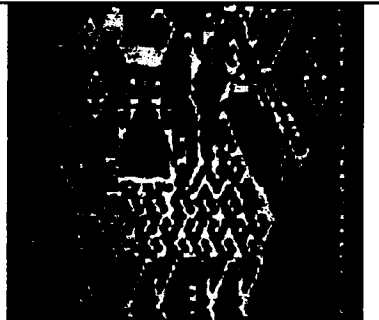

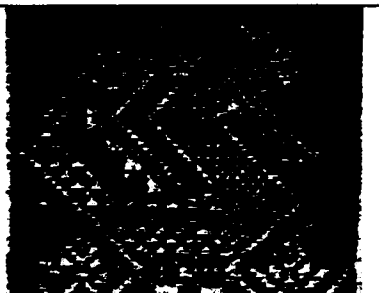
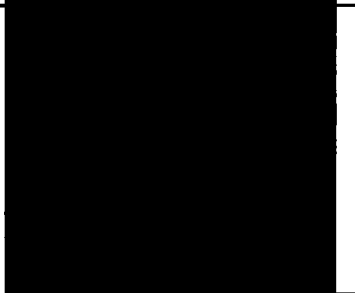
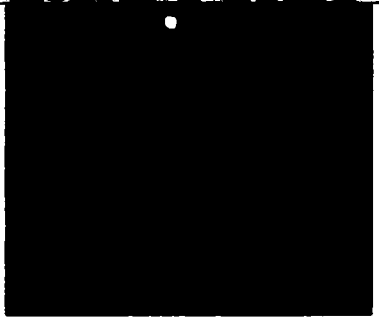

ตารางที่ 3 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดที่ได้จากสิ่งของเครื่องใช้และเครื่องประดับ

ลำดับที่	ชื่อลาย	รูปภาพ	โครงสร้างลาย
1.	ลายขอ		

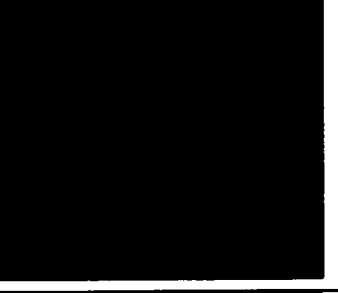
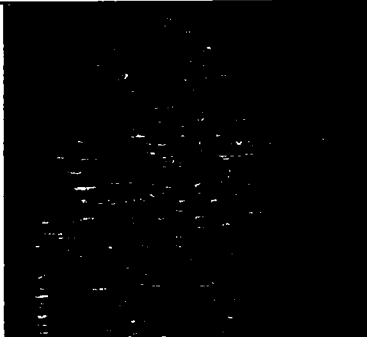

ตารางที่ 3 การจำแนกกลุ่มของลวดลายผ้าจิดที่ได้จากสิ่งของเครื่องใช้และเครื่องประดับ (ต่อ)

2.	ลายขอกัน		
----	----------	--	---

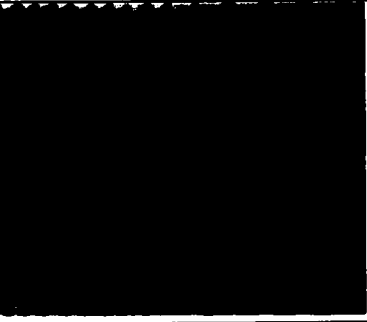
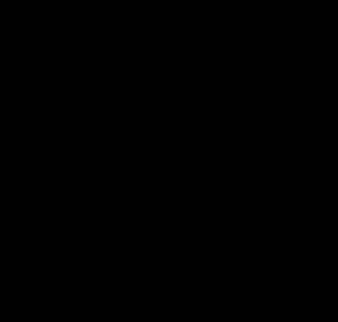
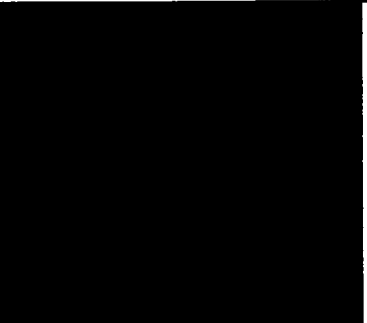

ตารางที่ 4 การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์

ลำดับที่	ชื่อลาย	รูปภาพ	โครงสร้างลาย
1.	ลายคชสีห์ออง น้อย		
2.	ลายง้างสิงห์		
3.	ลายช้าง		

ตารางที่ 4 การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ (ต่อ)

4.	ลายนาค		
5.	ลายมอมน้อย		

ตารางที่ 5 การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับลายพันธุ์พฤกษา

ลำดับที่	ชื่อลาย	รูปภาพ	โครงสร้างลาย
1.	ลายดอกบัว		
2.	ลายทิวไม้		

ตารางที่ 5 การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับลายนันท์พฤกษา(ต่อ)

3.	ลายบัวทอง		
----	-----------	--	--

ตารางที่ 6 การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องใช้

ลำดับ ที่	ชื่อลาย	รูปภาพ	โครงสร้างลาย
1.	ลายขอชั้นหมาก		
2.	ลายขอฉัตรแก้ว		
3.	ลายฉัตร		

ตารางที่ 6 การจำแนกกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องใช้ (ต่อ)

4.	ลายปราสาท		
5.	ลายเม็ดเพชร		

บทที่ 3

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับตัวพิมพ์ไทย

3.1 ความเป็นมาของตัวพิมพ์ไทย

ประวัติของตัวพิมพ์ไทยยังไม่มีผู้ใดค้นคว้าอย่างสมบูรณ์ จากการศึกษาค้นคว้าพอจะกล่าวได้ว่า ลักษณะของรูปตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์โดยทั่วไปนั้น ไม่ว่าตัวอักษรนั้นจะเป็นตัวหนังสือไทยหรือ หนังสืออะไรก็ตาม เมื่อนำมาใช้ในการพิมพ์ จะแยกใช้เป็นสองกลุ่มด้วยกัน กลุ่มแรกตามหลักวิชาการพิมพ์ เรียกว่า Display type เป็นตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ นำมาใช้เขียนหัวเรื่อง ส่วนใหญ่ตัวอักษรเหล่านี้มักจะเป็น ตัวลายมือเขียนและถ่ายทำแม่พิมพ์เป็นบล็อกมากกว่า ไม่ได้เอามาหล่อเป็นตัวพิมพ์ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเรียก แบบตัวอักษรว่า Book type หรือ Book face ใช้สำหรับเรียงเรื่องราวเนื้อเรื่องทั้งหลายทั้งปวงที่ปรากฏใน หนังสือเล่ม เป็นหนังสือลักษณะ Book type ตัวอักษรแบบนี้จำเป็นที่จะต้องออกแบบให้อ่านได้ง่าย อ่านได้ สะดวก ตัวอักษรลายมือเขียนนั้น จะมีรูปแบบหลากหลายไปตามลักษณะลายมือเขียนของแต่ละคน และจะ พัฒารูปแบบไปตามวัสดุที่ใช้ในการจัดเขียนรวมทั้งการพัฒนาทางเทคโนโลยีตัวอย่างเช่น เมื่อนำเอา วัสดุปลายแหลมเขียนบนใบลานก็จะมีแบบอักษรอย่างหนึ่ง แต่เมื่อนำเอาพู่กันมาเขียนบนกระดาษก็จะทำ ให้ได้ลักษณะของแบบตัวอักษรขึ้นมาอีกลักษณะหนึ่ง เป็นต้น การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ เป็น เหตุปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่ทำให้แบบของตัวพิมพ์เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และในลักษณะเดียวกันมีแบบ อักษรตัวพิมพ์มากขึ้นและพัฒนาการในระบบพิมพ์ได้พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง นักคิดนักออกแบบก็ได้ พัฒนาแบบตัวอักษรจากแบบตัวพิมพ์ที่ใช้เดิมให้เกิดเป็นแบบใหม่อย่างมากมาย ลักษณะของรูปอักษร ตัวพิมพ์จะมีรูปร่างอย่างไร ส่วนใหญ่จะเลียนแบบจากลายมือที่เขียนเป็นหลัก โดยดัดแปลงให้มีความ เหมาะสมกับเทคนิคทางการพิมพ์ ดังนั้นรูปแบบของตัวอักษรจึงไม่เหมือนกับตัวอักษรต้นแบบเสียทีเดียว นัก ไม่ว่าจะ เป็นแบบตัวอักษรโรมัน ตัวอักษรของจีน หรือแม้แต่ตัวอักษรของไทยก็ตามถ้าศึกษากันอย่าง ละเอียดแล้ว ก็จะเห็นว่าแบบตัวอักษรตัวพิมพ์จะมีข้อกำหนดรายละเอียดที่ไม่เหมือนกับตัวอักษร ลายมือเขียน

ความคิดสร้างสรรค์และการสร้างงานศิลปะของศิลปิน ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้เดแบบตัวอักษรแบบใหม่ๆ ทั้งนี้เนื่องจากความคิดที่จะเน้นเรื่องความสวยงามของรูปแบบตัวอักษร รวมทั้งความต้องการให้เกิดรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งอาจจะเกิดจากการใช้วัสดุที่มีอย่างหลากหลาย และจะเห็นได้ว่าวัสดุเหล่านั้นมีผลต่อการสร้างและกำหนดรูปแบบตัวอักษรอย่างมาก เมื่อสังเกตดูว่าหากใช้วัสดุต่างชนิดกันเขียนตัวอักษรในลักษณะเดียวกัน ผลที่ได้คือเกิดรูปแบบและรูปร่างของตัวอักษรที่แตกต่างอย่างชัดเจน และนอกจากนี้ยังยังมีข้อกำหนดอย่างอื่นอีกที่มีอิทธิพลต่อการเกิดรูปแบบตัวอักษรใหม่ๆ ด้วย เช่น อิทธิพลของรูปตัวอักษรเดิมในยุคสมัยของกรีก มีลักษณะเป็นเหลี่ยมตามแบบศิลปะของกรีกในยุคนั้น แบบตัวพิมพ์ก็จะ เป็นเหลี่ยมเป็นมุมที่ชัดเจน ครั้นเมื่อศิลปะหรือสถาปัตยกรรมเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบโค้งมนแบบตัวอักษรก็เปลี่ยนตามไปด้วยคือจะมีเส้นโค้งมากขึ้น

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ในการออกแบบรูปตัวอักษรตัวพิมพ์ยังต้องคำนึงถึงเทคนิคทางการพิมพ์ด้วย เพราะเทคนิคการพิมพ์หลายอย่างเป็นตัวกำหนดรูปแบบของตัวพิมพ์ เช่น การออกแบบตัวพิมพ์เพื่อใช้เทคนิคการพิมพ์แบบ Stencil การพิมพ์แบบซิลค์สกรีน (Silk Screen) หรือการพิมพ์แทนด้วยบล็อก จะเห็นว่าการพิมพ์แต่ละอย่างย่อมมีความจำกัดทางการพิมพ์อยู่ แบบตัวอักษรจึงต้องแปรไปตามกระบวนการพิมพ์ งานพิมพ์ในจะมีลักษณะของเส้นตัวอักษรเป็นแบบหนาหรือเส้นค่อนข้างใหญ่ ทั้งนี้ก็เพราะกระดาษพิมพ์ในยุคนั้นมีเนื้อกระดาษไม่ละเอียด ผิวหยาบและดูดซับหมึกพิมพ์มากเมื่อแบบตัวอักษรเป็นแบบเส้นเล็กคม เวลาพิมพ์เส้นก็จะขาด นักออกแบบจึงต้องออกแบบตัวอักษรให้เป็นเส้นหนา เป็นคัน

3.2 องค์ประกอบในการออกแบบตัวพิมพ์

3.2.1 การกำหนดขนาดของตัวอักษรที่ความสูงของตัวอักษร ตั้งแต่ขนาดเล็กสุดไปจนถึงขนาดใหญ่สุด โดยมีหน่วยวัดความสูงเป็นพอยต์ (Point) หรือไพกา (Picas) ความสูงที่กำหนดขึ้นนี้หมายถึงความสูงที่นับรวมเมื่อวางตำแหน่งของสระ วรรณยุกต์ และเครื่องหมายอื่นๆ ไว้ด้วย

$$12 \text{ Point} = 1 \text{ Picas}$$

$$6 \text{ Point} = 1 \text{ นิ้ว}$$

$$72 \text{ Point} = 1 \text{ นิ้ว}$$

3.2.2 การกำหนดขนาดของเส้นอักษร ขนาดหรือความหนาของเส้นอักษรจะเป็นเท่าใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของนักออกแบบ ดังนั้นจึงไม่มีกฎหรือข้อกำหนดใดๆที่จะบอกว่าต้องมีขนาดเท่านี้เท่านี้ นักออกแบบจะกำหนดขนาดของเส้นอักษรหรือ ความหนาของตัวอักษรอย่างมีความสัมพันธ์กันกับขนาดความสูงของตัวอักษร ความหนาบางของเส้นที่จะกำหนดเป็นขนาดของเส้นตัวอักษรนั้น จะมีความเหมาะสมกับแบบตัวอักษรบางแบบเท่านั้น หมายความว่าตัวอักษรบางแบบควรใช้เส้นขนาดบาง บางแบบต้องใช้เส้นหนา หรือบางแบบจะเหมาะกับเส้นที่มีทั้งเส้นหนาและเส้นบาง ซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะของรูปแบบอักษรที่แตกต่างกันไปความหนาบางของเส้นในการออกแบบสามารถที่จะแบ่งได้ ดังนี้

3.2.2.1 ประเภทตัวบางพิเศษ (Extra Light or Thin)

3.2.2.2 ประเภทตัวบาง (Light)

3.2.2.3 ประเภทตัวธรรมดา (Medium or Normal or Regular)

3.2.2.4 ประเภทตัวค่อนข้างหนา (Semi-Bold)

3.2.2.5 ประเภทตัวหนา (Bold)

3.2.2.6 ประเภทตัวหนามาก (Extra Bold)

3.2.2.7 ประเภทตัวดำหรือตัวหนามากที่สุด (Black or Heavy Bold or Ultra Bold)

3.2.2.8 ประเภทตัวเส้นขอบ (Outline)

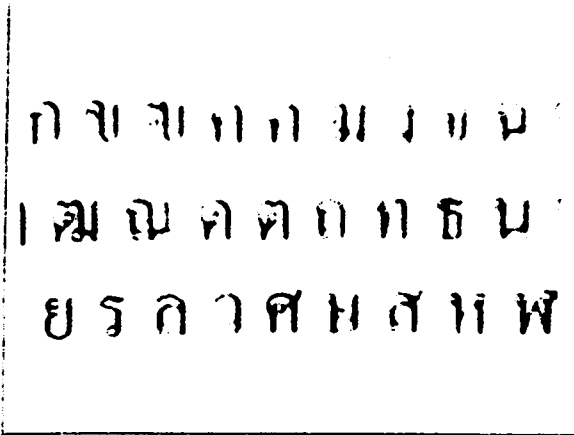
3.2.3 การกำหนดลักษณะของการเอนของตัวอักษร ลักษณะของการเอน (Slant) ของตัวอักษร ในรูปแบบอักษรตัวพิมพ์ เรียกว่า Italic ความเหมาะสมขององศาการเอนนั้นจะให้ตัวอักษรเอนไปทางด้านขวามือ จะอยู่ระหว่างประมาณ 70-80 องศา ซึ่งจะทำให้สามารถอ่านได้ง่ายมากที่สุด ตัวอักษรที่มีลักษณะเอนมากๆ ไม่ได้ได้รับความนิยมเพราะจะอ่านยากยิ่งเอนมากก็ยิ่งอ่านยากมากยิ่งขึ้น

3.2.4 การกำหนดความกว้างของตัวอักษร การกำหนดความกว้างหรือความแคบของตัวอักษร ย่อมเป็นผลให้เกิดรูปลักษณะของตัวอักษรที่แตกต่างกัน การออกแบบจะต้องให้มีความสัมพันธ์กันทุกแบบ ตัวอักษร ข้อสำคัญที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษคือ ต้องไม่ให้แบบตัวอักษรนั้นๆ แคบหรือกว้างจนเกินไปเพราะมีผลทำให้อ่านได้ยาก

3.3 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์

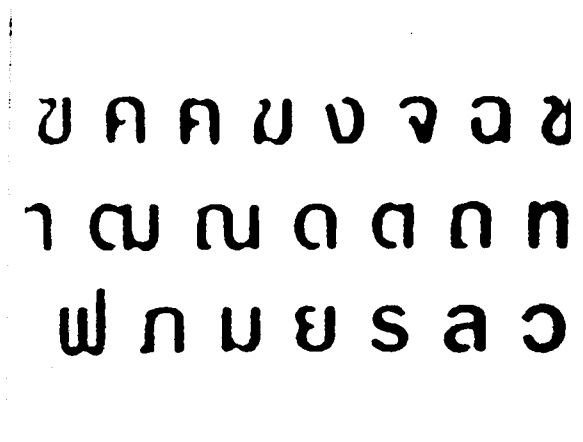
3.3.1 ตัวอักษรแบบมีหัว เป็นแบบตัวอักษรที่มีหัวม้วนกลมโปร่ง เส้นแนวตั้งเรียบ อาจจะเป็นตัวตรงหรือตัวเอนก็ได้ ลักษณะตัวอักษรหัวกลมเป็นมาตรฐานอักษรไทยและถือเป็นลักษณะเด่นของ

รูปลักษณ์อักษรไทย ทำหน้าที่แยกแยะตัวอักษรแต่ละตัวออกจากกันได้ชัดเจนเมื่อนำมาใช้เป็นตัวเนื้อความ (BODY TEXT) จะสามารถอ่านข้อความยาวๆ ได้รวดเร็ว

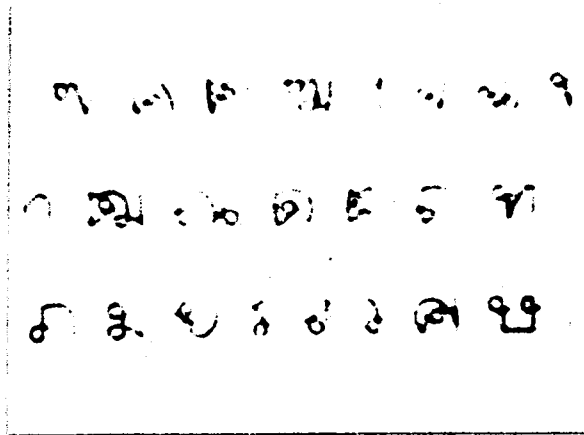
ภาพที่ 1 ตัวอักษรแบบมีหัว

3.3.2 ตัวอักษรแบบไม่มีหัว เป็นแบบตัวอักษรที่ดัดแปลงมาจากตัวภาษาอังกฤษคือลักษณะตัวอักษรเป็นเส้นตรงไม่มีการขมวดม้วนของหัวกลม และ ไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับใช้เป็นตัวเนื้อความ (NONBODY TEXT) นิยมใช้เฉพาะการพาดหัว (HEAD LINE) หรือตัวโปรย (HIGHLINE) สั้นๆ ตัวอักษรแบบไม่มีหัวจะรวมไปถึงตัวอักษรที่เป็นลวดลาย (DECORATIVE FONT) ด้วย

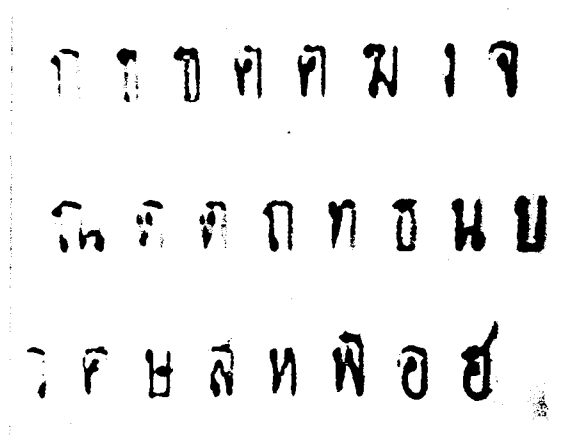
ภาพที่ 2 ตัวอักษรแบบไม่มีหัว

3.3.3 ตัวอักษรแบบตัวเขียน ตัวอักษรแบบนี้เป็นแบบที่แตกต่างไปจาก 2 แบบแรก การออกแบบจะเน้นให้รูปแบบตัวอักษรมีลักษณะเป็นตัวลายมือเขียน ซึ่งไม่มีการคำนึงถึงสัดส่วนตัวอักษรใช้กับงานสิ่งพิมพ์ที่ไม่เป็นทางการ

ภาพที่ 3 ตัวอักษรแบบตัวเขียน

3.3.4 ตัวอักษรแบบตัวอาลักษณ์ เป็นตัวอักษรตัวเขียนอีกลักษณะหนึ่ง ลักษณะเป็นตัวอักษรแบบประดิษฐ์มีการขมวดหัวกลมโปร่ง เส้นอักษรหนาและบางคล้ายกับการเขียนด้วยพู่กันแบนหรือปากกาปลายตัดนิยมใช้กับงานประกาศนียบัตรและการ์ดต่างๆ

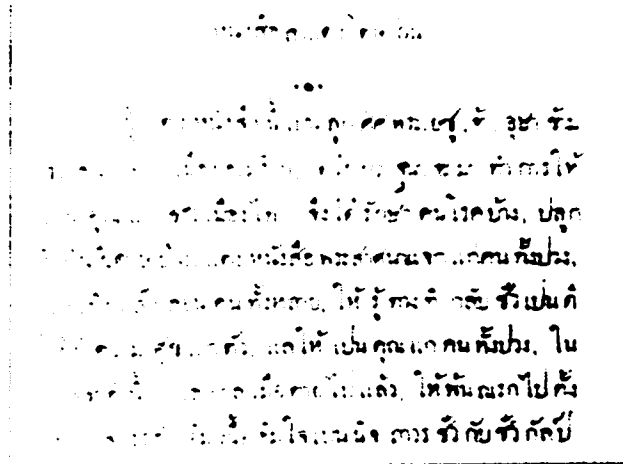

ภาพที่ 4 ตัวอักษรแบบอาลักษณ์

3.4 การจำแนกแบบตัวพิมพ์ตามช่วงเวลา

รูปแบบของตัวอักษรประเภทตัวพิมพ์ในภาษาไทย ได้พัฒนามาเป็นระยะๆ ในช่วงแรกๆ ที่มีการพิมพ์ จะเห็นว่าการสร้างแบบตัวพิมพ์นั้นยังไม่มีใครจะมีข้อกำหนดอย่างเป็นระบบมากนักรูปแบบตัวพิมพ์ก็เป็นแบบการถ่ายถอดลักษณะ จากตัวอักษรแบบลายมือเขียนมา ตัวอักษรในยุคแรกๆของการพิมพ์จึงเป็นแบบเส้นเรียบๆขนาดเส้นเท่ากันตลอด การกำหนดขนาดตัวอักษรก็ยังไม่มีการกำหนดที่ชัดเจนระยะห่างหรือระยะช่องไฟก็ยังไม่สม่ำเสมอ แต่เมื่อได้พัฒนาต่อๆมาก็จะเห็นว่ามีความสวยงามขึ้นมาจนปัจจุบัน และมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานมากยิ่งขึ้นตามเอกสารที่สามารถค้นคว้าได้บ้างเกี่ยวกับแบบตัวพิมพ์ ได้ดังนี้

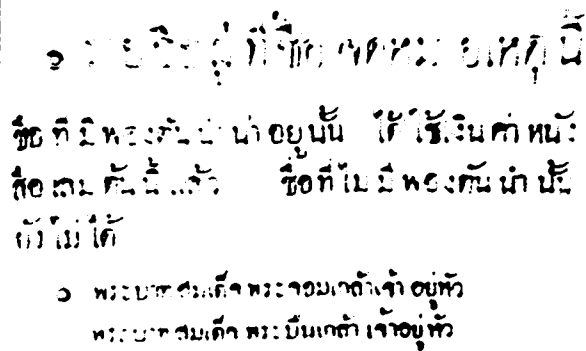
3.4.1 รูปแบบตัวพิมพ์สมัย พ.ศ. 2385 แบบตัวพิมพ์อักษรไทยจากหนังสือ หนังสือสำแดงโทษสิ้นของหมอบรัดเลย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบตัวพิมพ์อักษรไทยในขณะนั้นมีขนาดและสัดส่วนที่ค่อนข้างสวยงาม แต่การเว้นระยะห่างของช่องไฟไม่สม่ำเสมอห่างบ้างชิดกันบ้าง

ภาพที่ 5 ตัวอักษรจากหนังสือสำแดงโทษสิ้นของหมอบรัดเลย์

3.4.2 รูปแบบตัวพิมพ์สมัย พ.ศ. 2401 ศึกษาได้จากหนังสือแจ้งข่าวสารทางราชการฉบับแรกของไทยคือ ราชกิจจานุเบกษา ในสมัยรัชการีที่ 4 พิมพ์ที่โรงพิมพ์หลวง ในพระบรมมหาราชวัง พ.ศ. 2401 ลักษณะของตัวอักษรได้รับการออกแบบให้อยู่ในแนวตรง สัดส่วนและระยะช่องไฟสวยงามขึ้นมาก นับได้ว่าเป็นต้นฉบับแบบอย่างของการออกแบบตัวพิมพ์อักษรไทย อย่างต่อเนื่องกันมาโดยตลอด

3.4.3 รูปแบบตัวพิมพ์สมัย พ.ศ. 2407 ศึกษาจากวารสารฉบับแรกของไทย ชื่อ The Bangkok Recorder หรือ หนังสือจดหมายเหตุ ของหมอบรัดเลย์ ในช่วงพ.ศ. 2407-2408 จะเห็นได้ว่า มีการสร้างแบบอักษรที่เปลี่ยนไปบ้างและมีขนาดมากขึ้น เพื่อต้องการเน้นเนื้อหาความสำคัญของข่าวสาร และให้เอกสารดูเพิ่มความน่าอ่านมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 6 ตัวอักษรจากวารสารฉบับแรกของไทย ชื่อ The Bangkok Recorder หรือ หนังสือจดหมายเหตุ ของหมอบรัดเลย์

3.4.4 รูปแบบตัวพิมพ์สมัยพ.ศ. 2438 เมื่อปีพ.ศ. 2438 โรงพิมพ์อัสสัมชัญได้ออกแบบตัวพิมพ์อักษรไทยที่สวยงามขึ้นมาชุดหนึ่งมี 3 ขนาดด้วยกัน โดยเรียกชื่อกันว่าตัว ฝ.ศ. ที่เรียกชื่ออย่างนี้เพราะแม่ทองแดงที่ใช้หล่อตัวพิมพ์ได้สั่งมาจากฝรั่งเศส ตัว ฝ.ศ. มีลักษณะเด่นชัดของตัวพิมพ์ชุดนี้คือ เริ่มมีเส้นอักษรแบบเส้นหนาและเส้นบาง เลียนการเขียนด้วยปากกาออแรงแรงอย่างเช่น ตัวอักษร โรมัน แบบตัวพิมพ์ที่ออกแบบมาใช้ครั้งนี้ได้รับการยกย่องว่า มีสัดส่วนที่สวยงามอ่านง่าย และเป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการพิมพ์ที่สุุดแบบหนึ่งจนมาถึงปัจจุบัน

เครื่องอภรณ์ ซึ่งในที่มี ใต้แก
ใบอกของอุโฆษสมัย ก็เป็นเหมือน
หนึ่ง โหร พงษ์ทำนายเหตุการณ์ ของ
อัสสัมชัญ ทีวี าระ สมัยอัน สลัก
สำคัญอันหนึ่งแล้ว

๑๙๖๕๖๗๘๙๐

๑๙๖๕๖๗๘๙๐ คนได้มี
๑๙๖๕๖๗๘๙๐ ๑๙๖๕๖๗๘๙๐
๑๙๖๕๖๗๘๙๐ ๑๙๖๕๖๗๘๙๐
๑๙๖๕๖๗๘๙๐ ๑๙๖๕๖๗๘๙๐

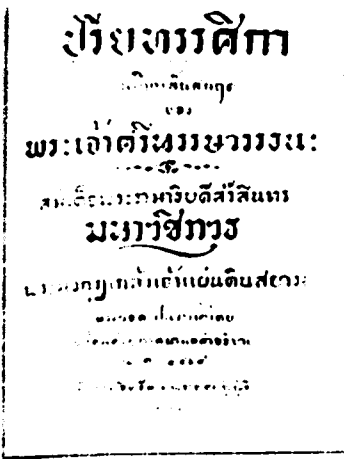
ภาพที่ 7 ตัวอักษรตัว ผ.ศ.

3.4.5 รูปแบบตัวพิมพ์สมัยพ.ศ.2442 เป็นรูปแบบตัวอักษรไทยที่สามารถค้นพบได้จากหนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2442 สังเกตเห็นว่ามึรูปแบบที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ลักษณะเด่นคือ เส้นด้านข้าง
ตัวอักษรตัวตรงและส่วนบนโค้ง มีการเน้นฐานตัวอักษรบางตัว เช่น ข บ ป ช ๗ คือให้มีเชิงเป็นเส้นคาด
ปลายยื่นออกมาทางด้านหน้าเล็กน้อย

ราชกิจจานุเบกษา
แบบพิมพ์แบบฉบับพระบาทสมเด็จพระ
จุฬาลงกรณ์เกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพที่ 8 ตัวอักษรจากหนังสือราชกิจจานุเบกษา

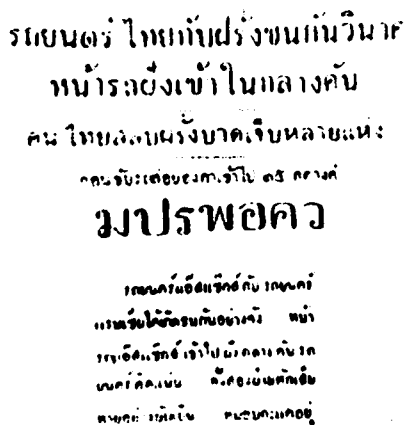
3.4.6 รูปแบบตัวพิมพ์สมัยพ.ศ.2468 ในรัชสมัยของรัชการที่ 6 ถือได้ว่าเป็นยุคแห่งความ
รุ่งเรืองทางการพิมพ์ แบบตัวพิมพ์อักษรไทยได้รับการปรับปรุงการออกแบบให้มีมากแบบและมากขนาด
เพื่อสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น ดังตัวอย่างในงานพิมพ์บทละครพระราชนิพนธ์ ของพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง ปรียทรรติกา พ.ศ. 2468 ซึ่งมีรูปแบบตัวพิมพ์มากถึง 5 แบบในหน้าเดียวกัน

ภาพที่ 9 ตัวอักษรจากงานพิมพ์บทธละครพระราชนิพนธ์ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัว เรื่อง ปรีถรรตিকা พ.ศ. 2468

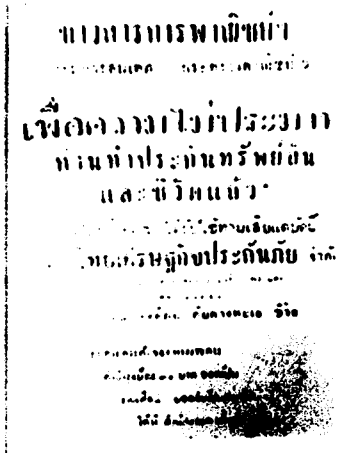
3.4.7 รูปแบบตัวพิมพ์สมัยพ.ศ. 2475 ในสมัยราชการที่ 7 ซึ่งเป็นยุคของประชาธิปไตย หนังสือพิมพ์เกิดขึ้นมากกว่าสมัยก่อน เกิด โรงหล่อตัวพิมพ์เพิ่มขึ้น โรงหล่อได้ออกแบบ และผลิตตัวพิมพ์ ตัวอักษรไทยที่มีขนาดใหญ่เพื่อใช้สำหรับพาดหัวข่าว และได้รับความพึงพอใจอย่างมากในหมู่ หนังสือพิมพ์ มีแบบตัวพิมพ์แบบหนึ่งที่ชื่อว่า ตัวแซ ซึ่งเรียกชื่อตามนายแซ ซึ่งเป็นเจ้าของโรงหล่อ ตัวพิมพ์

ภาพที่ 10 ตัวอักษรตัวแซ

3.4.8 รูปแบบตัวพิมพ์สมัยพ.ศ. 2492 ตัวพิมพ์อักษรไทยแบบต่างๆที่ปรากฏในหนังสือ พานิชย์สังเคราะห์ พ.ศ. 2492 ได้แสดงให้เห็นว่าในช่วงเวลานั้น รูปแบบตัวอักษรไทยได้มีการออกแบบ และเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

ภาพที่ 11 ตัวอักษรไทยแบบต่างๆที่ปรากฏในหนังสือ พานิชย์สังเคราะห์ พ.ศ. 2492

3.4.9 รูปแบบตัวพิมพ์เรียงพิมพ์ด้วยมือ ตัวอย่างแสดงให้เห็นตัวพิมพ์อักษรไทยชนิดต่างๆ ขนาดต่างๆที่นิยมใช้ในงานพิมพ์หนังสือ ซึ่งจะพิมพ์ด้วยระบบเก่า ส่วนมากจะเป็นลักษณะของการเรียงพิมพ์ด้วยมือ(Letter Press) ในปัจจุบันไม่ค่อยจะได้รับความนิยมมากนักแต่ก็ยังคงมีการใช้งานกันอยู่จนถึงปัจจุบัน

ใบ้แกส ๔๘
โป่งไม้
อักษร
ล้น แม่ เขียว

ภาพที่ 12 ตัวพิมพ์อักษรไทย (Letter Press)

5 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

<p>Angsana new AngsanaUPC</p>	<p>กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ</p>
<p>Browallia New Browallia UPC</p>	<p>กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ</p>
<p>Cordia New Cordia UPC</p>	<p>กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ</p>
<p>DilleniaUPC</p>	<p>กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ</p>
<p>EucrosiaUPC</p>	<p>กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ</p>
<p>Fixedsys FreesiaUPC</p>	<p>กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ กขคดงจฉซชฌญฒดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสทพฮ</p>

ภาพที่ 13 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

<p>IrisUPC JasmineUPC</p>	<p>กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝฝภภมยรลวศษสทอ กขคขงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝฝภภมยรลวศษสทอ</p>
<p>KodchiangUPC LilyUPC</p>	<p>กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ</p>
<p>Ms Sans Serif System</p>	<p>กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ</p>
<p>#ZF Terminal 2005_iannnnnA10</p>	<p>กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ</p>
<p>2005_iannnnn5MX 2005_iannnnnCPU</p>	<p>กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ</p>
<p>2005_iannnnnTX-5001</p>	<p>กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ กขคฆงจฉชฌณญฎฏณตตถทธนบปฝฝฝภภมยรลวศษสทอ</p>

ภาพที่ 14 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

<p>2005_iannnnnBSC 2005_iannnnb1K</p>	<p>กขคคกงจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช</p>
<p>2005_iannnnnISD 2005_iannnnmPDA</p>	<p>กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช</p>
<p>4711_AtNoon_Bighead 4711_AtNoon_Kippy</p>	<p>กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช</p>
<p>iannnnnVCD 2007 iannnnVCD 2007light</p>	<p>กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช</p>
<p>NI Chinese new year Rettoneyfly</p>	<p>กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช</p>
<p>SP Digi SP Normal</p>	<p>กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช กขคคคคจจชชฌฌญญฐฐณณตตททธนบปพพพพภภมจรลวคคษสศหพอช</p>

ภาพที่ 16 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

<p>TH Baijom Tin Chakra Petch</p>	<p>กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ</p>
<p>TH Fah Kwang Tin Pichu</p>	<p>กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ</p>
<p>2548_IDinya-4 2548_nEWhaH</p>	<p>กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ</p>
<p>-Layiji TaMaiTine1 -Layiji TaMaiTine2</p>	<p>กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ</p>
<p>-Layiji TaMaiTineZultra</p>	<p>กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ</p>
<p>2547_Banjong 2547_Dayin01</p>	<p>กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ กษัตริย์จระเข้ชนนุฎฐกรณดตถทธรณบปฝฝพพภมยรลาศษสทพอ</p>

ภาพที่ 17 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

2547_Ddinya-05
2547_Ddinya-06

กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา
กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา

2547_Ddinya-07
2547_Ddinya-08

กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา
กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา

2547_Ddinya-10
2547_Ddinya-11

กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา
กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา

2547_Ddinya-12
2547_Mingo 11

กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา
กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา

2547_Dexboefriend
2547_Duerak-01

กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา
กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา

2547_Dontworry05

กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา
กษัตริย์จักรวรรดิอาณาจักรอยุธยา

ภาพที่ 18 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

<p>2547_Dsun</p>	<p>ภาพทิวทัศน์ - ภาพระบบไปรษณีย์ภาคใต้ ภาพทิวทัศน์ในบริเวณเขตเกษตรระบบปลูกข้าวไร่ในหุบเขา</p>
<p>2547_Dthin 2548_D1</p>	<p>ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ</p>
<p>2548_D2</p>	<p>ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ</p>
<p>2548_D5 2548_D6</p>	<p>ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ</p>
<p>2548_D6 4848_Dsun</p>	<p>ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ</p>
<p>4848_Dsun</p>	<p>ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ ภาพทิวทัศน์ของภูเขาริมถนนไปฝายฝายกั้นน้ำ</p>

ภาพที่ 19 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

<p>505_KwangHD_Nett 506_KwangML_Glory</p>	<p>กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ ณเฒมวณชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ</p>
<p>505_KwangHD_Cantus 502_LLU_infection</p>	<p>กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ</p>
<p>5102_UF1UK_Thanaoi 5103_LLU_jumjum</p>	<p>กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ</p>
<p>504_UF1UK_WORAVIT AH_LU@Dok</p>	<p>กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ</p>
<p>AI_UB@UeLR Book_Basis(2006)</p>	<p>กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ</p>
<p>Book_Basis(2006) Book_Basis(2006)</p>	<p>กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ กษคฆจจชฉณญฎฐฎเดตถทธนบปฝฝฟฝภมยรลวศษสหฬอฮ</p>

ภาพที่ 20 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

Bak_Rin_X2009 can_Cantung	กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
can_jaew can_NongAor	กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
can_Pukdeaw	กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
Matthayom 1.1.1 NV multhayom1	กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
NP Chinese new year	กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
can_jaew 10000	กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ กขคฝงจจขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ภาพที่ 21 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

<p>phoenix_norm phoenix_norm</p>	<p>ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาระบบนิเวศน์ที่เอื้อต่อการเติบโตของภาคธุรกิจและนวัตกรรม</p>
<p>Pj WangNgan1.1 Pj WangNgan1.1</p>	<p>ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาระบบนิเวศน์ที่เอื้อต่อการเติบโตของภาคธุรกิจและนวัตกรรม</p>
<p>PLUG Chic PLUG_Need</p>	<p>ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาระบบนิเวศน์ที่เอื้อต่อการเติบโตของภาคธุรกิจและนวัตกรรม</p>
<p>PLUG Peak PLUG Peak</p>	<p>ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาระบบนิเวศน์ที่เอื้อต่อการเติบโตของภาคธุรกิจและนวัตกรรม</p>
<p>PLUG Peak PLUG Peak</p>	<p>ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาระบบนิเวศน์ที่เอื้อต่อการเติบโตของภาคธุรกิจและนวัตกรรม</p>
<p>PLUG Peak PLUG Peak</p>	<p>ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาระบบนิเวศน์ที่เอื้อต่อการเติบโตของภาคธุรกิจและนวัตกรรม</p>

ภาพที่ 22 การจำแนกรูปแบบตัวพิมพ์ในปัจจุบันเรียงตามชื่อตัวอักษร

1.6 กลุ่มอักษรไทยแบ่งตามลักษณะโครงสร้าง

- 1) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ก ไก่ ได้แก่ พยัญชนะ ก ฅ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ
- 2) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ข ไข่ ได้แก่ พยัญชนะ ข ฃ ฅ ฆ
- 3) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ค ควาย ได้แก่ พยัญชนะ ค ฅ ๓ ๔ ๕
- 4) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว บ ใบไม้ ได้แก่ บ ๒ ๓
- 5) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ผ ผึ้ง ได้แก่ ผ ฝ
- 6) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว พ ฟาน ได้แก่ พ ฟ ฝ
- 7) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ม ม้า ได้แก่ ม ฃ
- 8) โครงสร้างแบบตัว น หนู
- 9) โครงสร้างแบบตัว ณ ึ่ง
- 10) โครงสร้างแบบตัว จ าน
- 11) โครงสร้างแบบตัว ฐ ฐาน
- 12) โครงสร้างแบบตัว ง ู
- 13) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ท ทหาร ได้แก่ ท ๓
- 14) โครงสร้างแบบตัว ห หีบ
- 15) โครงสร้างแบบตัว ฐ ฐง
- 16) โครงสร้างแบบตัว ร เรือ
- 17) โครงสร้างแบบตัว ย ยักษ์
- 18) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ล ลิง ได้แก่ ล ๓
- 19) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว อ อ่าง ได้แก่ อ ๓
- 20) กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ว แหวน
- 21) กลุ่มโครงสร้างแบบผสม

ตัว ณ ครั้งหน้าเป็นโครงสร้างของตัว ๓ ๔ ๕ ครั้งหลังเป็นโครงสร้างของตัว ม ๓ ๔ ๕ ครั้งหน้าเป็น
 โครงสร้างของตัว ๓ ๔ ๕ ครั้งหลังเป็นโครงสร้างของตัว บ ๒ ๓ ๔ ๕ ครั้งหน้าเป็นโครงสร้างของตัว ๓ ๔ ๕
 ครั้งหลังเป็นโครงสร้างของตัว น ๓ ๔ ๕ ครั้งหน้าเป็นโครงสร้างของตัว ๓ ๔ ๕ ครั้งหลังเป็นโครงสร้างของ
 ตัว ม ๓

- 1) กลุ่มโครงสร้างของสระที่อยู่ในระดับเดียวกับพยัญชนะ ได้แก่ ะ ะ ะ ใ ใ ใ
- 2) กลุ่มโครงสร้างของสระบนหรือสระที่อยู่เหนือระดับพยัญชนะ ได้แก่ อี อี อี อี
- 3) กลุ่มโครงสร้างของสระล่างหรือสระที่อยู่ใต้ระดับพยัญชนะ ได้แก่ อุ อุ
- 4) โครงสร้างของไม้หันอากาศหรือไม้พัด
- 5) โครงสร้างของนิกหิต
- 6) โครงสร้างของไม้ไต่คู้
- 7) โครงสร้างของทัณฑฆาต
- 8) โครงสร้างของยามักการ
- 9) โครงสร้างผสมระหว่างสระกับนิกหิต และพยัญชนะกับสระ ได้แก่ อำ ฤ ฎ ฏ
- 10) โครงสร้างของวรรณยุกต์ ได้แก่ ˊ ˋ ˊ ˋ ˋ [b]
- 11) โครงสร้างเลขไทย ได้แก่ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙
- 12) เครื่องหมายวรรคตอนและเครื่องหมายต่างๆ ได้แก่
- เครื่องหมายวรรคตอนทั่วไป

มหัพภาค (Full stop, Period) .

จุด (Dot, Point) .

จุลภาค / จุดลูกน้ำ (Comma) ,

อัฒภาค (Semicolon) ;

ทวิภาค (Colon) :

ต่อ :

วิภัษภาค :-

ยัติภังค์ (Hyphen) -

ยติภาค (Dash) —

วงเล็บ / นขลิขิต (Parenthesis) ( )

วงเล็บเหลี่ยม (Square brackets) [ ]

วงเล็บปีกกา (Braces) { }

ปรัศนี (Question mark) !

อัศเจรีย์ (Exclamation mark) ?

อัญประกาศเดี่ยว (Single quotation marks) ‘ ’

อัญประกาศคู่ (Double quotation marks) “ ”

ไม้ยมก / ยมก ๆ

ไปยาลน้อย / เปยยาลน้อย ๆ

ไปยาลใหญ่ / เปยยาลใหญ่ ๆลๆ

จุดไข่ปลา / ไข่ปลา (Ellipsis, Dotted line) ...

เส้นประ (Dashed line) ---

สัญประกาศ ____

บุพสัญญา (Ditto mark) ”

เครื่องหมายทับ (Virgule, Slant, Slash) /

มหัตถสัญญา / ช่อหน้า

เครื่องหมายวรรคตอนโบราณ

ฟองมัน / ตาไก่

ฟองมันพินหนุ / พินหนุฟองมัน

อังกั้นเดี่ยว / คั่นเดี่ยว / คั่น ๆ

อังกั้นคู่ / คั่นคู่ ๆ

อังกั้นวิสรรชนีย์ ๆะ

โคมุตร c~

ยามักการ ‘

ตินครุ / ตินกา

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 620-2533 รหัสสำหรับอักขระไทยที่ใช้กับคอมพิวเตอร์

จำแนกอักขระไทยเป็นกลุ่ม ได้แก่ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และทัณฑฆาต ตัวเลขไทย

เครื่องหมายพิเศษทั่วไป (ๆ ๆ) และเครื่องหมายพิเศษเฉพาะ (๒ ‘ © ๆ c~)

อย่างไรก็ดี มาตรฐานดังกล่าวนี้ไม่ได้กล่าวถึงอักขระไทย 2 ตัว คือ ฟองมันพินหนุ และ อังกั้นเดี่ยว

เครื่องหมายทางคณิตศาสตร์

เครื่องหมาย บวก

เครื่องหมาย ลบ

เครื่องหมาย คูณ

เครื่องหมายหาร

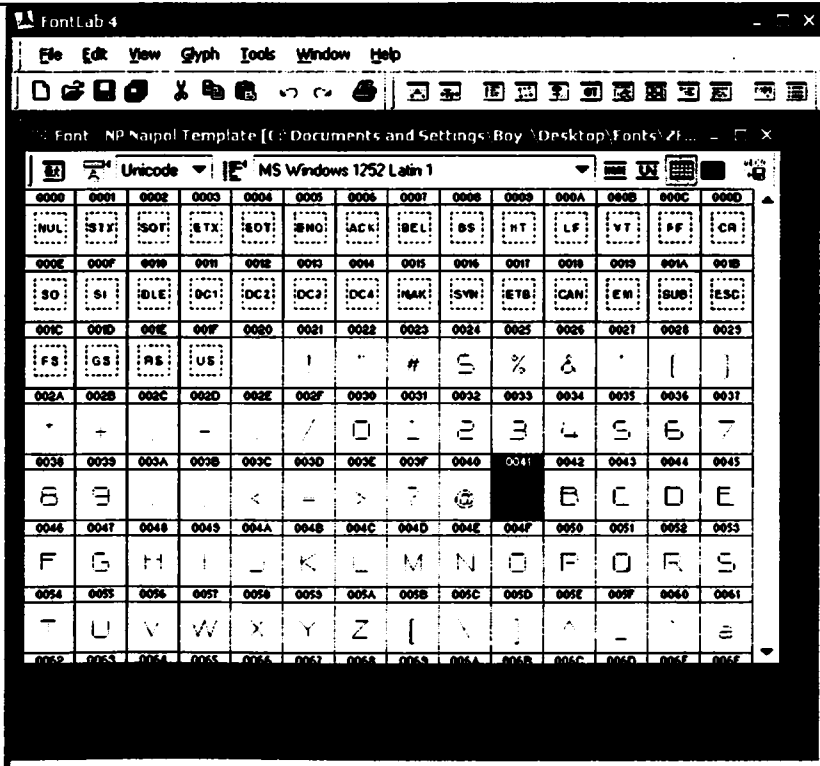
เครื่องหมาย เท่ากับ หรือ เสมอภาค

เครื่องหมาย เพราะฉะนั้น

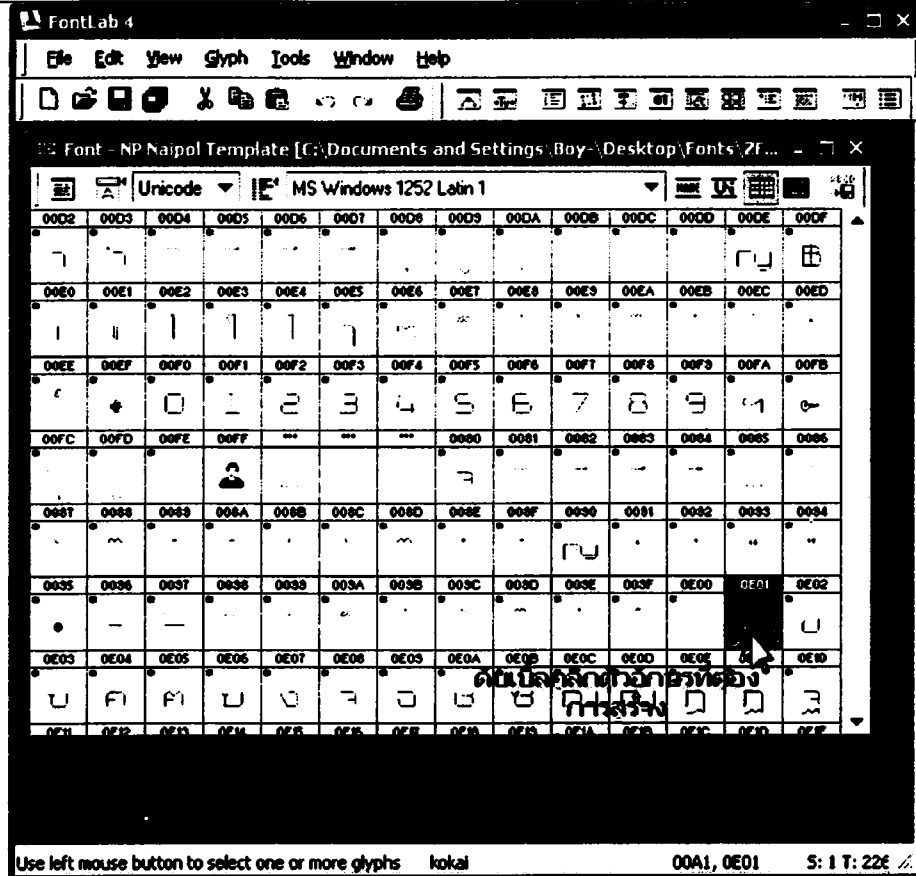
เครื่องหมาย เพราะว่า

3.7 การประดิษฐ์อักษรด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

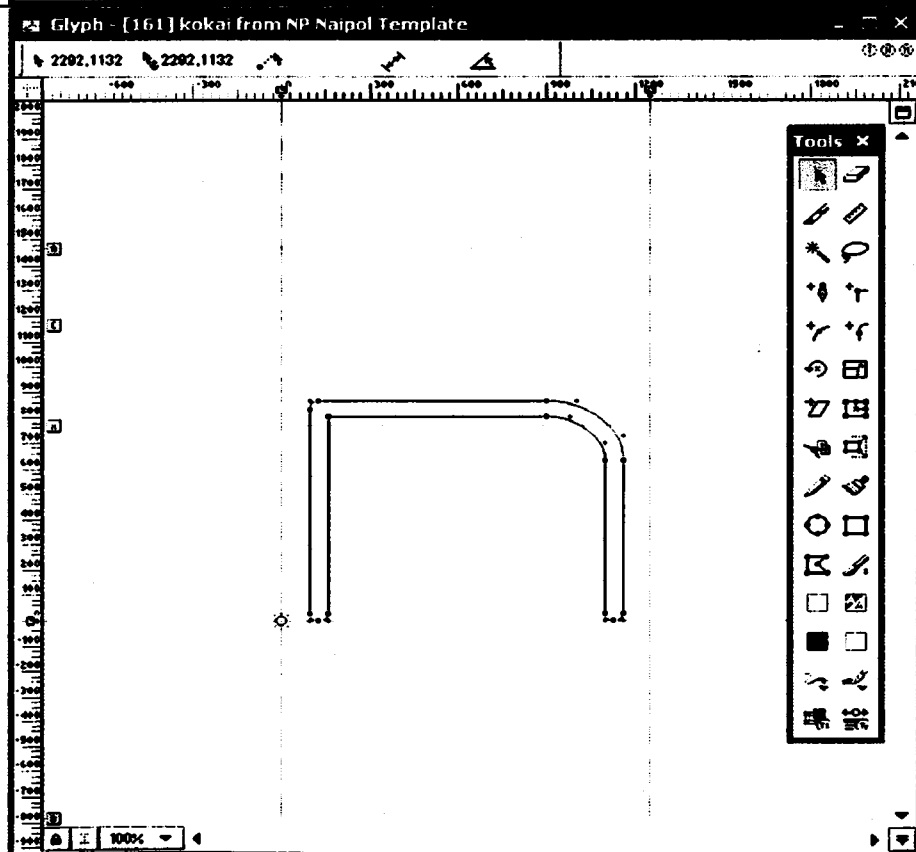
ตารางที่ 7 ตารางกระบวนการผลิตฟอนต์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Font Lab

กรรมวิธีการผลิต	ภาพประกอบ
<p>เมื่อเปิดโปรแกรมขึ้นมาจะมีลักษณะแบบนี้</p>	 <p>The screenshot shows the FontLab 4 interface with a glyph grid. The grid contains various control characters and symbols, including NUL, STX, SOF, ETX, EOT, ENQ, ACK, BEL, BS, HT, LF, VT, FF, CR, SO, SI, DLE, DC1, DC2, DC3, DC4, NAK, SYN, ETB, CAN, EM, SUB, ESC, FS, GS, RS, US, and others. The grid is organized into rows and columns, with each cell containing a small icon representing the glyph. The interface also shows a menu bar (File, Edit, View, Glyph, Tools, Window, Help) and a toolbar with various icons for font editing.</p>

ดับเบิลคลิกที่
อักษรที่
ต้องการสร้าง

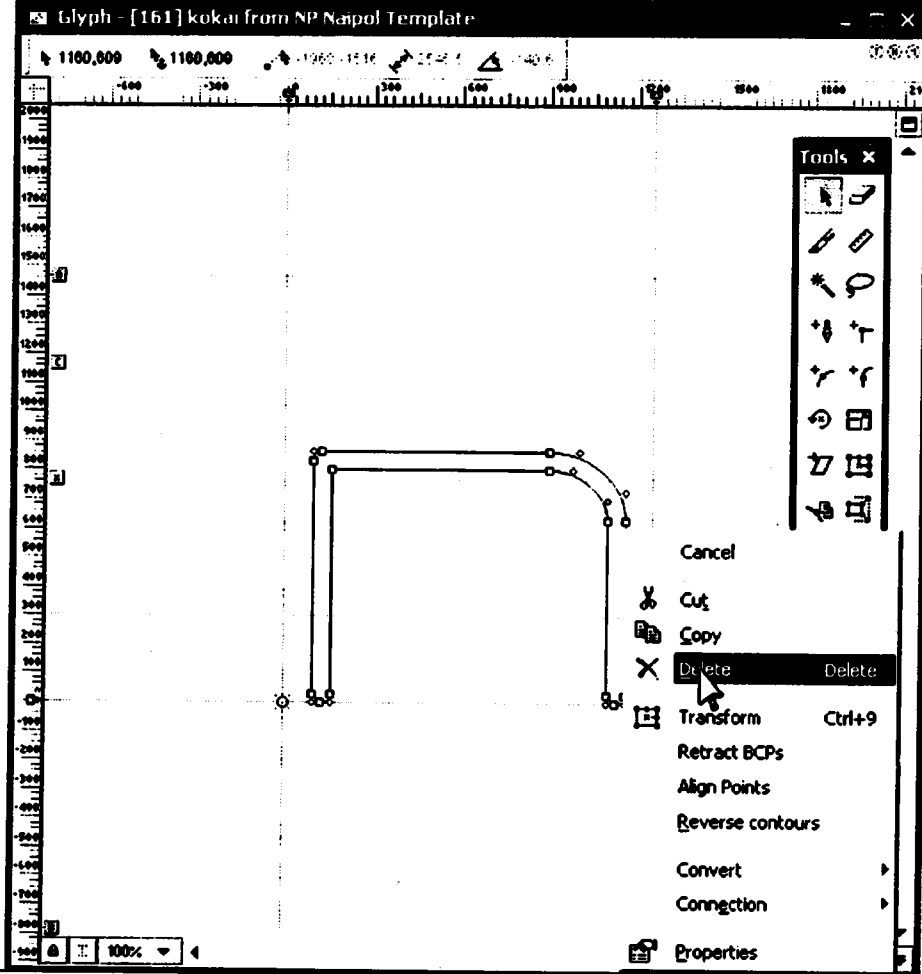
3. ดับเบิลคลิก
เสร็จแล้ว ก็จะ
ขึ้นหน้าต่างแบบ
นี้

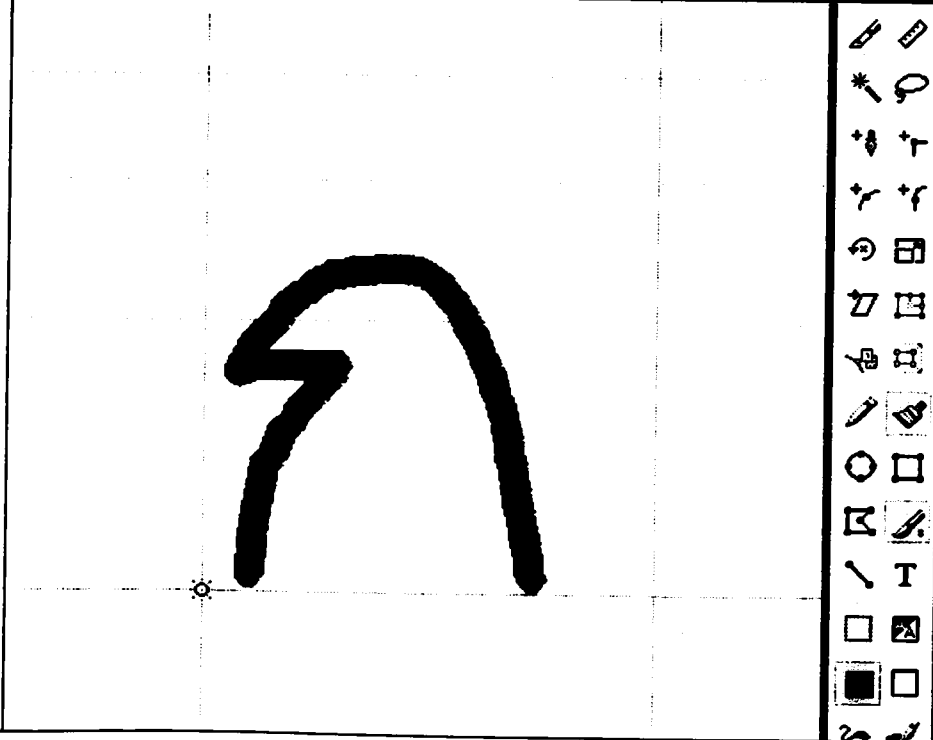

4. ใช้เครื่องมือ

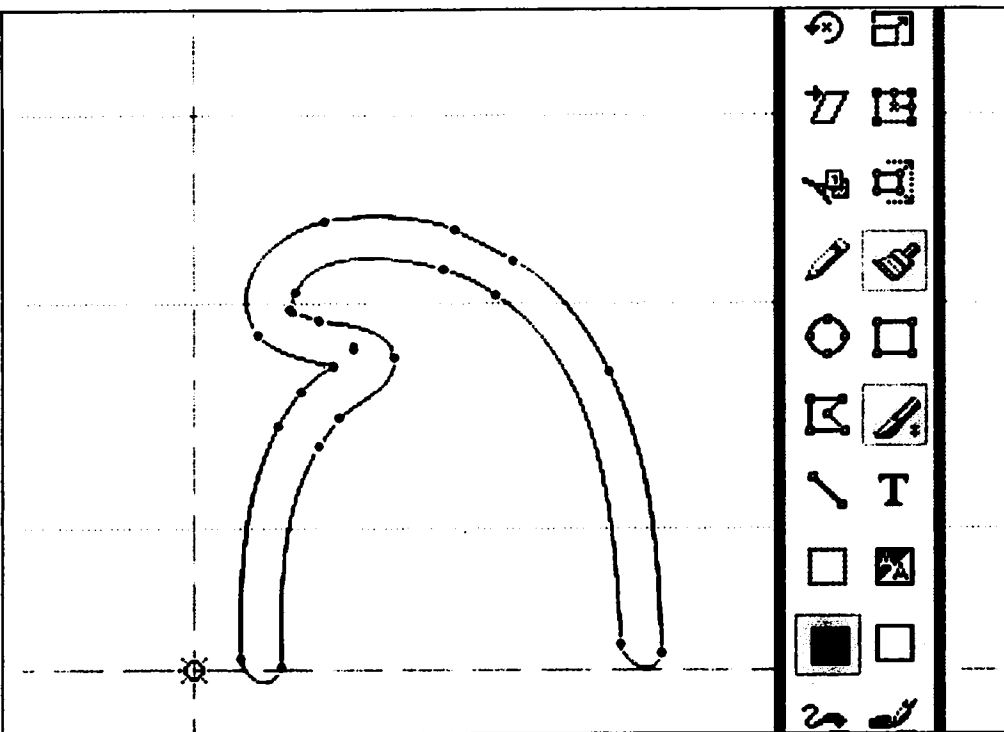
ถูกรวม
ตัวอักษร
ทั้งหมดให้ขึ้น
เป็นสี่เหลี่ยมแล้ว
คลิกขวา กด
Delete หรือกด
แป้น Delete บน
Keyboard

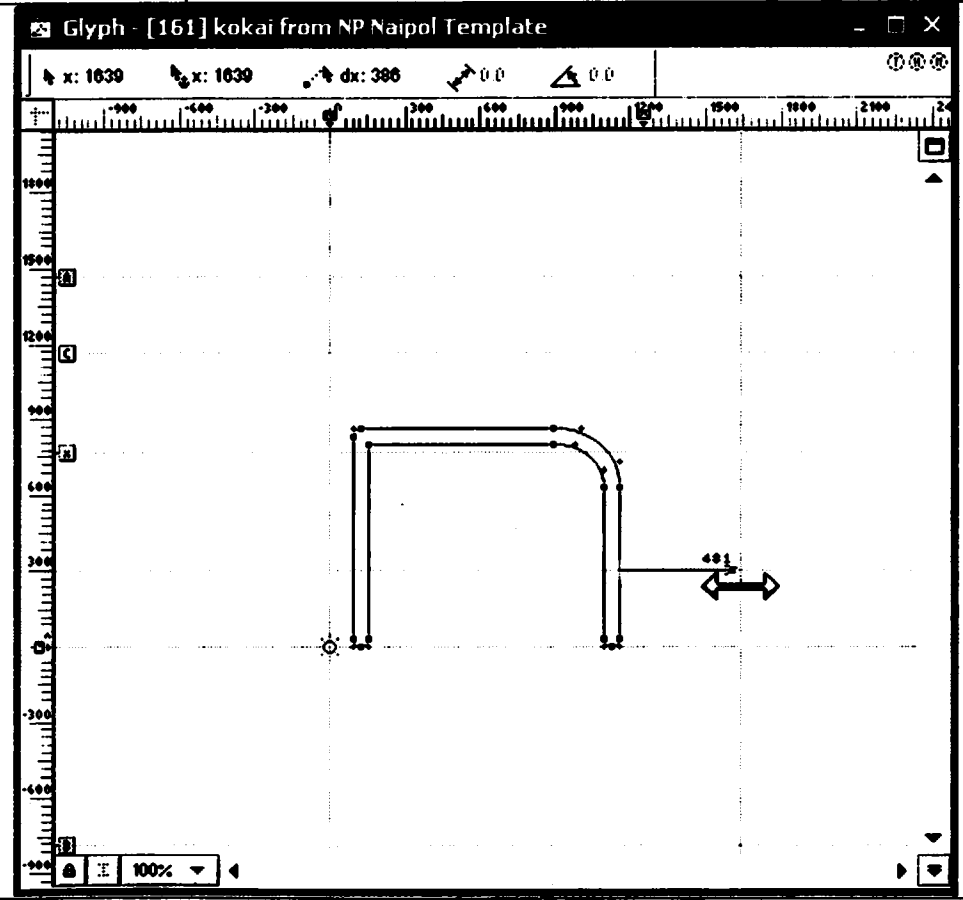
5. หลังจากลบไป
แล้วให้เลือก
Brush Tool
(หมายเลข 18)
แล้วลากเป็น
ตัวอักษร

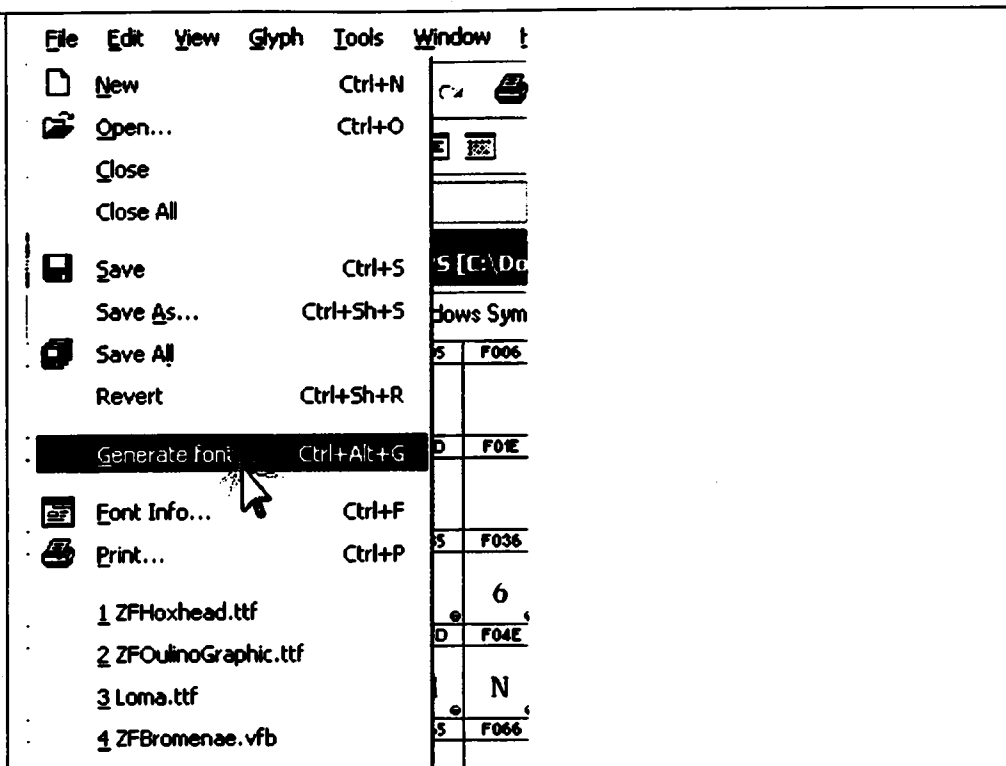
ภาพเสร็จแล้วก็จะ
เช่นแบบนี้

6. ปรับช่องไฟ
(kerning) ตาม
ขนาดเท่าที่
ต้องการ

หลังจากที่สร้าง
 หนึ่งเสร็จแล้ว ก็
 การเก็บฟอนต์
 การคลิกที่เมนู
 File > Generate
 แล้ว Export
 ไฟล์ที่ได้ก็ได้นำ
 คอมพิวเตอร์

เครื่องมือที่ใช้ใน โปรแกรม Font Lab

หมายเลข 1 คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเลือก

หมายเลข 2 คือ ขางลบ

หมายเลข 3 คือ มีด ใช้ตัดให้เกิดจุดเพิ่มขึ้น

หมายเลข 4 คือ ไม้บรรทัด ไว้สำหรับวัด

หมายเลข 5 คือ Magic Wand สำหรับเลือกแต่ละส่วนของตัวอักษร

หมายเลข 6 คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเลือก

หมายเลข 11 คือเครื่องมือที่จะสามารถทำให้ตัวอักษรหมุนได้

หมายเลข 12 Scale - ปรับขนาด

หมายเลข 13 ทำให้ตัวอักษรเอียง

หมายเลข 14 Transform คือการทำให้ตัวอักษรบุบบี้

หมายเลข 17 ดินสอ

หมายเลข 18 Brush

หมายเลข 19 วงกลม

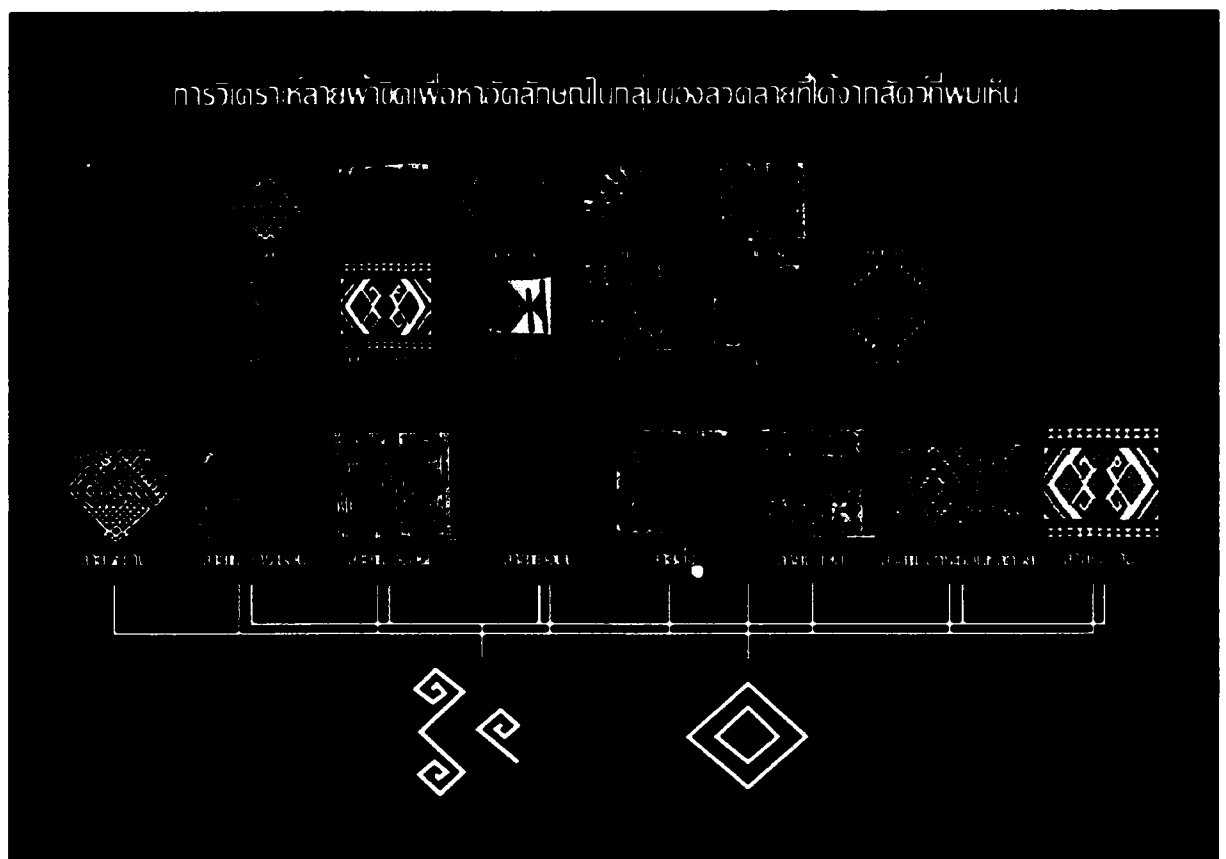
หมายเลข 20 สีเหลี่ยม หมายเลข 23, 24 ทั่วไปไม่มีประโยชน์

บทที่ 4

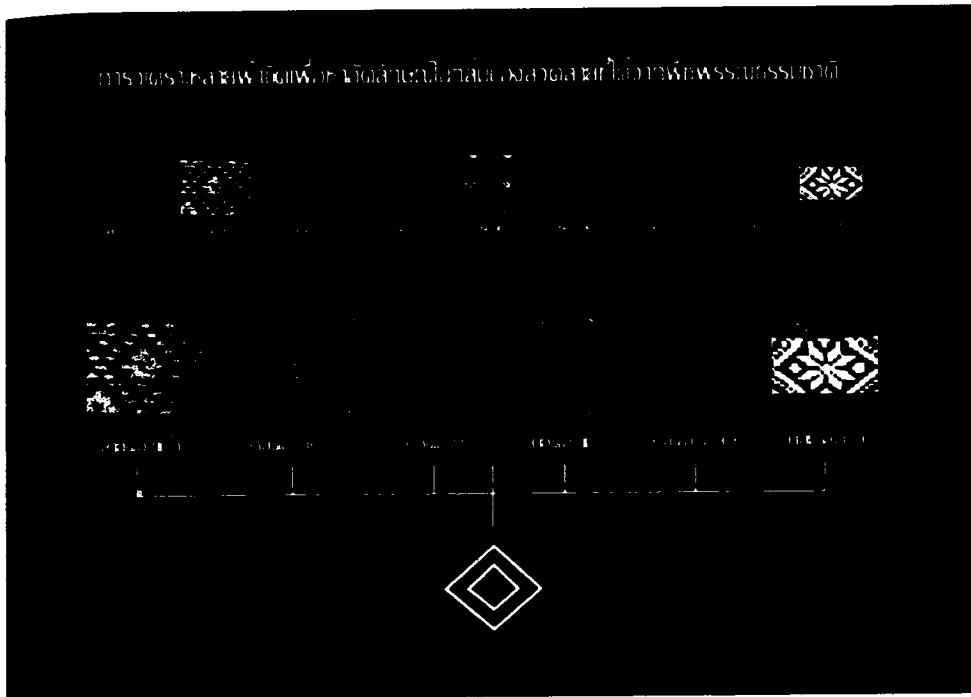
การวิเคราะห์และการออกแบบตัวพิมพ์ไทย

จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถจำแนกลวดลายที่สามารถนำไปสู่กระบวนการออกแบบที่ไม่ขัดกับหลักทางความเชื่อ โดยการนำเอาเพียงลวดลายที่มาจากธรรมชาติที่พบเห็น สัตว์ที่พบเห็น ข้าวของเครื่องใช้ ซึ่งลวดลายที่มาจากคติความเชื่อทางศาสนาไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เนื่องจากผ้าจิดเป็นผ้าที่มีกรรมวิธและการถ่ายทอดเรื่องราวทางลายผ้ามาจากบรรพบุรุษ และความเหมาะสมของการนำลวดลายต่าง ๆ นั้นมีการนำไปใช้ที่เหมาะสมกับกาลเทศะนั้นๆ ด้วย

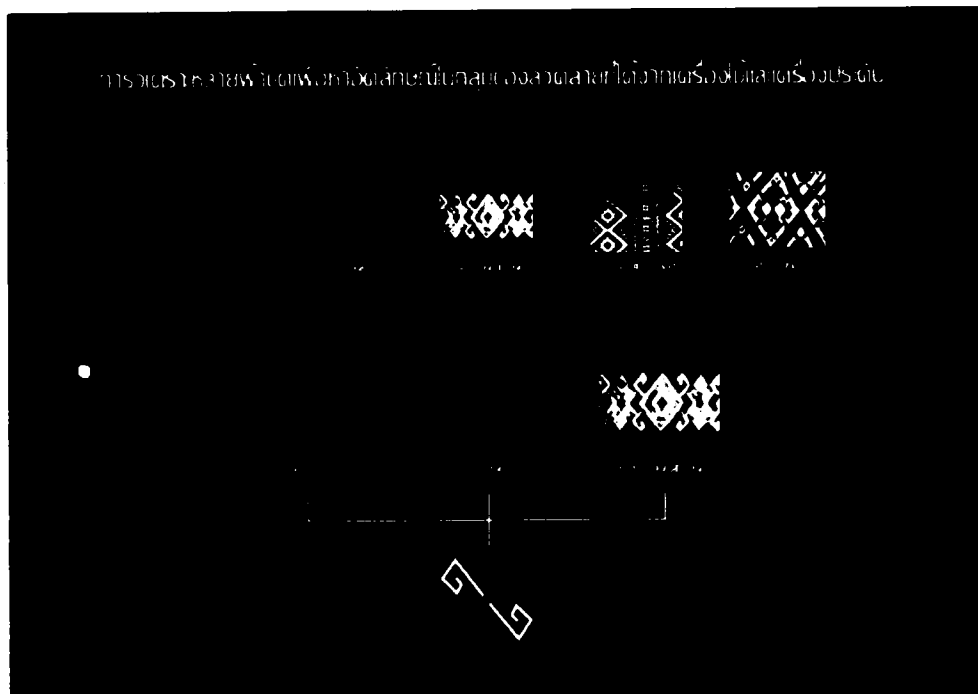
4.1 การวิเคราะห์ลายผ้าจิดเพื่อหาอัตลักษณ์ของลวดลายที่นำมาสู่กระบวนการออกแบบตัวพิมพ์ไทย

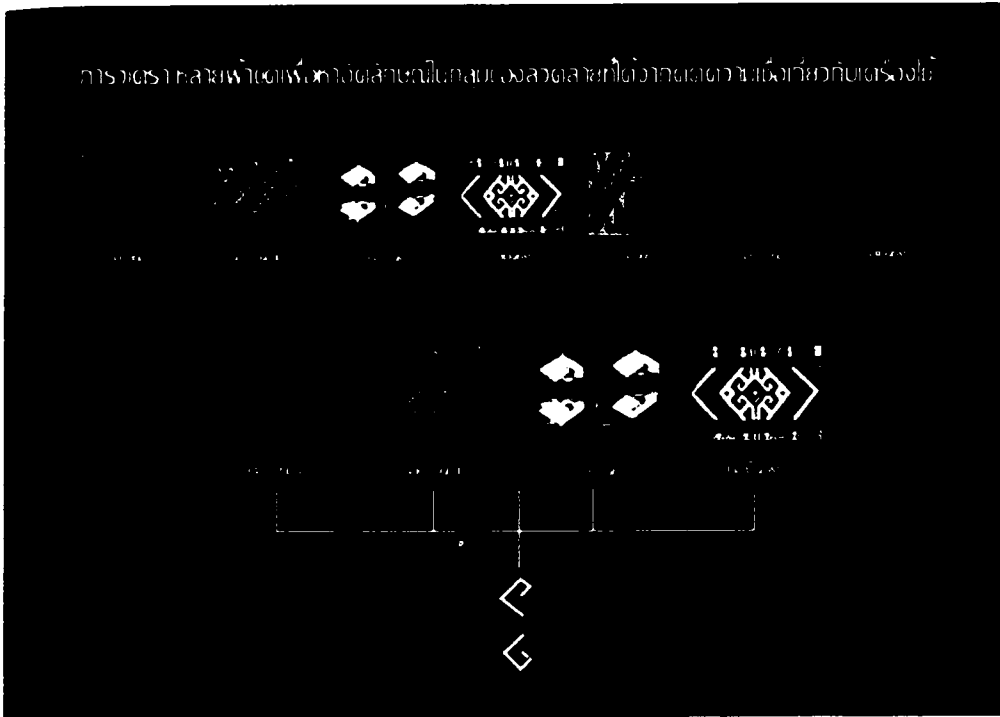
ภาพที่ 23 การวิเคราะห์ลายผ้าจิดเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จากสัตว์ที่พบเห็น

ภาพที่ 24 การวิเคราะห์ลายผ้าเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จากพิธีกรรม
ธรรมชาติ

ภาพที่ 25 การวิเคราะห์ลายผ้าเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จากเครื่องใช้และ
เครื่องประดับ

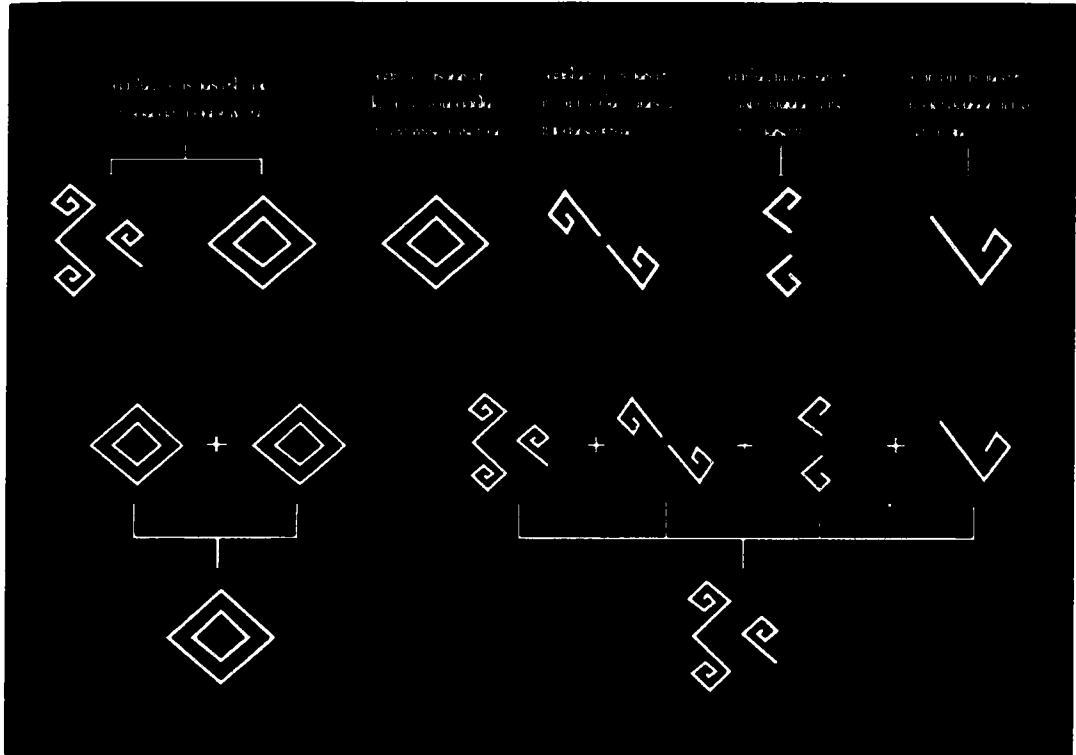

ภาพที่ 26 การวิเคราะห์ลายผ้าเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องใช้

ภาพที่ 27 การวิเคราะห์ลายผ้าเพื่อหาอัตลักษณ์ในกลุ่มของลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์

ลวดลายที่จำแนกออกมานี้มีทั้งหมด 5 กลุ่ม ที่สามารถนำไปสู่กระบวนการออกแบบ ตัวพิมพ์ไทย ซึ่งมีความเหมาะสม กับกาลเทศะที่จะไม่ขัดแย้งกับหลักความเชื่อของชาวอีสานในการ นำลวดลายมา ประยุกต์สู่การออกแบบต่างๆ และเป็นลวดลายที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของลายขิดอีสานจากการนำลายผ้าขิดอีสานมา วิเคราะห์เพื่อหาอัตลักษณ์ของลายผ้าจึงสรุปได้ดังรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 28 การนำลายเส้นในแต่ละหมวดหมู่ของกลุ่มลายผ้าขิดมาวิเคราะห์หาอัตลักษณ์

4.2 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดค้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

ชื่อตัวอักษร : Angsana new	จุดเด่นของรูปแบบตัวอักษร
รูปแบบตัวอักษร	อ่านง่าย ใช้ได้ดีกับงานแบบทางการ เหมาะเป็นทางการ
กบคฅฆจจชชฅญ ณคคคคททททททปปลฝ พพฬภมยรลวศษศ หฬอฮ	จุดด้อยของรูปแบบตัวอักษร รูปแบบดูสมัยช้าไม่ดูทันสมัยเท่าไร
	ลักษณะที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งาน เหมาะกับการใช้พิมพ์เนื้อหาเนื้อเรื่อง เพราะอ่านง่ายเรียบร้อย ไม่เหมาะที่จะใช้เป็นตัวเรื่อง

ภาพที่ 29 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดค้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

ชื่อตัวอักษร : Fixedsys	จุดเด่นของรูปแบบตัวอักษร
รูปแบบตัวอักษร	ตัวอักษรมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
กบคฅฆจจชช ณคคคคคททททททปปลฝ บปฉฉฝภมย รลวศษศททอ ฮ	จุดด้อยของรูปแบบตัวอักษร รูปแบบตัวอักษรไม่ทันสมัยเท่าไร อ่านยาก ตัวอักษรบางตัวเมื่ออ่านหลายๆคำจะติดกับกันจนอ่านไม่ออก
	ลักษณะที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งาน ไม่เหมาะที่จะนำไปเป็นเนื้อเรื่องเพราะตัวอักษรไม่สวยงาม ใช้เป็นหัวเรื่อง

ภาพที่ 30 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดค้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

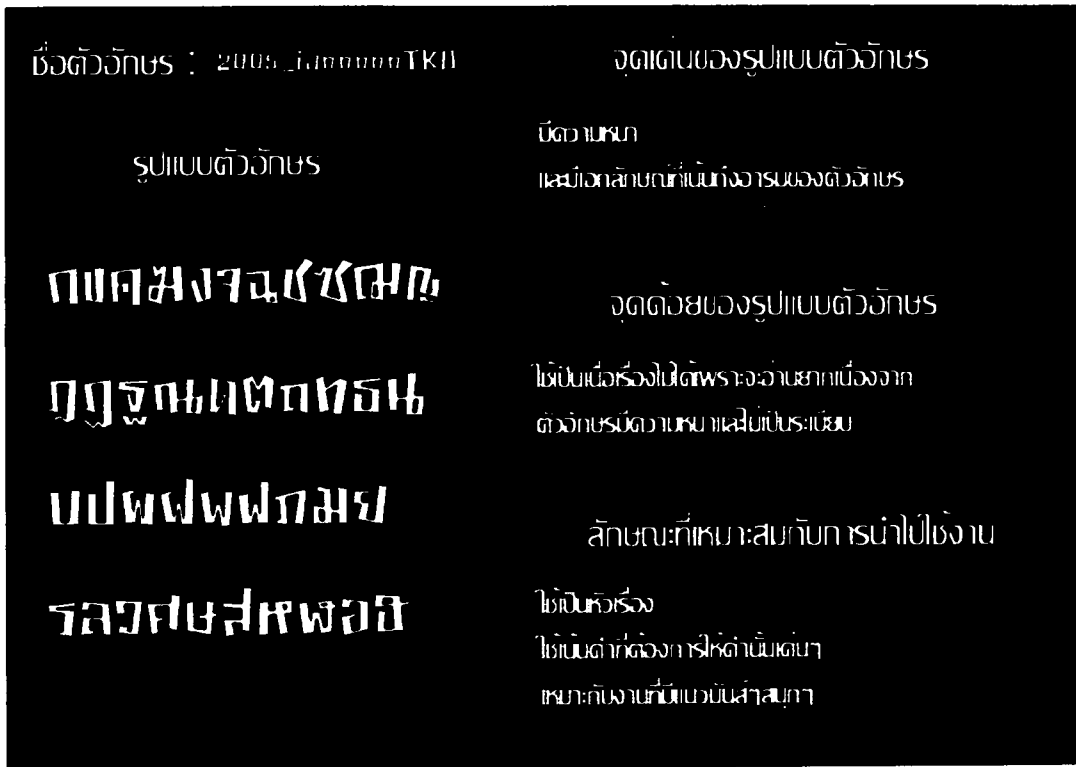

ชื่อตัวอักษร : Brevia 1.0 PC	จุดเด่นของรูปแบบตัวอักษร
รูปแบบตัวอักษร	ตัวอักษรมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
กขคฅงจฉชฌญ	จุดด้อยของรูปแบบตัวอักษร
ณดตถทธนบปฝฝ	ไม่ค่อยมีเอกลักษณ์มาก
พฟภมยรลวศษส	มีลักษณะคล้ายกับตัวอักษรทั่วไป
หพออฮ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งาน
	เหมาะกับการใช้ในงานที่เป็นทางการเสมือนเป็นทางการบ้างแล้วแต่ลักษณะงานที่ทำ
	เหมาะกับการใช้บนเนื้อเรื่อง

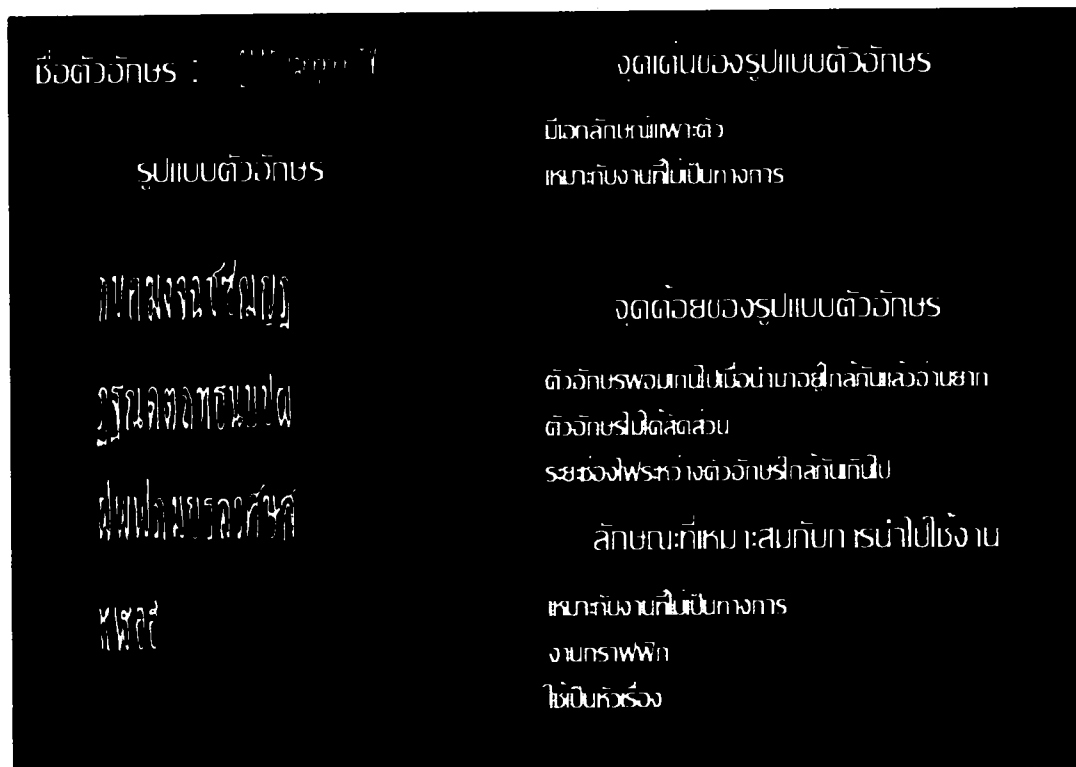
ภาพที่ 31 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

ชื่อตัวอักษร : Brevia 1.0 PC	จุดเด่นของรูปแบบตัวอักษร
รูปแบบตัวอักษร	ตัวอักษรมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
กขคฅงจฉชฌญ	ตัวอักษรไม่ลักษณะ:โค้งมนตัวอ่อนนุ่มนวล
ณดตถทธนบปฝฝ	จุดด้อยของรูปแบบตัวอักษร
พฟภมยรลว	ตัวของตัวกลมเกินไปกับตัวอักษรมากเกินไป
ศษสหรือฮ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งาน
	เหมาะที่จะใช้เป็นเนื้อเรื่องเพราะอ่านง่าย
	เหมาะกับการใช้ในงานที่เป็นทางการ

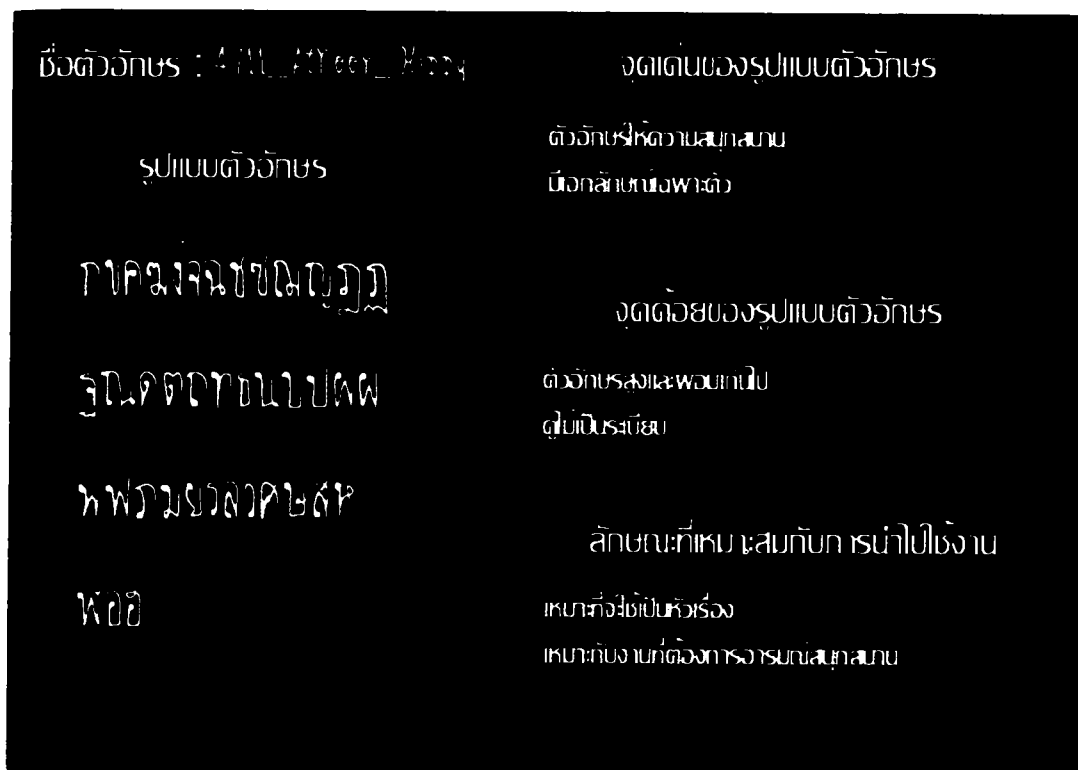
ภาพที่ 32 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

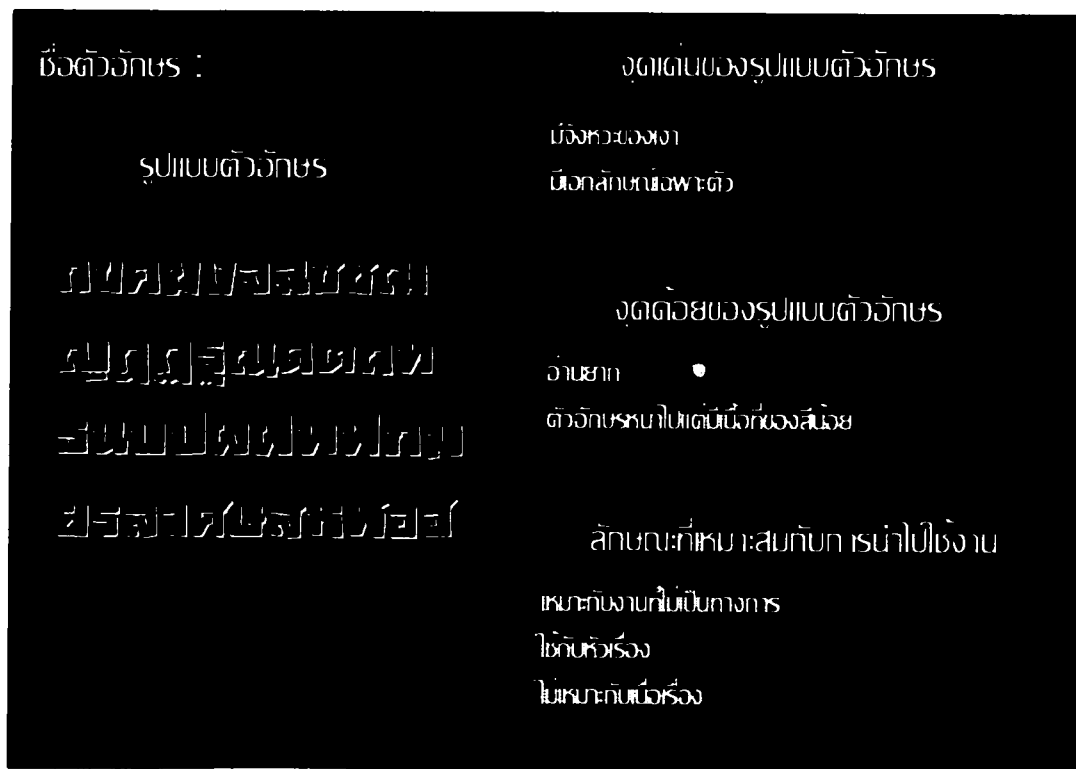
ภาพที่ 33 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

ภาพที่ 34 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

ภาพที่ 35 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

ภาพที่ 36 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

ชื่อตัวอักษร : 2547_2d/mva 11	จุดเด่นของรูปแบบตัวอักษร
รูปแบบตัวอักษร	เนื้อกลีบชนข้อพาดัว ตัวอักษรมีความหนา
<p>กขคดขจจคคคคค</p> <p>คคคคคคคคคคคคค</p> <p>คคคคคคคคคคคคค</p> <p>คคคคคคคคคคคคค</p> <p>คค</p>	<p>จุดเด่นของรูปแบบตัวอักษร</p> <p>เมื่อนำมาเป็นเนื้อเรื่องแล้วจะอ่านยากอีกหน่อย</p> <p>ลักษณะที่เหมาะสม: สวมกับกร นำไปใช้งาน</p> <p>เหมาะที่จะใช้เป็นตัวเรื่องหรือหัวเรื่อง</p>

ภาพที่ 37 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

ชื่อตัวอักษร : 2547_2d/mva 11	จุดเด่นของรูปแบบตัวอักษร
รูปแบบตัวอักษร	ตัวอักษรมีเนื้อกลีบชนข้อพาดัว มีความน่ารัก สุกใส
<p>กขคดขจจคคคคค</p> <p>คคคคคคคคคคคคค</p> <p>คคคคคคคคคคคคค</p> <p>คคคคคคคคคคคคค</p>	<p>จุดเด่นของรูปแบบตัวอักษร</p> <p>ตัวอักษรที่พิมพ์ที่ต่ำหรือสูงเกินไปจึงทำให้ดูเกะ</p> <p>ลักษณะที่เหมาะสม: สวมกับกร นำไปใช้งาน</p> <p>เหมาะที่จะนำมาใช้เป็นทางการ</p> <p>เหมาะที่จะนำมาใช้ด้วยความสุภาพ น่ารัก</p> <p>เหมาะกับการใช้เป็นตัวเรื่อง</p>

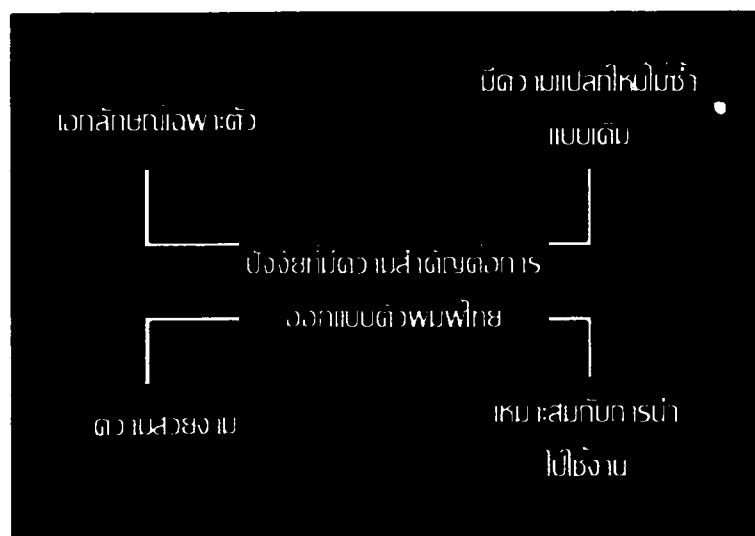
ภาพที่ 38 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรในปัจจุบันจุดเด่นจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้งาน

จากตารางได้ข้อสรุปจุดเด่นและจุดด้อยและลักษณะการนำไปใช้ของแบบตัวอักษร เพื่อหาแนวทางสู่การออกแบบต่อไปและได้ตารางสรุปดังนี้

ชื่อตัวอักษร	มีเอกลักษณ์เฉพาะ	ความสวยงาม	ความแปลกใหม่	ความเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน	รูปแบบที่เป็นทางการ	รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ	ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นหัวเรื่อง	ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นเนื้อเรื่อง
Angsana new		*		*	*			*
Fixedsys			*				*	
Browallia UPC		*		*	*			*
Jasmine UPC		*		*	*			*
2005_iannnnn TKO	*		*	*		*	*	
2005_iannnnn ITV	*		*	*		*	*	
4711_Atnoon_Hippy	*		*	*		*	*	
_LayijiTamaitine 2	*		*			*	*	
2547_Ddinya II	*		*	*		*	*	
All_Lugdek_R	*		*	*		*	*	

ตารางที่ 8 การสรุปจุดเด่นและจุดด้อยและการนำไปใช้งานของแบบตัวอักษร

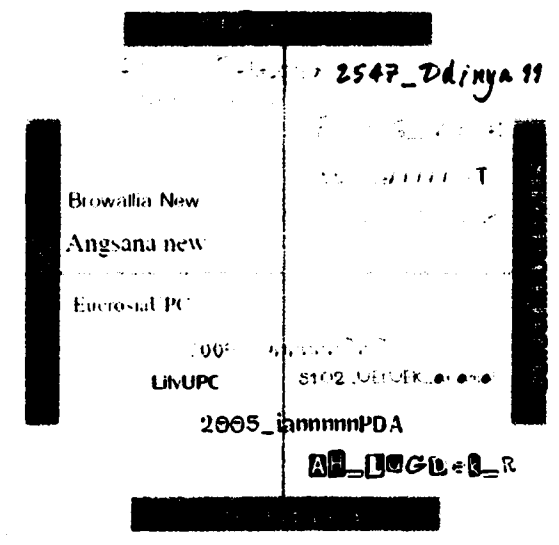
จากตารางสรุปจุดเด่น และ จุดด้อยและการนำไปใช้งานของแบบตัวอักษร สามารถนำข้อมูล ทั้งหมดมาเลือกเพื่อกำหนดปัจจัยที่มีความสำคัญในการหาแนวทางการออกแบบตัวอักษรได้

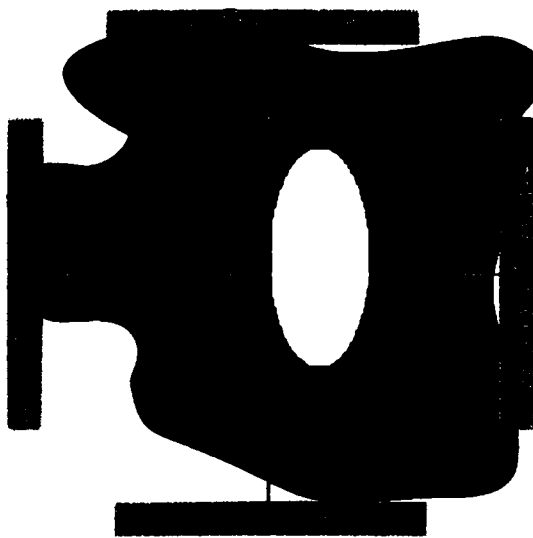
ภาพที่ 39 ปัจจัยที่มีความสำคัญในการหาแนวทางการออกแบบตัวอักษร

จากการสรุปปัจจัยที่ได้ นั่น การออกแบบจะเน้นในการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะเพื่อแสดงถึงความสำคัญและที่มาของตัวอักษรสร้างความแปลกใหม่และไม่ให้ซ้ำกับแบบตัวอักษรที่มี โดยทั่วไปเน้นความเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน

การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้ทราบถึงตำแหน่งที่เราต้องการเพื่อหาจุดยืนให้กับแบบตัวพิมพ์ที่จะออกแบบและทราบถึงรูปแบบต่างๆที่มีในทั่วไปและเพื่อสร้างความแตกต่างให้กับแบบตัวพิมพ์ไทยที่จะออกแบบ

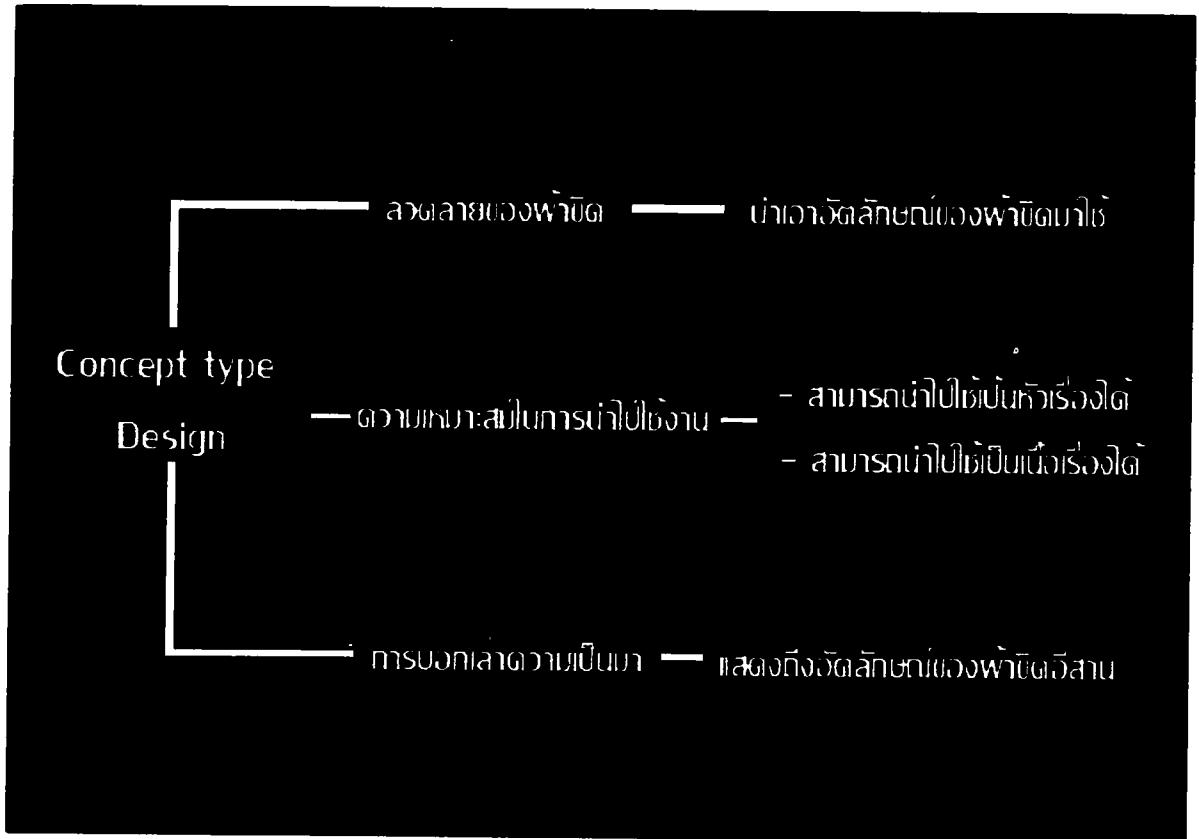

ภาพที่ 40 การกำหนดตำแหน่งตัวอักษร

ภาพที่ 41 การวางตำแหน่งตัวอักษร

จากการจัดวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ สามารถเลือกตำแหน่งที่เป็นที่ยอมรับทางวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่และการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ ซึ่งมีวัฒนธรรมเชื่อมโยงสู่การออกแบบให้เกิดแบบตัวพิมพ์ไทยที่น่าสนใจ

ภาพที่ 42 รูปแบบคอนเสิร์ตของการออกแบบตัวอักษร

จากการศึกษาปัจจัยต่างๆที่นำไปสู่การออกแบบตัวพิมพ์ไทย ที่มีแนวความคิดเชื่อมโยงกับคำจิต โดยการยึดหลักการออกแบบ และการหาแรงบันดาลใจจากอัตลักษณ์ของคำจิตและยังยึดความเหมาะสมทางด้านวัฒนธรรมสู่แนวความคิดการออกแบบต่อไป

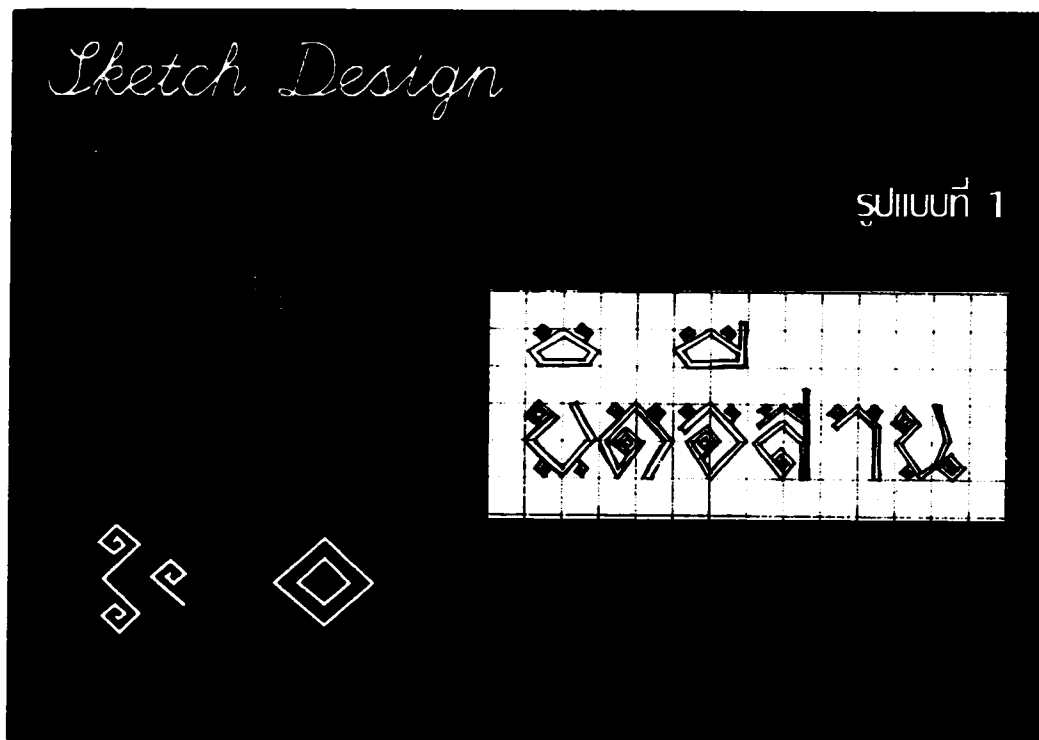
การสร้างแรงบันดาลใจในการออกแบบจากมูทบอร์ด

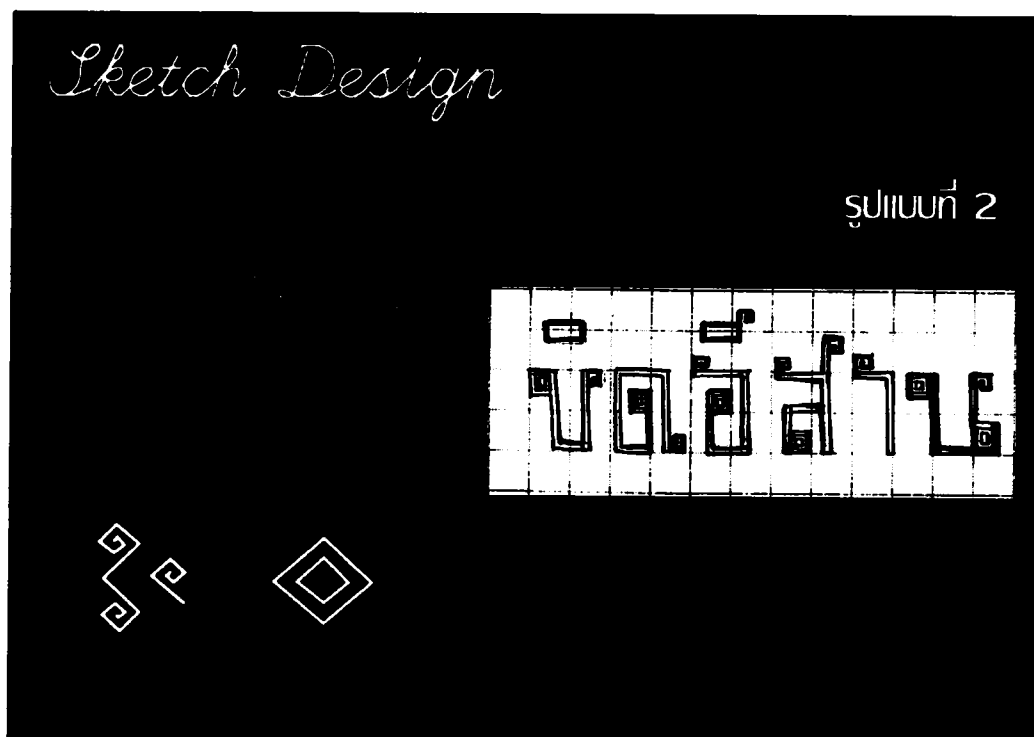
ภาพที่ 43 การสร้างแรงบันดาลใจในการออกแบบจากมูทบอร์ด

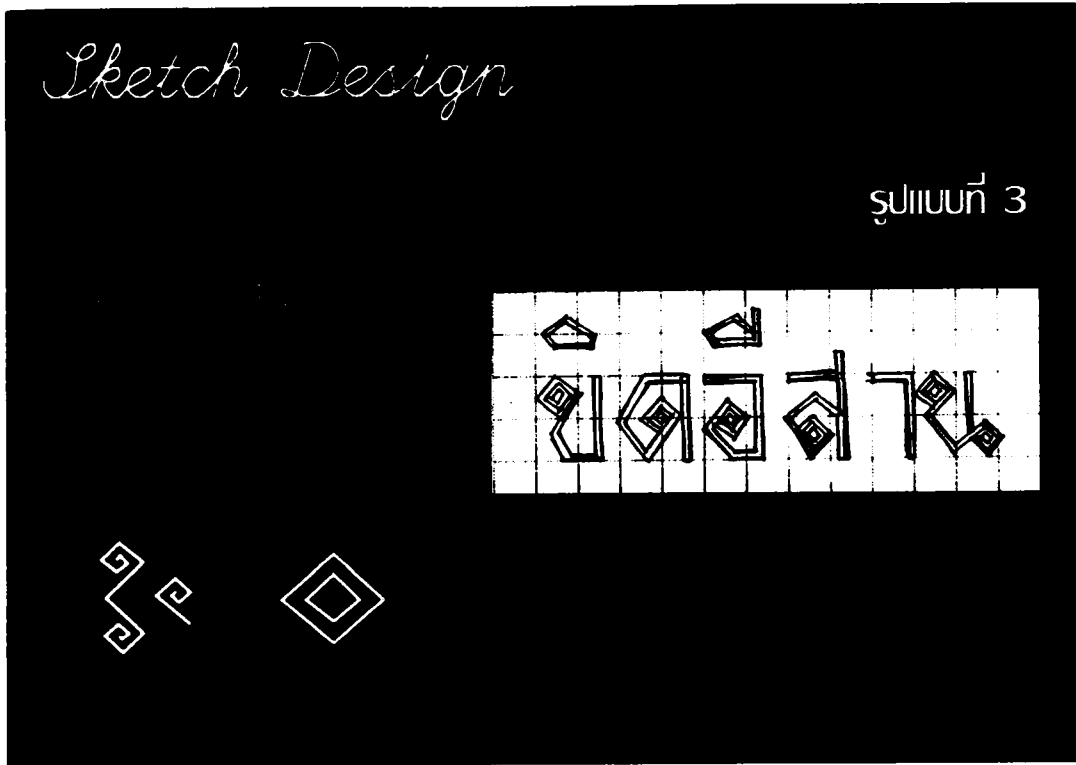
4.3 sketch idea

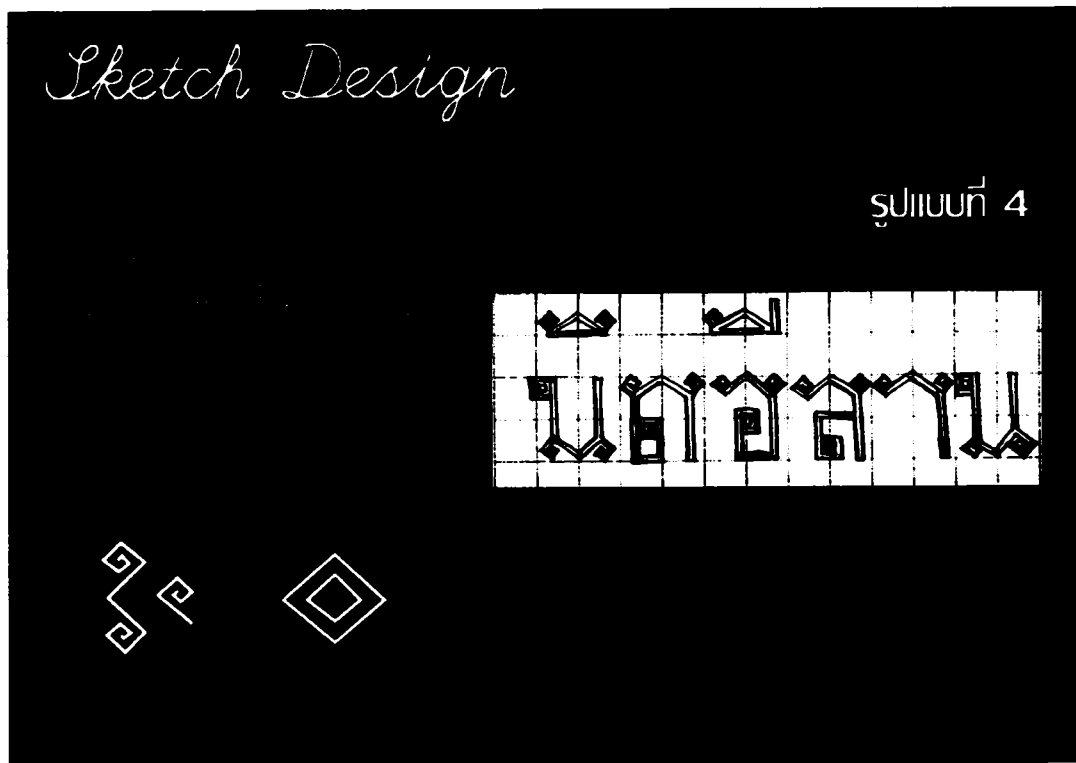
ภาพที่ 44 แบบสเก็ตรูปแบบที่ 1

ภาพที่ 45 แบบสเก็ตรูปแบบที่ 2

ภาพที่ 46 แบบสเก็ครูปแบบที่ 3

ภาพที่ 47 แบบสเก็ครูปแบบที่ 4

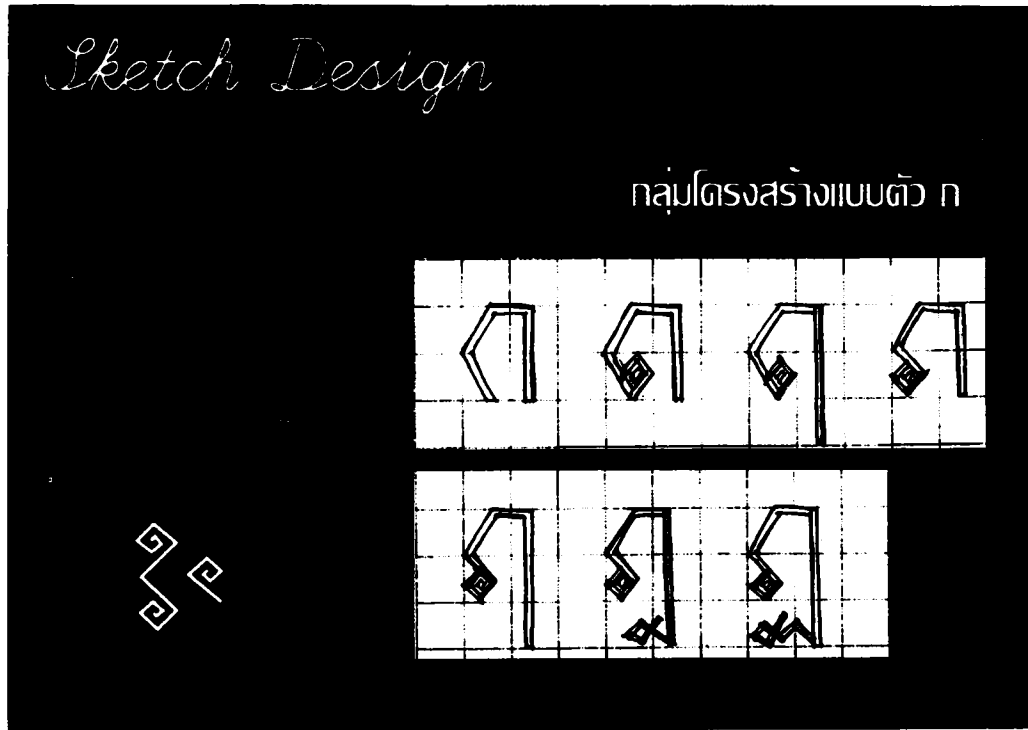
ภาพที่ 48 แบบสเก็ตรูปแบบที่ 5

ตารางสรุปการเลือกรูปแบบตัวอักษรจากการสำรวจจะเห็นว่ารูปแบบที่ 3 จะมีค่าคะแนนที่สูงที่สุด ดังนั้นแบบที่จึงถูกนำมาพัฒนาเป็นตัวพิมพ์ไทย

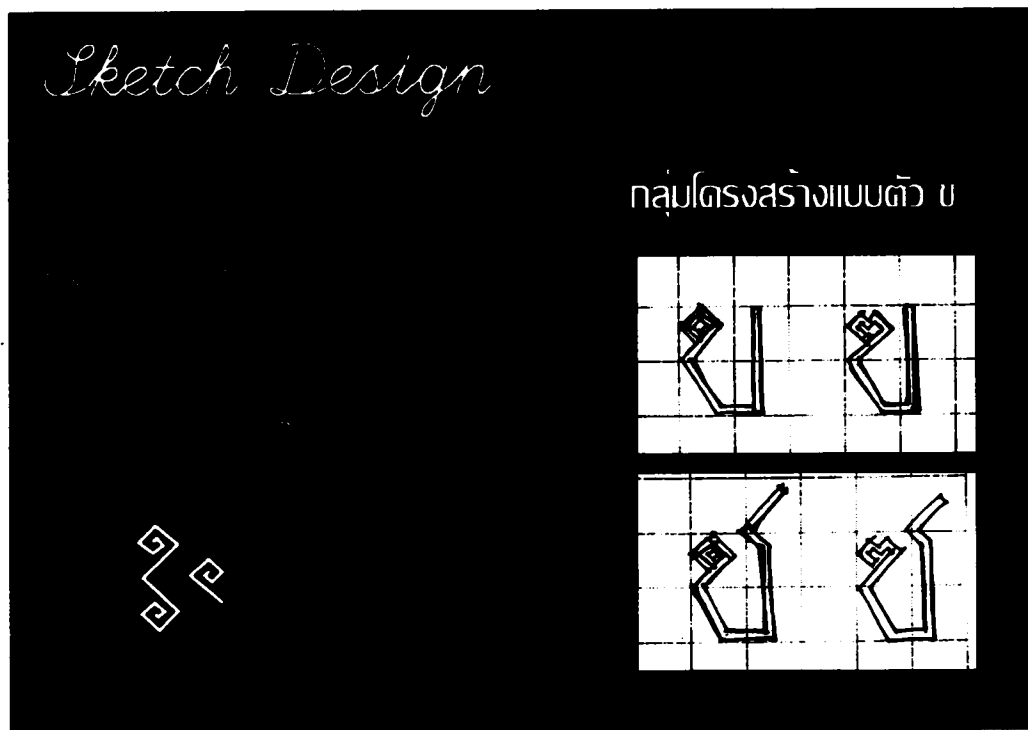
รูปแบบที่	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 4	แบบที่ 5	แบบที่ 6
รูปแบบที่ 1	65%	35%	75%	25%	35%	65%
รูปแบบที่ 2	55%	45%	55%	25%	41%	69%
รูปแบบที่ 3	35%	65%	75%	25%	30%	70%
รูปแบบที่ 4	50%	50%	75%	25%	50%	50%

ตารางที่ 9 การสรุปการเลือกรูปแบบตัวอักษรจากการสำรวจ

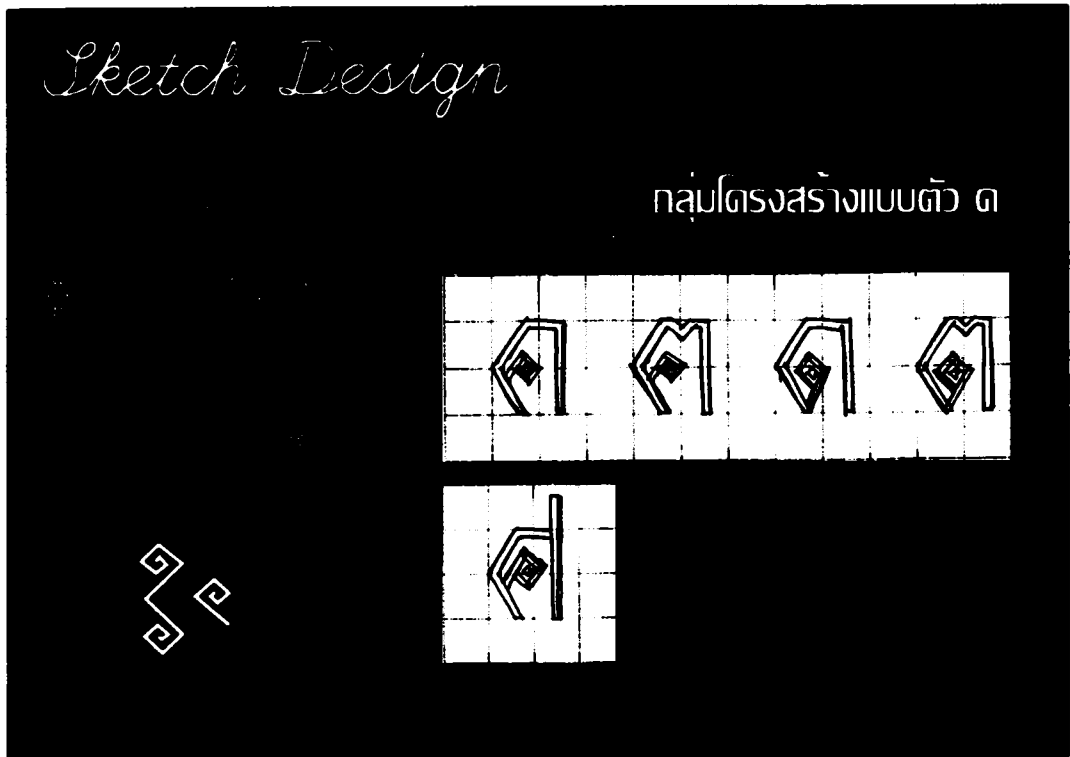
4.4 sketch design

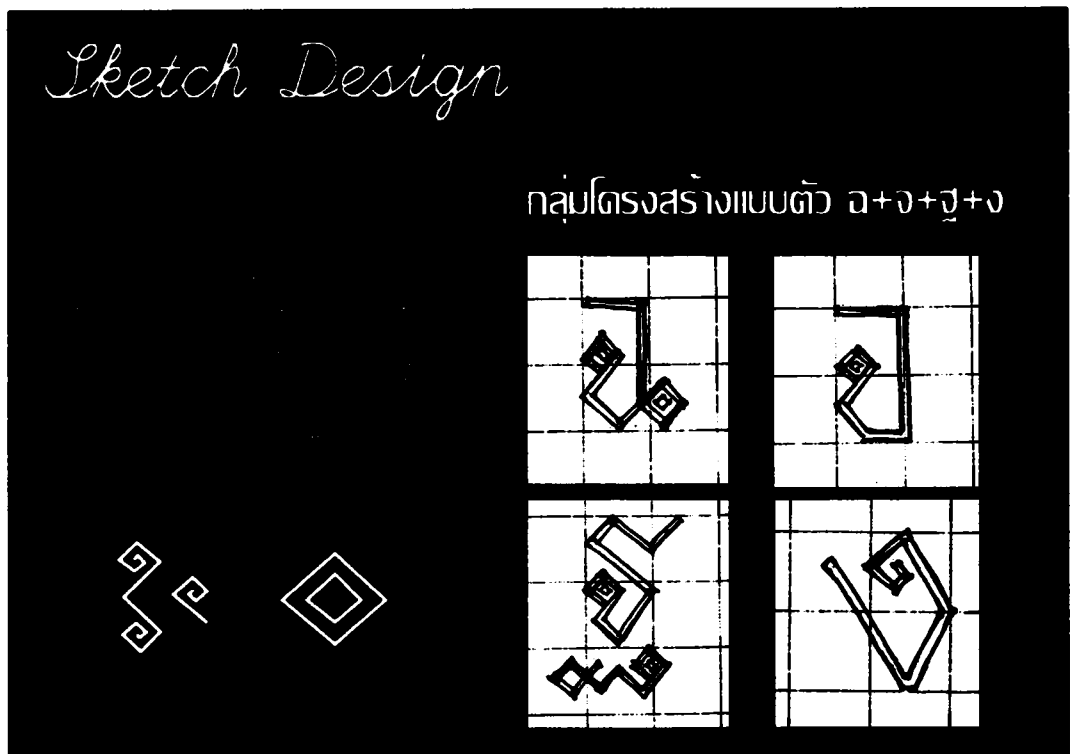
ภาพที่ 49 แบบสเก็ตในกลุ่ม โครงสร้างแบบตัว ก.ไก่

ภาพที่ 50 แบบสเก็ตในกลุ่ม โครงสร้างแบบตัว ข.ไข่

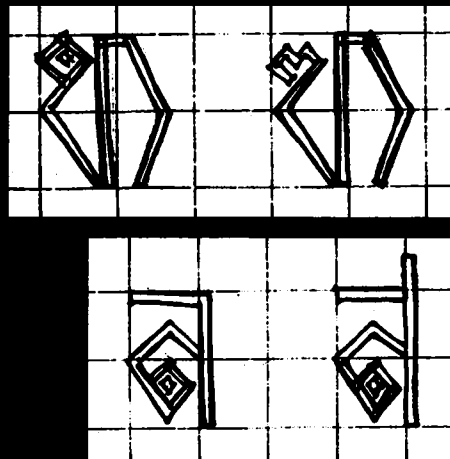
ภาพที่ 51 แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ด.ควาย

ภาพที่ 52 แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ฉ+จ+ฐ+ง

Sketch Design

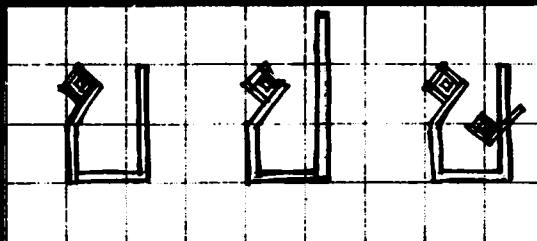
กลุ่มโครงสร้างแบบตัว n+a

ภาพที่ 53 แบบสเก็ทในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว n+a

Sketch Design

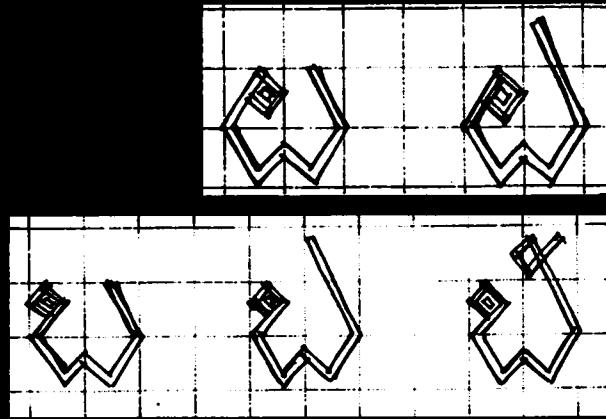
กลุ่มโครงสร้างแบบตัว b

ภาพที่ 54 แบบสเก็ทในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว b.ใบไม้

Sketch Design

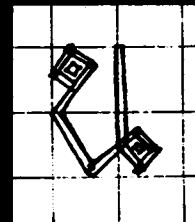
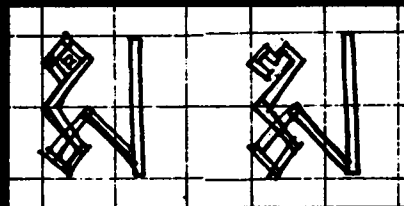
กลุ่มโครงสร้างแบบตัว W+W

ภาพที่ 55 แบบสเก็ตในกรุปโครงสร้างแบบตัว W+W

Sketch Design

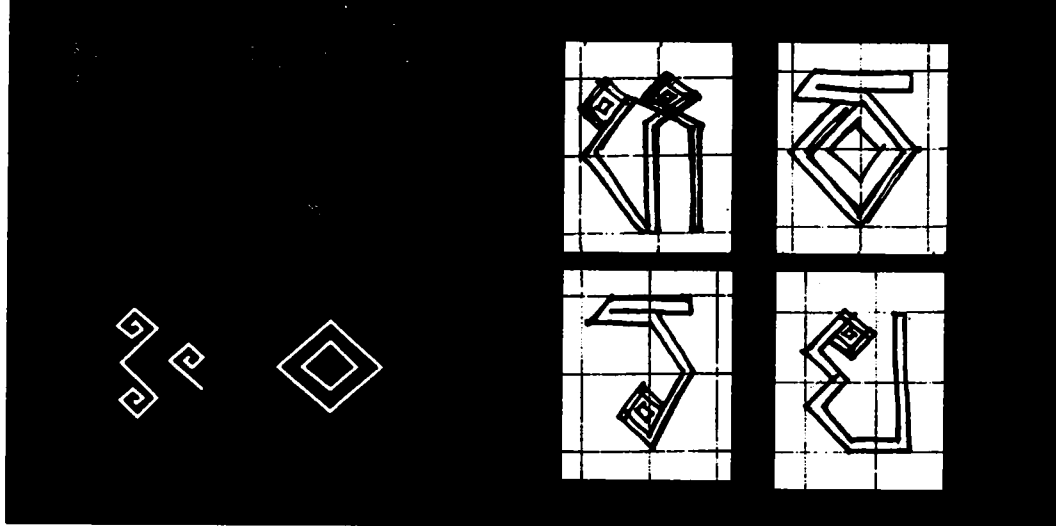
กรุปโครงสร้างแบบตัว M+M

ภาพที่ 56 แบบสเก็ตในกรุปโครงสร้างแบบตัว M+M

Sketch Design

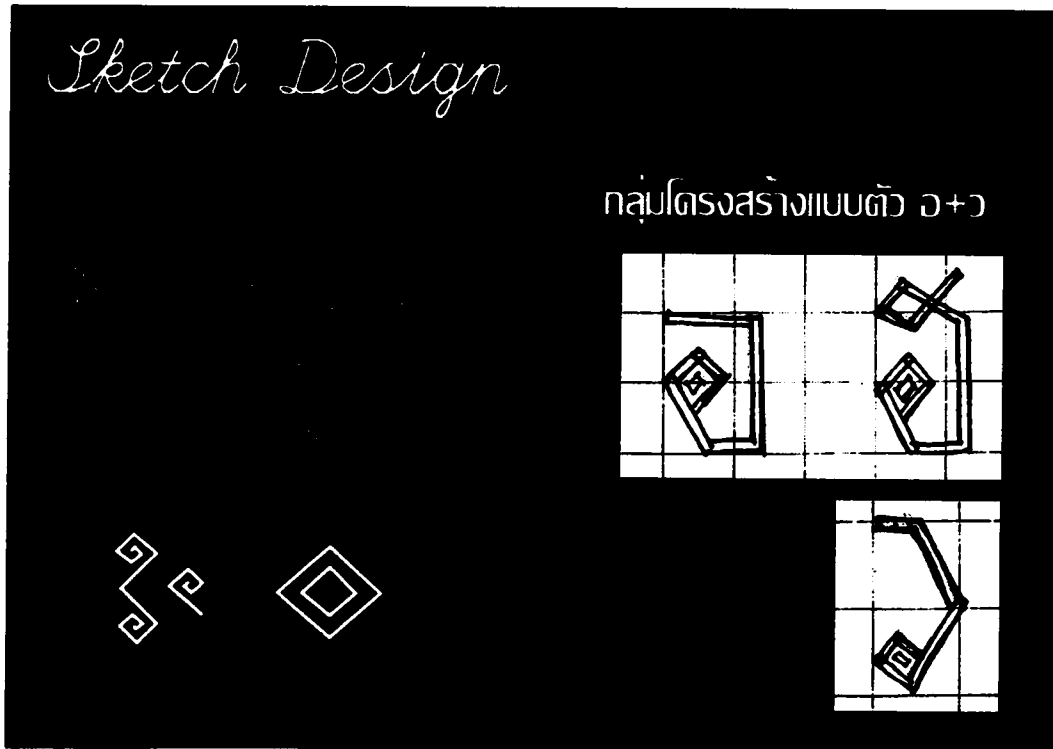
กลุ่มโครงสร้างแบบตัว ห+ธ+ร+ย

ภาพที่ 57 แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว ห+ธ+ร+ย

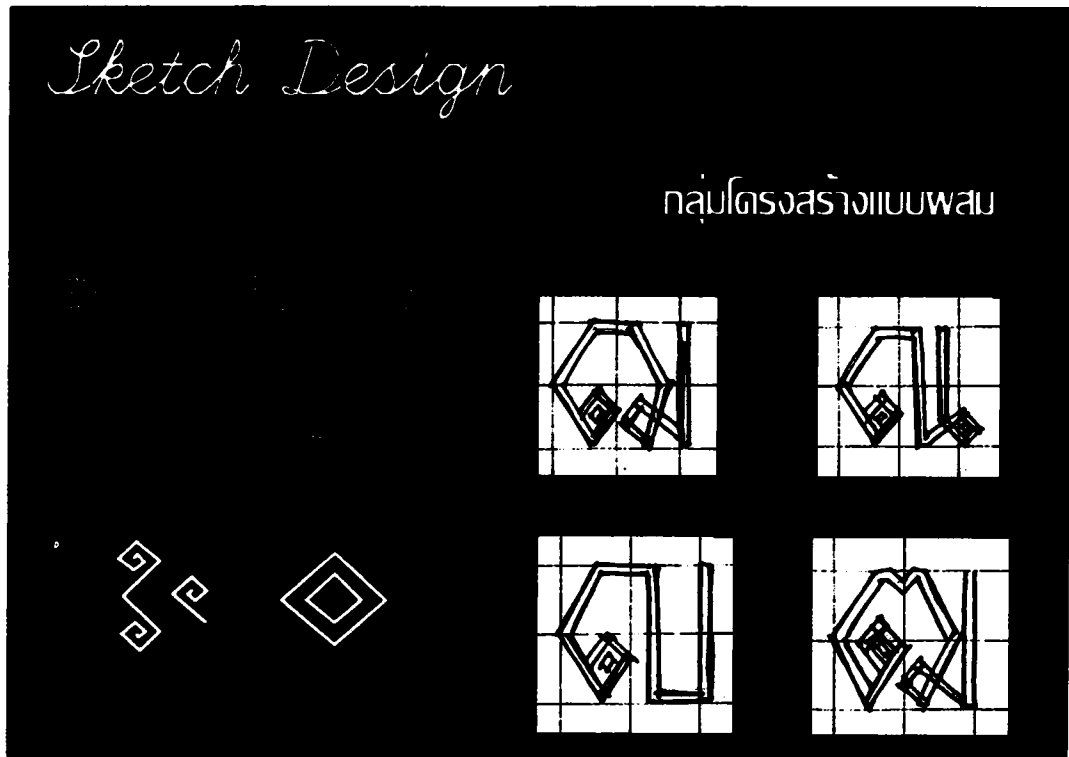
Sketch Design

กลุ่มโครงสร้างแบบตัว อ+ว

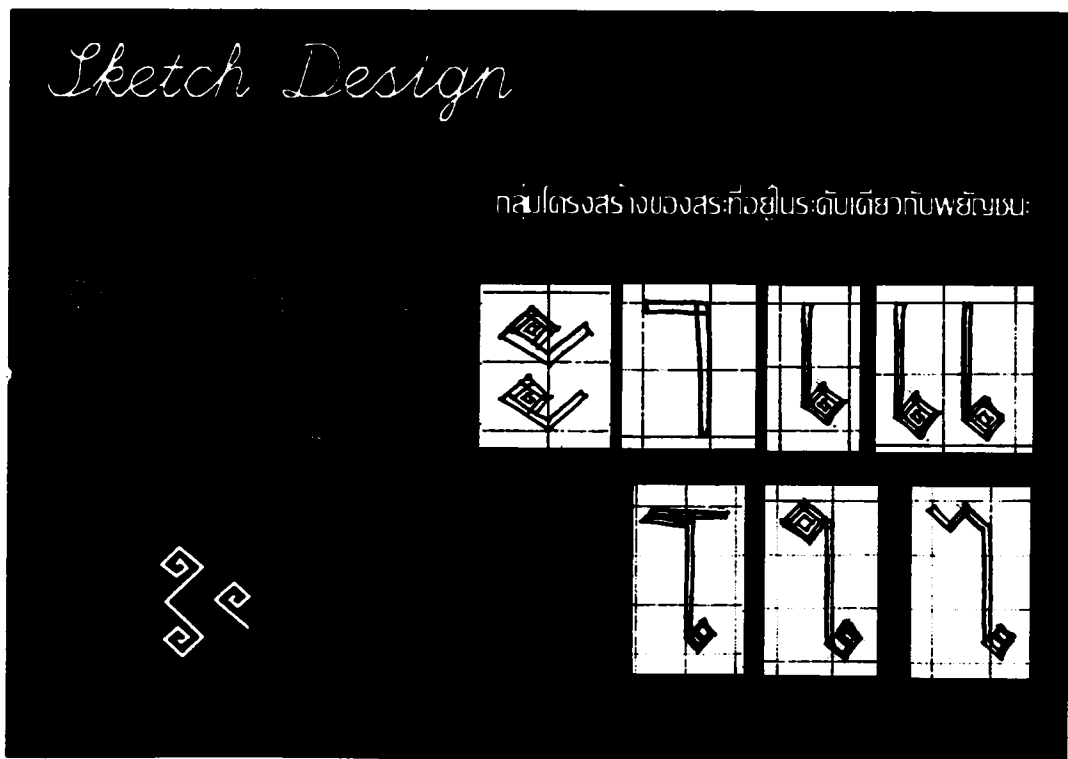

ภาพที่ 58 แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบตัว อ+ว

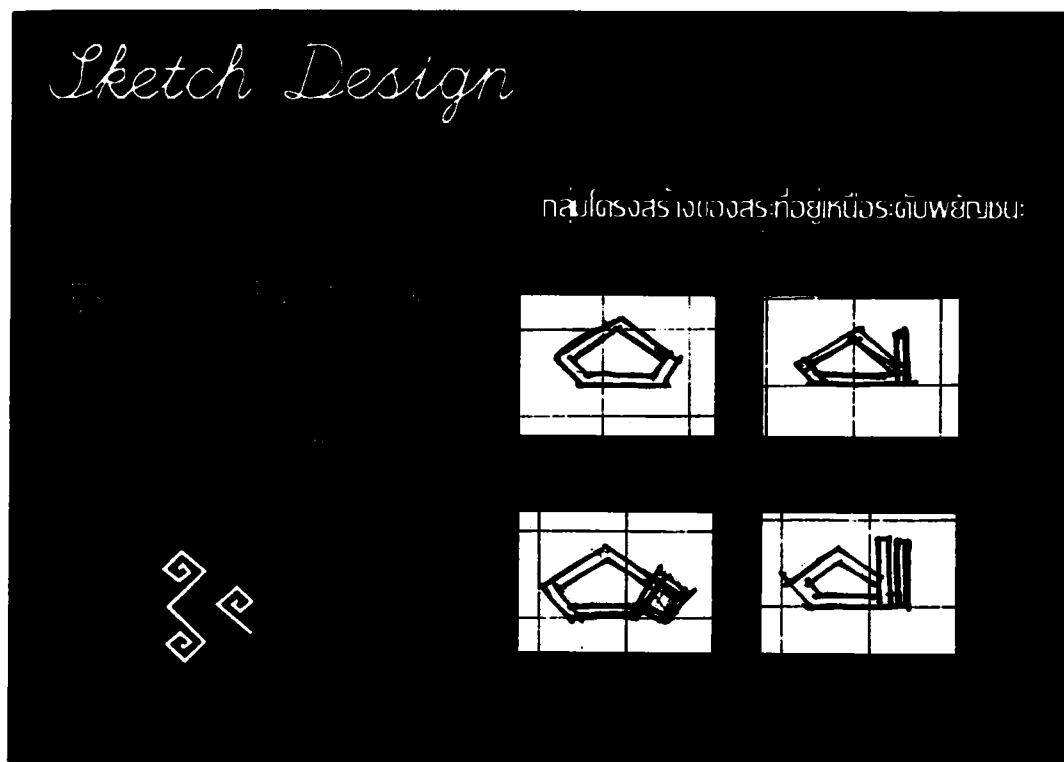

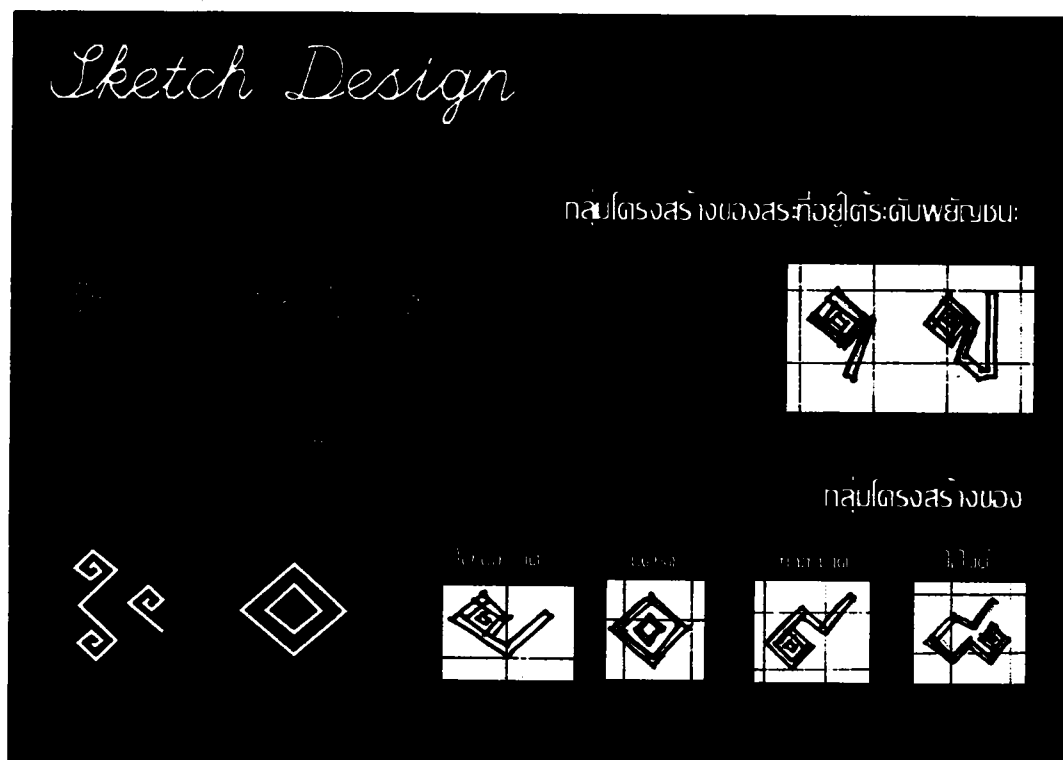
ภาพที่ 59 แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างแบบผสม

ภาพที่ 60 แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างของสระที่อยูระดับเดียวกับพชัญนะ

ภาพที่ 61 แบบสเก็ทในกลุ่มโครงสร้างของสระที่อยู่เหนือระดับพยุขณะ

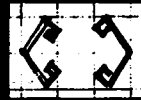
ภาพที่ 62 แบบสเก็ทในกลุ่มโครงสร้างของสระที่อยู่ใต้ระดับพยุขณะและเครื่องหมาย

Sketch Design

กลุ่มโครงสร้างของวรรณยุกต์

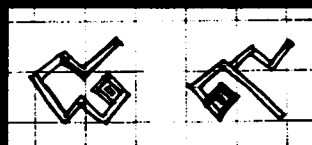
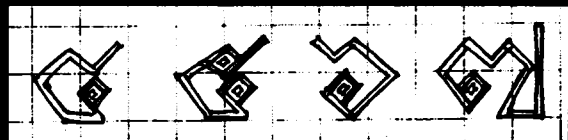
กลุ่มโครงสร้างของเครื่องหมายวรรคตอนทั่วไป

ภาพที่ 63 แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างของวรรณยุกต์และเครื่องหมายวรรคตอนทั่วไป

Sketch Design

กลุ่มโครงสร้างของตัวเลขไทย

ภาพที่ 64 แบบสเก็ตในกลุ่มโครงสร้างของตัวเลขไทย

ก ข ข ฉ ค ฅ ฆ
 ง ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ
 ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ
 ด ต ถ ท ธ ข
 บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ
 ม ย ร ล ว
 ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ ก ฅ

ข ฉ ค ฅ ก ฅ ฅ ฅ ฅ ฅ ฅ ฅ

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

— ๑ ๒ ๓ ๔

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘

ภาพที่ 65 ต้นแบบจากแบบสเก็ต

4.5 การพัฒนาแบบตัวอักษร

จากรูปแบบตัวพิมพ์ไทยในแบบที่ได้จากการสำรวจพบว่าในรูปแบบตัวอักษรยังไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ของลายผ้าซิดีसान ดังนั้นจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของตัวอักษรใหม่เป็นบางตัวโดยนำเอารูปแบบที่ได้จากการสำรวจมาปรับเปลี่ยนให้มีเอกลักษณ์มากขึ้น ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

แบบแสดงการปรับแก้ตัวอักษร

ตัวอักษรรูปแบบเดิม ที่ sketch

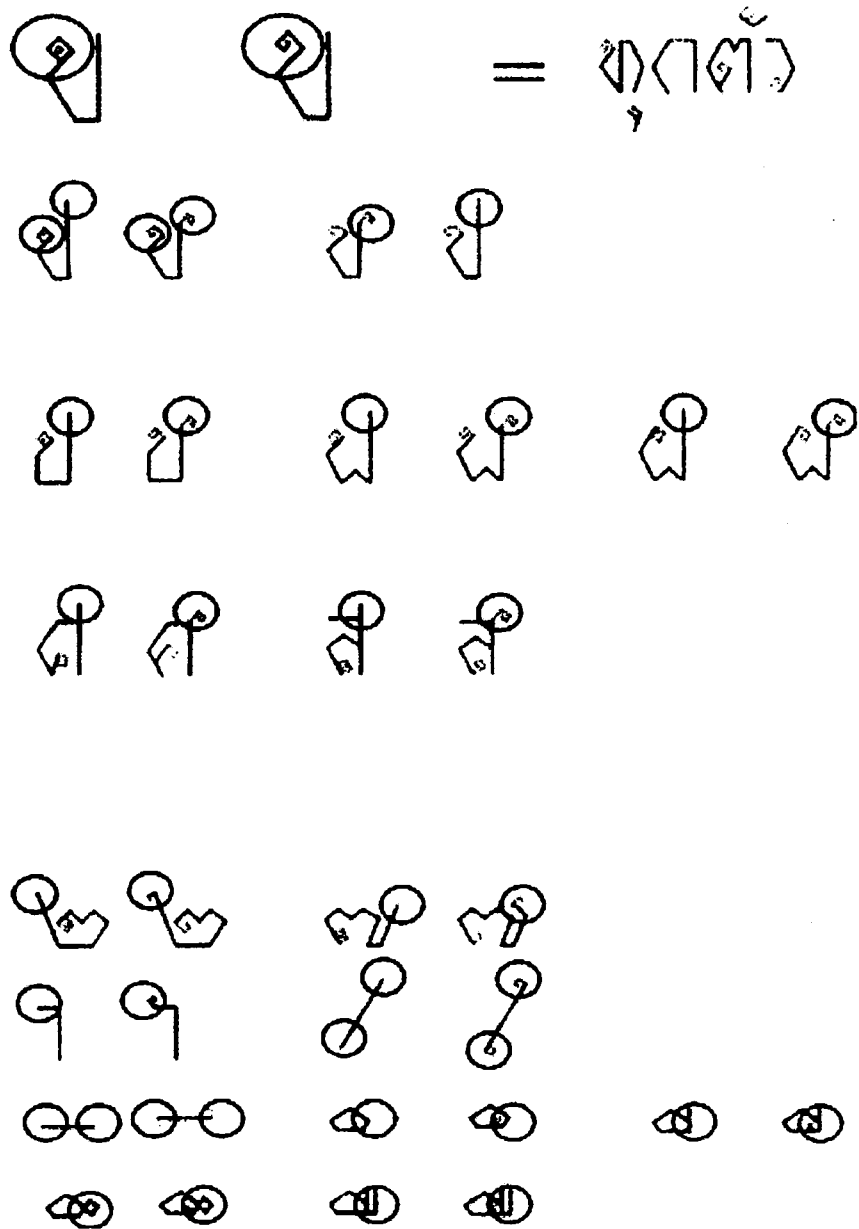
รูปแบบตัวอักษรที่ปรับแก้ครั้งที่ 1

ก ข ช ค ต ข
 ง ฮ ฉ **ป** **พ** ฉ ญ
 ฎ ฏ ฐ ท ฉ ณ
 ด ต ถ ข ฑ ข
 บ **ป** **พ** **ฉ** **ข** **พ** **ณ**
 ฌ ย ร ล ๖
ศ **ษ** **ส** **ห** **ฬ** **จ** **ฉ** **ญ**
 ท ต ล อ ง ต ร ๖ ษ ส ๖ บ
 ◊ **๓** **๔** **๕** **๖** **๗** **๘** **๙**
 ะ แ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙
๑ **๒** **๓** **๔** **๕**
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

ก ข ช ค ต ข
 ง ฮ ฉ **ป** **พ** ฉ ญ
 ฎ ฏ ฐ ท ฉ ณ
 ด ต ถ ข ฑ ข
 บ **ป** **พ** **ฉ** **ข** **พ** **ณ**
 ฌ ย ร ล ๖
ศ **ษ** **ส** **ห** **ฬ** **จ** **ฉ** **ญ**
 ท ต ล อ ง ต ร ๖ ษ ส ๖ บ
 ◊ **๓** **๔** **๕** **๖** **๗** **๘** **๙**
 ะ แ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙
๑ **๒** **๓** **๔** **๕**
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

ภาพที่ 66 แบบเปรียบเทียบการปรับแก้ตัวอักษร

แสดงรายละเอียดการปรับแก้ไข

ภาพที่ 67 รายละเอียดการปรับแก้ตัวอักษร

ก ข ข ค ค ฆ
 ง จ ฉ ช ช ฌ ฉ
 ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ
 ด ต ถ ท ธ น
 บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ
 ม ย ร ล ว
 ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ ก ก

ท ด ล อ ง ต ร ว ษ ส ๖ บ
 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻
 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻
 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻
 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻

ภาพที่ 68 ต้นแบบจากการปรับแก้เรียบร้อย

เมื่อได้รูปแบบที่สมบูรณ์แล้วจึงนำแบบตัวอักษรมาทำการเรียงเป็นประโยคเพื่อนำไปทดสอบโดยการทดสอบอ่านเพื่อหาคำที่อ่านผิดและตัวอักษรที่ต้องปรับแก้ต่อไป

ภาพที่ 69 การนำตัวอักษรมาเรียงเป็นประโยค

[Redacted]					
รช	ณ	รช	30 %	ชง	70 %
			[Redacted]	ชช	[Redacted]
			[Redacted]	ปมลา	70 %
			[Redacted]	พ.พ	[Redacted]
			[Redacted]	พ.พ	35 %

ตารางที่ 10 การสรุปจากการทดสอบอ่านครั้งที่ 1

จากการทำแบบสอบถามโดยการทดสอบอ่านครั้งที่ 1 พบว่ามีผู้ที่อ่านผิดในบางคำและจา
การสรุปข้อเสนอแนะพบว่าผู้เสนอให้ปรับเปลี่ยนตัวอักษรบางตัว ดังรูปแสดงรายละเอียดต่อไปนี้

แบบแสดงการปรับแก้ตัวอักษร

รูปแบบตัวอักษรที่นำไปทดสอบอ่านครั้งที่ 1 รูปแบบตัวอักษรที่ปรับแก้ครั้งที่ 2

ก ข ค ด ต ข
 ง ช ย **ข** **ข** ฅ ญ
 ฉ ฎ ฐ ฑ ฒ ณ
 ต ต ก ฑ ฑ
 บ **ข** **ข** **ข** **ข**
 ฌ ย ร ล ำ
 ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ ฤ ฦ

ท ส ล อ ง ต ร ำ ฆ ส ฌ ษ

๑ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

ะ แ ำ / ใ ใ ใ ใ ใ

— ๑ ๑ ๑ ๑

๑ ๒ ๑ ๒ ๑ ๒ ๑ ๒

ก ข ค ด ต ข
 ง ช ย **ข** **ข** ฅ ญ
 ฉ ฎ ฐ ฑ ฒ ณ
 ต ต ก ฑ ฑ
 บ **ข** **ข** **ข** **ข**
 ฌ ย ร ล ำ
 ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ ฤ ฦ

ท ส ล อ ง ต ร ำ ฆ ส ฌ ษ

๑ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

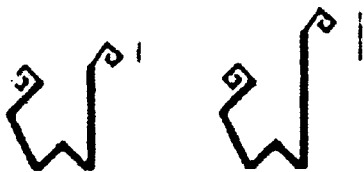
ะ แ ำ / ใ ใ ใ ใ ใ

— ๑ ๑ ๑ ๑

๑ ๒ ๑ ๒ ๑ ๒ ๑ ๒

ภาพที่ 70 แบบเปรียบเทียบการปรับแก้ตัวอักษร

แสดงรายละเอียดการปรับแก้ไข

ภาพที่ 71 รายละเอียดการปรับแก้ตัวอักษร

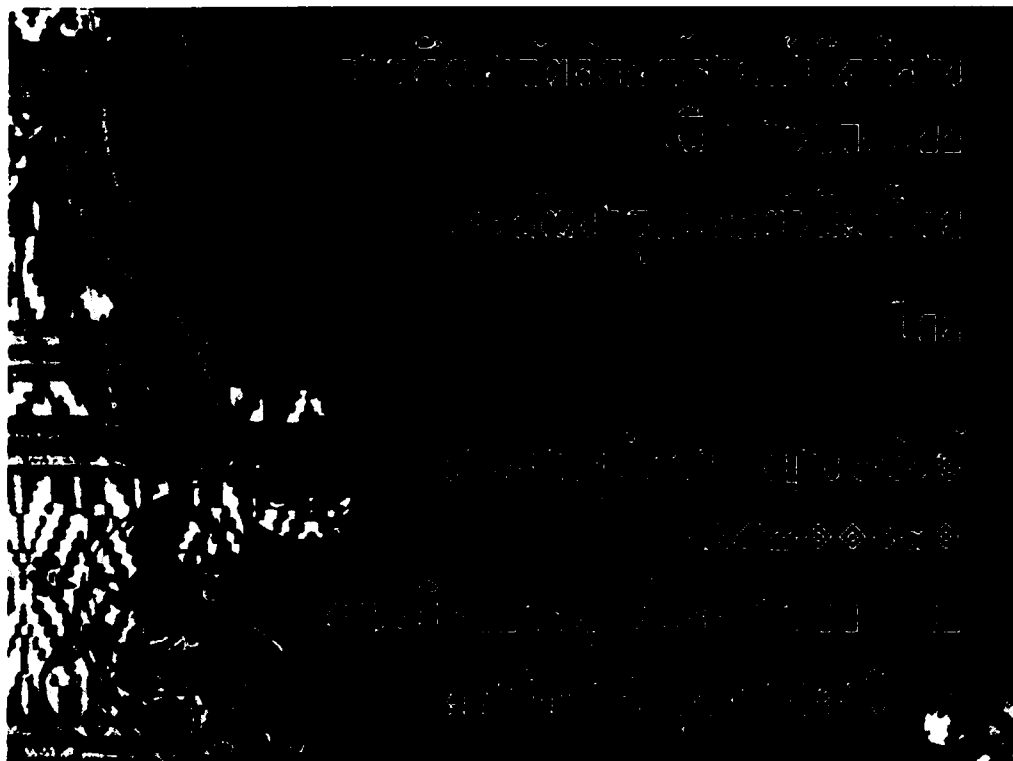
ก ข ข ค ค ฆ
 ง จ ฉ ช ช ฌ ฉ
 ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ
 ด ต ถ ท ธ น
 บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ
 ม ย ร ล ว
 ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ ก ก

ท ส ล อ ง ต ร ว ษ ส ฌ บ

◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻
 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻
 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻
 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻

ภาพที่ 72 ต้นแบบจากการปรับแก้ครั้งที่ 2

เมื่อได้รูปแบบที่ปรับแก้อย่างเสร็จสมบูรณ์แล้วจึงนำตัวอักษรที่ได้มาเรียงเป็นประโยค เพื่อนำไปทดสอบอีกครั้ง โดยการทดสอบอ่านอีกเป็นครั้งที่ 2

ภาพที่ 73 การนำอักษรมาเรียงเป็นประโยค

การสรุปจากการทดสอบอ่านครั้งที่ 2					
รช	ณ	รณ	0%	ธฆง	0%
				ช.ธ	
				ป.ณก	0%
				พ.พณ	
				พ.พ	0%

ตารางที่ 11 การสรุปจากการทดสอบอ่านครั้งที่ 2

จากการสำรวจครั้งที่ 2 พบว่าไม่มีผู้ใดอ่านผิดเลยและสำหรับตัวอักษรที่ต้องปรับแก้ก็พบว่ามีผู้ใดให้ปรับแก้จึงสรุปได้ว่าแบบที่ทำการเป็นครั้งที่ 2 จึงเป็นแบบที่นำไปผลิตเป็นแบบตัวพิมพ์ไทย

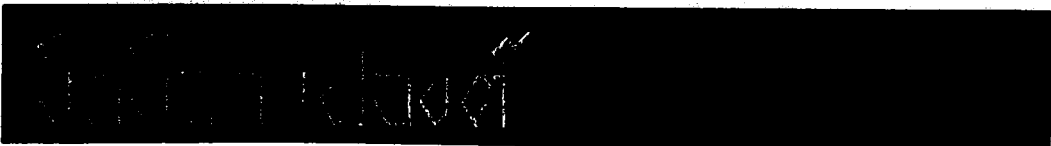
ก ข ขค คด
 ง ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ
 ณ ฏฐ ฐ ฌ ฒ
 ดตต ท ฑ ฒ
 ข ฌ ฒ ฌ ฒ ฌ
 ฌ ฎ ฏ ฎ
 ศ ษ ส ฑ ฎ ฎ ฎ ฎ

ทตลล งตลล ฎตลล ฎตลล

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

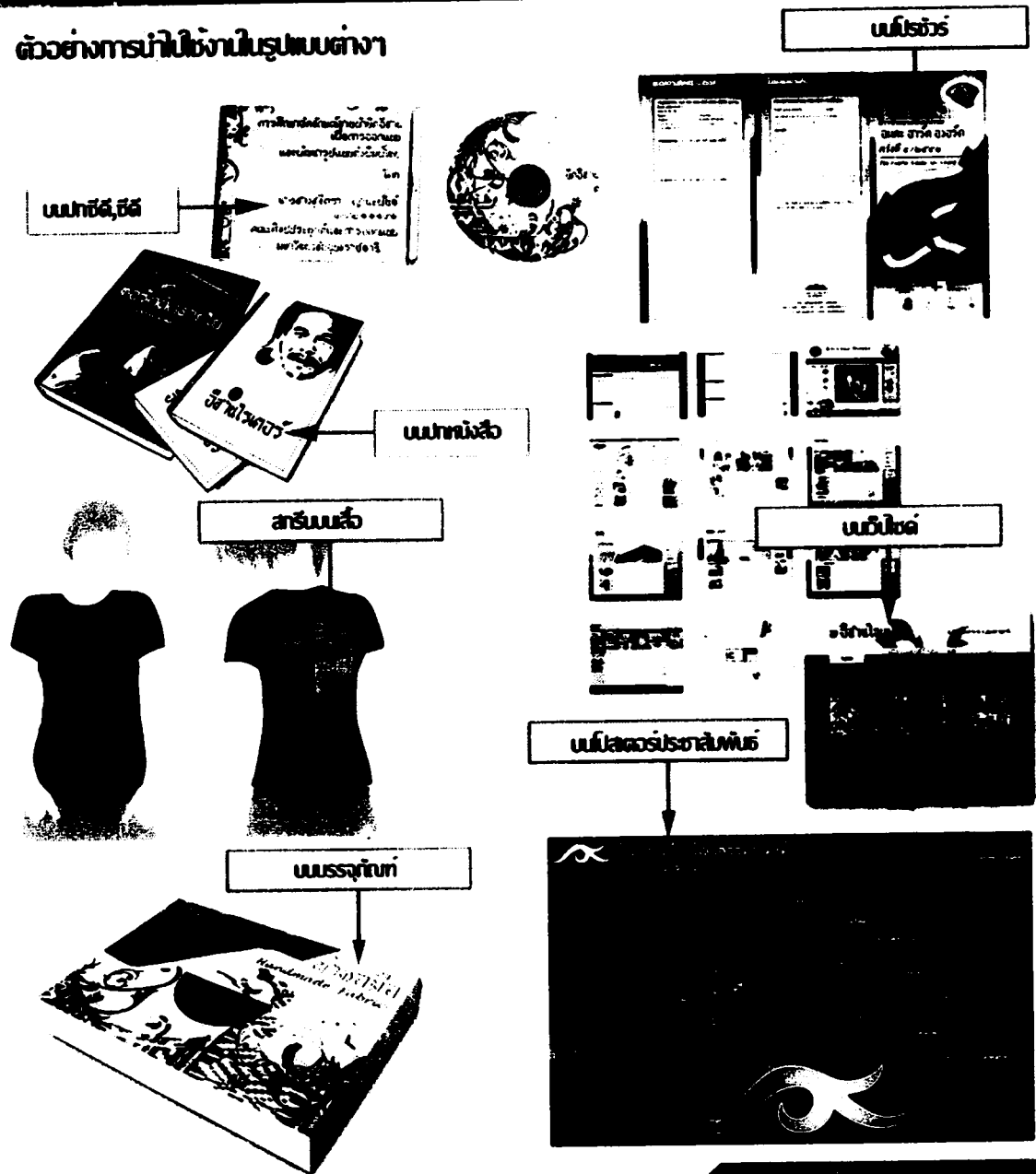

ภาพที่ 74 ต้นแบบตัวพิมพ์ที่สมบูรณ์

4.6 แสดงการนำแบบตัวพิมพ์ไทยไปใช้งาน

การศึกษาอัตลักษณ์สายผ้าขิดอีสานเพื่อการ ออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย

ตัวอย่างการนำไปใช้งานในรูปแบบต่างๆ

By Suchita Yanapa (10142) / SoL Faculty of Applied and Design / The Rajabhat Buriram University

ภาพที่ 75 การนำแบบตัวพิมพ์ไทยไปใช้งานในรูปแบบต่างๆ

4.7 สรุปผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อแบบตัวพิมพ์ไทย

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการออกแบบตัวพิมพ์ไทยทุกกระบวนการแล้วผู้วิจัยได้นำเอาแบบตัวพิมพ์ไทยที่ได้มาประยุกต์ใช้งานเป็นตัวอย่างเพื่อนำมาทำการทำแบบทดสอบครั้งสุดท้ายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคคลทั่วไปที่มีต่อแบบตัวพิมพ์ไทยที่ได้รับการพัฒนาจนสมบูรณ์ในลักษณะต่างๆเช่น การนำไปใช้กับงานกับปกซีดี,การนำไปใช้งานกับปกหนังสือ,การนำไปใช้งานกับโปรซ์ัวร์,การนำไปใช้งานกับบรรจุภัณฑ์,การนำไปใช้งานกับเสื้อ,การนำไปใช้งานกับโปสเตอร์และการนำไปใช้งานกับเว็บไซต์ สรุปผลในรูปแบบตารางโดยแบ่งเกณฑ์ดังนี้

1.00 – 2.50	อยู่ในระดับ	น้อย
2.51 – 4.99	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
5.00 – 7.25	อยู่ในระดับ	มาก
7.26 – 10.00	อยู่ในระดับ	มากที่สุด

ตารางที่ 12 สรุปค่าเฉลี่ย และความเหมาะสมของแบบตัวพิมพ์ไทย

การศึกษาอัตลักษณ์ลายผ้าจิดอีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย			
ลำดับ	รายการ	N=50	ระดับความคิดเห็น
		X	
1.	ความเหมาะสมในการนำไปใช้งานในรูปแบบต่างๆ	7.75	มากที่สุด
2.	รูปแบบตัวอักษรที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว	6.85	มาก
3.	รูปแบบตัวอักษรที่มีลักษณะที่อ่านง่ายเข้าใจง่าย	7.25	มาก
4.	ความนิยมที่คาดว่าจะได้รับ	8.25	มากที่สุด
รวม		6.02	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย และความเหมาะสมของแบบตัวพิมพ์ไทยได้มาประยุกต์ใช้งานในรูปแบบต่างสรุปค่าความเหมาะสมได้ดังนี้ 1. ความเหมาะสมในการนำไปใช้งานในรูปแบบต่างๆระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด.2. รูปแบบตัวอักษรที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก.3. รูปแบบตัวอักษรที่มีลักษณะที่อ่านง่ายเข้าใจง่ายระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก.4. ความนิยมที่คาดว่าจะได้รับระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการศึกษาอัตลักษณ์ลายผ้าจิดอีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทยสามารถสรุปได้ 2 กรณีคือ บทสรุปด้านข้อมูลการวิเคราะห์หาอัตลักษณ์ของลายผ้าจิดอีสาน และบทสรุปด้านการออกแบบ

5.1.1 สรุปผลด้านข้อมูลการวิเคราะห์หาอัตลักษณ์ของลายผ้าจิดอีสาน

สำหรับการศึกษาด้านลวดลายผ้าจิดอีสาน และทำการศึกษาจนได้ทราบว่าลวดลายผ้าจิดอีสานนั้นมีจำนวนมากและมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น การจำแนกลวดลายผ้าจิดอีสานนั้นสามารถจำแนกออกได้หลายหมวดหมู่ตามแต่ละท้องถิ่นจะจำแนกไปแต่ในแต่ละลายจะมีความคล้ายคลึงกันอยู่ซึ่งเมื่อถ้าเรารวบรวมผ้าจิดอีสานในแต่ละท้องถิ่นแล้วนำมาจำแนกลวดลายจะเห็นได้ว่าลวดลายที่คนอีสานนิยมทอหรือว่าลวดลายที่ทอกันมาจากบรรพบุรุษนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวิถีชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งรอบกายของคนอีสาน

เนื่องจากการศึกษาอัตลักษณ์ลายผ้าจิดเพื่อการออกแบบตัวพิมพ์ไทยมีการศึกษากระบวนการผลิตแล้วถึงเห็นว่าในการออกแบบตัวพิมพ์ไทยนั้นจะเน้นในเรื่องการนำเอาอัตลักษณ์ของลายผ้าจิดอีสานมาเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบของตัวพิมพ์ไทยเพื่อแสดงให้เห็นถึงความความเป็นอีสาน โดยแท้โดยแสดงออกในด้านตัวอักษรที่สื่อให้เห็น โดยชัดเจนจึงทำการวิเคราะห์ลวดลายผ้าจิดอีสานโดยการรวบรวมผ้าจิดอีสานในแต่ละหมวดหมู่ต่างๆแล้วทำการวิเคราะห์เพื่อหาลายเส้นที่มีความคล้ายคลึงกันเมื่อได้ลวดลายที่มีความคล้ายคลึงกันแล้วในแต่ละหมวดหมู่จึงนำลายเส้นในแต่ละหมวดหมู่ต่างๆมาทำการวิเคราะห์โดยหาลักษณะลายที่มีความคล้ายคลึงกันออกมาพบว่าเส้นที่มีความคล้ายคลึงกันมีอยู่ด้วยกันสามรูปแบบจึงนำมาทำการออกแบบรูปแบบตัวพิมพ์ไทย

5.1.2 สรุปผลด้านการออกแบบ

ในด้านผลสรุปการออกแบบตัวพิมพ์ไทยที่ได้ออกแบบไปนั้นผู้วิจัยได้ออกแบบตัวพิมพ์ไทยไว้ทั้งหมด 5 รูปแบบ ที่ได้จากการนำเส้นที่ได้จากการวิเคราะห์หาอัตลักษณ์ลายผ้าจิดอีสานเป็นหลักหลังจากนั้นจึงทำการทำแบบสอบถามเพื่อเลือกแบบที่จะนำมาผลิตเป็นตัวพิมพ์ไทยแลหลังจากที่ได้แบบตัวพิมพ์ไทยจึงทำการทดสอบแล้วจึงทำการปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้วนำมาเรียงเป็น

ประโยคเพื่อทำการสอบถาม โดยการใช้วิธีทดสอบอ่านเพื่อหาข้อผิดพลาดแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วหลังจากนั้นทำการสอบถามใหม่อีกครั้งโดยการใช้วิธีทดสอบอ่านเหมือนเดิมพบว่าไม่มีผู้ใดอ่านผิดจึงเป็นการสมบูรณ์ได้รูปแบบตัวพิมพ์ไทยที่ได้จากการศึกษาและการวิเคราะห์หาอัตลักษณ์ลายผ้าอีสาน

5.2 การอภิปรายผล

จากผลสรุปการออกแบบตัวพิมพ์ไทยจากการศึกษาลายผ้าขิดอีสานเนื่องจากตัวพิมพ์ไทยเป็นรูปแบบตัวอักษรในการออกแบบต้องนำเอาลายเส้นที่ได้จากการวิเคราะห์หาอัตลักษณ์ลายผ้าขิดมาเป็นรูปแบบในการออกแบบ จึงเป็นรูปแบบที่ดูแข็งแรงเนื่องจากลายผ้าขิดอีสานจะมีรูปแบบที่เป็นเหลี่ยม และรูปแบบตัวพิมพ์ไทยที่ได้ออกแบบมานั้นสามารถนำไปใช้เป็นตัวเนื้อเรื่องก็ได้หรือจะใช้เป็นหัวเรื่องก็ได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้จะเน้นในเรื่องการวิเคราะห์ลายผ้าขิดอีสานเพื่อการหาอัตลักษณ์ของลายผ้ามาใช้ในการออกแบบรูปแบบตัวพิมพ์ที่ออกแบบนั้นยังไม่ครอบคลุมในเรื่องการนำไปใช้งานซึ่งการนำไปใช้สามารถนำไปใช้ได้แต่เนื่องจากกระบวนการสร้างฟอนต์บนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เกิดปัญหาขึ้นอาจจะเนื่องจากโปรแกรมสร้างฟอนต์ผู้วิจัยจึงไม่สามารถสร้างฟอนต์ออกมาได้สมบูรณ์ตามที่ออกแบบไว้และสุดท้ายผู้วิจัยหวังว่าหากมีผู้สนใจแบบตัวพิมพ์นี้ก็สามารถนำแบบตัวพิมพ์ที่ได้ออกแบบไว้เข้าไปเข้าสู่กระบวนการสร้างฟอนต์ให้สมบูรณ์ได้ก็จะถือเป็นการดีอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์. ลายผ้าพื้นเมืองจ.กาฬสินธุ์ : หจก. กาฬสินธุ์การพิมพ์, 2549.
พัฒนา กิติอาษา, ผ้าอีสานจากมิติทางมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1 ขอนแก่น, คณะมนุษยศาสตร์ และ
สังคมศาสตร์, 2532, 25.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. สารานุกรมผ้าและเครื่องถักทอ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ
ในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2550.

สุนัย ณ อุบล, สมชาย นิลอาธิ. "ผ้าทอเมืองอุบล". ศิลปวัฒนธรรม 9, 13 (กรกฎาคม 2535): 158.

รุจิรา วงษ์สามารถ. 2549. โครงการจัดภูมิปัญญาภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่การออกแบบสภาพแวดล้อม
ภายในศูนย์ภูมิปัญญาท้องถิ่น. ปรินญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร

สมคิด หงส์สุวรรณ. 2546. ออกแบบประดิษฐ์อักษรไทย-อังกฤษ

ผศ. วรพงศ์ วรรณาคูดมพงศ์. อักษรประดิษฐ์ LETTERING DESIGN คณะศิลปกรรม สถาบัน
เทคโนโลยี

ราชมงคล, 2545.

ประดิษฐ์ โสมสุข .2550. โครงการศึกษาลายผ้าจกอีสานเพื่อเป็นแนวคิดในการออกแบบ
เครื่องประดับ

ปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

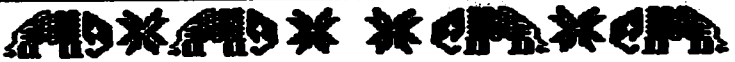
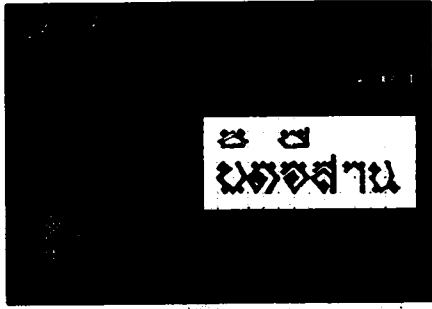

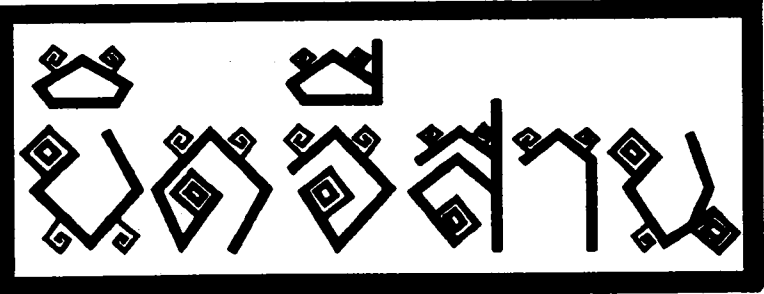
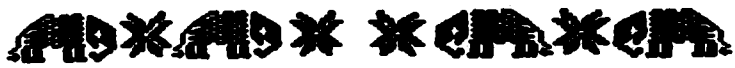
รูปแบบฟอนต์ไทย www.FONT.com 10 ตุลาคม 2551

กระบวนการผลิตฟอนต์ www.FONT.com 10 ตุลาคม 2551

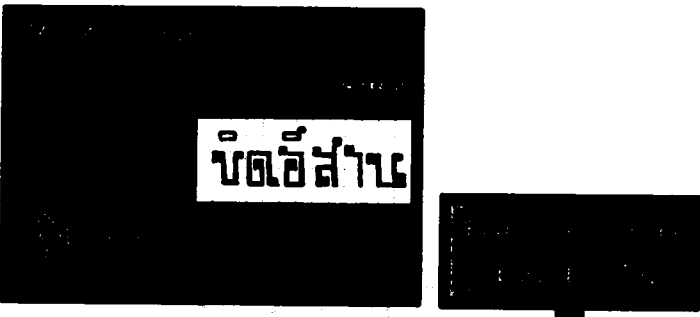
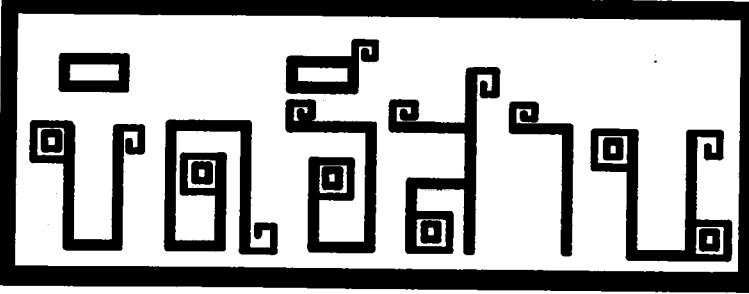
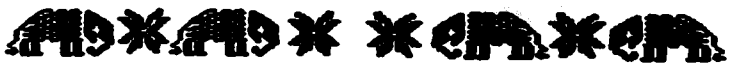
โปรแกรม FONTLAB STUDIO 5 www.FOnt.com 25 กุมภาพันธ์ 2552

ภาคผนวก
เครื่องมือในการทำวิจัย

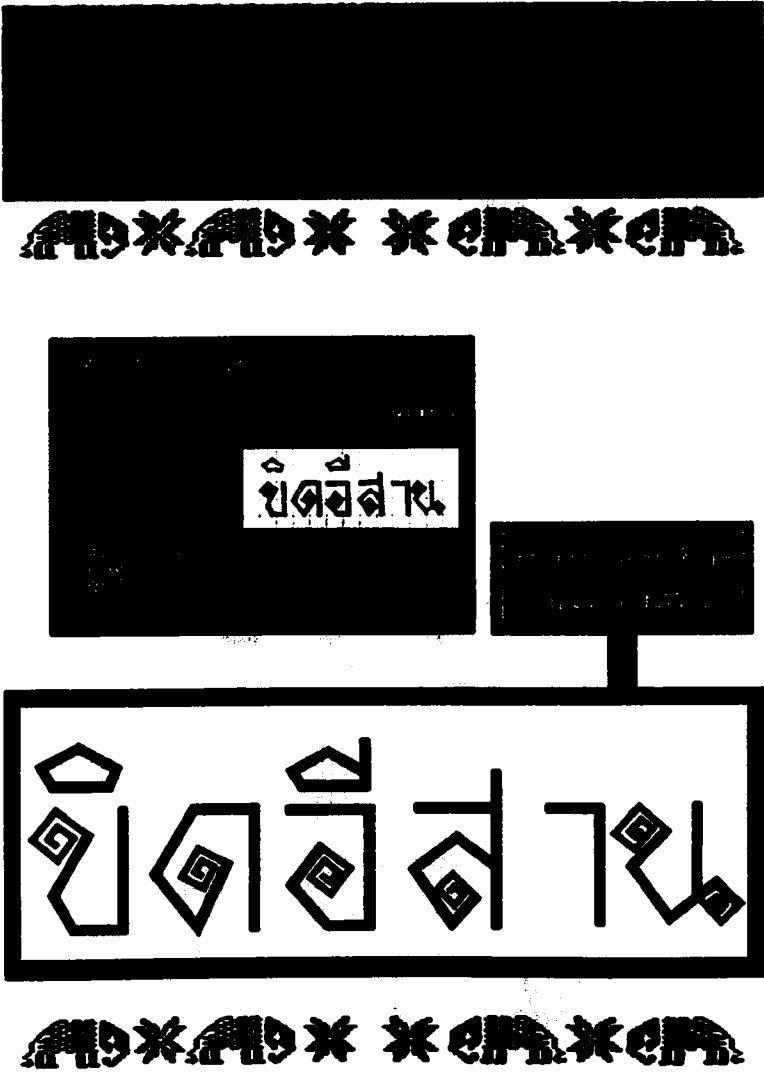
แบบสอบถามที่ 1 (เพื่อหารูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม)

<p>แบบสอบถาม</p> <p>โครงการศึกษาอิทธิพลผ้าจกอีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย</p> <p>โดย นางสาวสุจิตรา ฐานะพันธ์ ปริญญาตรีชั้นปีที่4</p> <p>รหัสนักศึกษา 48200150</p> <p>คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ</p> <p>มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี</p> <p>ข้อเสนอแนะ: จงทำเครื่องหมาย (/) ภายในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน</p>					
<p>รูปแบบที่ 1</p>					
	<p>1.รูปแบบตัวอักษรมีลักษณะที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย</p>				
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">ใช่</td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;">ไม่</td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>	ใช่		ไม่	
ใช่		ไม่			
	<p>2.รูปแบบตัวอักษรมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว</p>				
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">ใช่</td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;">ไม่</td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>	ใช่		ไม่	
ใช่		ไม่			
	<p>3.รูปแบบตัวอักษรนี้เหมาะแก่การนำไปผลิตเป็น ตัวพิมพ์ไทยต่อไป</p>				
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">ใช่</td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;">ไม่</td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>	ใช่		ไม่	
ใช่		ไม่			
<p>4. ข้อเสนอแนะ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>					
<p>ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (ขอขอบคุณค่ะ)</p>					

แบบสอบถามที่ 1 (เพื่อหารูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม)

<p>แบบสอบถาม</p> <p>โครงการศึกษาอักษรลักษณ์ลายผ้าซิ่นอีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย</p> <p>โดย นางสาวสุจิตรา ญาณะพันธ์ ปริญาตรี ชั้นปีที่ 4</p> <p>รหัสนักศึกษา 48200150</p> <p>คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ</p> <p>มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี</p> <p>ข้อเสนอแนะ: จงทำเครื่องหมาย (/) ภายในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน</p>			
<p>รูปแบบที่ 2</p>			
   	<p>1. รูปแบบตัวอักษรมีลักษณะที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย</p>		
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">ไม่</td> </tr> </table>	ใช่	ไม่
	ใช่	ไม่	
	<p>2. รูปแบบตัวอักษรมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว</p>		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">ไม่</td> </tr> </table>	ใช่	ไม่	
ใช่	ไม่		
<p>3. รูปแบบตัวอักษรนี้เหมาะแก่การนำไปผลิตเป็นตัวพิมพ์ไทยต่อไป</p>			
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">ไม่</td> </tr> </table>	ใช่	ไม่	
ใช่	ไม่		
<p>4. ข้อเสนอแนะ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>			
<p>ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (ขอขอบคุณค่ะ)</p>			

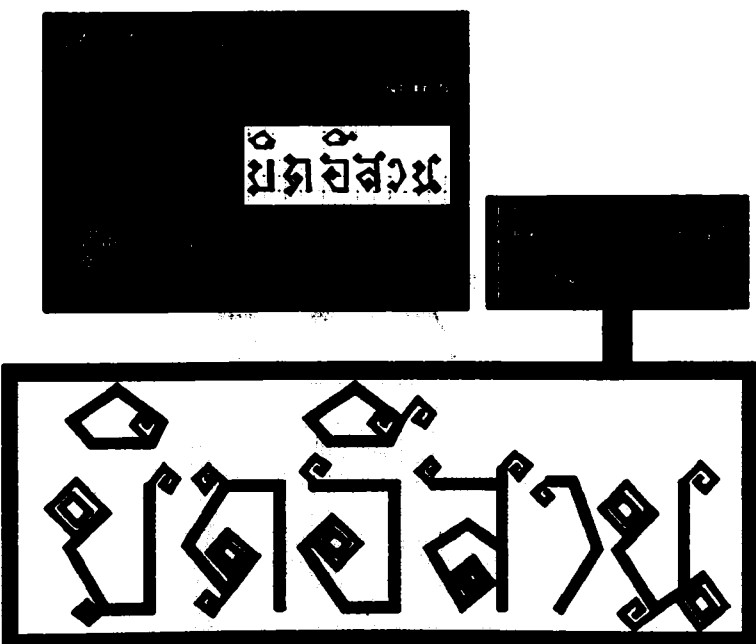
แบบสอบถามที่ 1 (เพื่อหารูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม)

<p>แบบสอบถาม</p> <p>โครงการศึกษาอิทธิพลหลายหน้าจอกีसानเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย</p> <p>โดย นางสาวสุจิตรา ฐานะพันธ์ ปริญญาตรีชั้นปีที่ 4</p> <p>รหัสนักศึกษา 48200150</p> <p>คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ</p> <p>มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี</p> <p>ข้อเสนอแนะ: จงทำเครื่องหมาย (/) ภายในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน</p>	
<p>รูปแบบที่ 3</p>	
	<p>1. รูปแบบตัวอักษร มีลักษณะที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย</p>
	<p>ใช่ ☐ ไม่ ☐</p>
	<p>2. รูปแบบตัวอักษร มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว</p>
	<p>ใช่ ☐ ไม่ ☐</p>
<p>3. รูปแบบตัวอักษรนี้ เหมาะแก่การนำไปผลิตเป็น ตัวพิมพ์ไทยต่อไป</p>	
<p>ใช่ ☐ ไม่ ☐</p>	
<p>4. ข้อเสนอแนะ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<p>ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (ขอขอบคุณค่ะ)</p>	

แบบสอบถามที่ 1 (เพื่อหารูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม)

<p>แบบสอบถาม</p> <p>โครงการศึกษาอิทธิพลของลายผ้าหัตถ์อีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย</p> <p>โดย นางสาวสุจิตรา ญาณะพันธ์ ปริญาครี ชั้นปีที่ 4</p> <p>รหัสนักศึกษา 48200150</p> <p>คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ</p> <p>มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี</p> <p>ข้อเสนอแนะ: จงทำเครื่องหมาย (/) ภายในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน</p>			
<p>รูปแบบที่ 4</p>			
	<p>1. รูปแบบตัวอักษร มีลักษณะที่อ่านง่าย เขาใจง่าย</p>		
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">ไม่</td> </tr> </table>	ใช่	ไม่
	ใช่	ไม่	
	<p>2. รูปแบบตัวอักษร มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว</p>		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">ไม่</td> </tr> </table>	ใช่	ไม่	
ใช่	ไม่		
<p>3. รูปแบบตัวอักษรนี้ เหมาะแก่การนำไปผลิตเป็นตัวพิมพ์ไทยต่อไป</p>			
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">ไม่</td> </tr> </table>	ใช่	ไม่	
ใช่	ไม่		
<p>4. ข้อเสนอแนะ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>			
<p>ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (ขอขอบคุณ)</p>			

แบบสอบถามที่ 1 (เพื่อหารูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม)

<p>แบบสอบถาม</p> <p>โครงการศึกษาอิทธิพลของลายผ้าทออีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย</p> <p>โดย นางสาวสุจิตรา ภูวนะพันธ์ ปริญญาตรีชั้นปีที่ 4</p> <p>รหัสนักศึกษา 48200150</p> <p>คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ</p> <p>มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี</p> <p>ข้อเสนอแนะ: จงทำเครื่องหมาย (/) ภายในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน</p>					
<p>รูปแบบที่ 5</p>					
 <p>มดขี้ผึ้ง</p>	<p>1. รูปแบบตัวอักษรมีลักษณะที่อ่านง่าย</p> <p>เข้าใจง่าย</p>				
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%; text-align: center;">ไม่</td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>	ใช่		ไม่	
	ใช่		ไม่		
	<p>2. รูปแบบตัวอักษรมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว</p>				
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%; text-align: center;">ไม่</td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>	ใช่		ไม่		
ใช่		ไม่			
 <p>มดขี้ผึ้ง</p>	<p>3. รูปแบบตัวอักษรนี้เหมาะแก่การนำไปผลิตเป็นตัวพิมพ์ไทยต่อไป</p>				
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; text-align: center;">ใช่</td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%; text-align: center;">ไม่</td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>	ใช่		ไม่	
ใช่		ไม่			
<p>4. ข้อเสนอแนะ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>					
<p>ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการออกแบบสอบถาม (ขอขอบคุณค่ะ)</p>					

แบบสอบถามที่ 2 (แบบทดสอบอ่านครั้งที่ 1)

แบบสอบถาม

โครงการศึกษาอิทธิพลของฝ่ายจิตอิสานต่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย

โดย นางสาวสุจิตรา ฐานะพันธ์ ปริญาตรีชั้นปีที่ 4

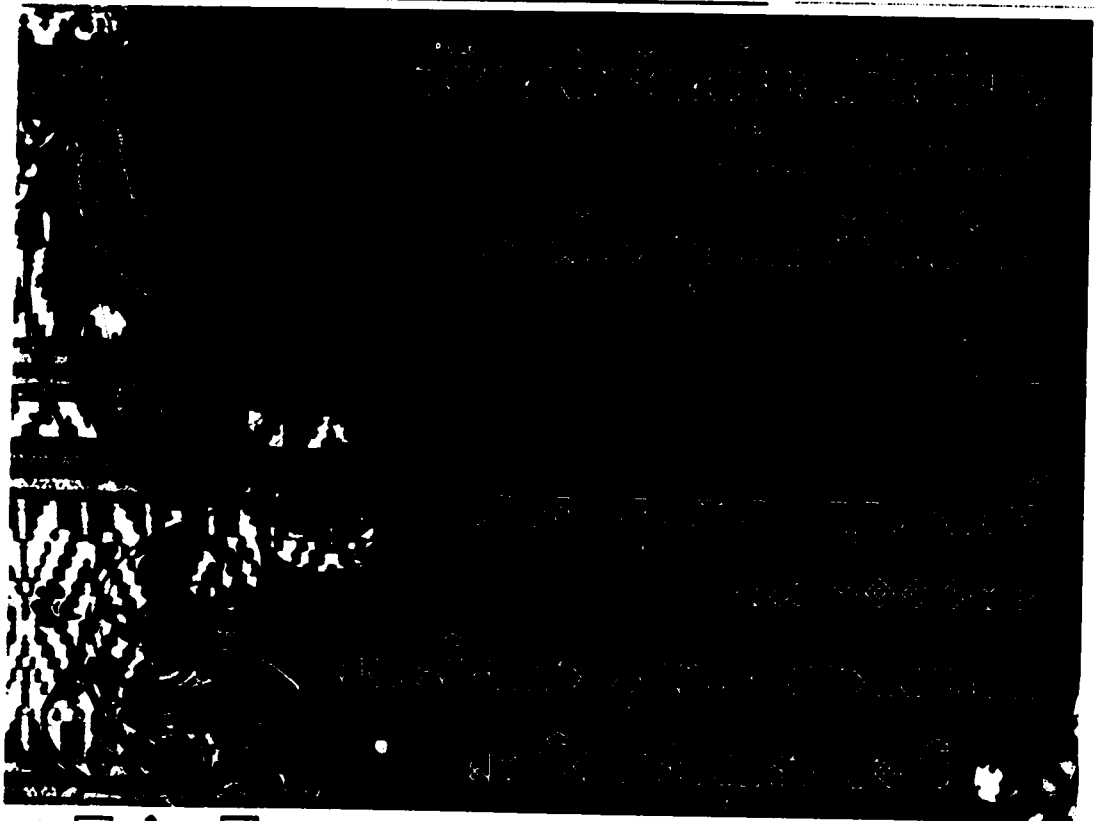
รหัสนักศึกษา 48200150

คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ขอเสนอแนะ: อ่านประโยคในกล่องข้อความข้างล่าง

ตัวอย่างประโยคที่ใช้ในการทดสอบอ่าน

เพศ: หญิง ชาย

อายุ: ..... ปี

อาชีพ: .....

คำที่อ่านผิด.....

.....

.....

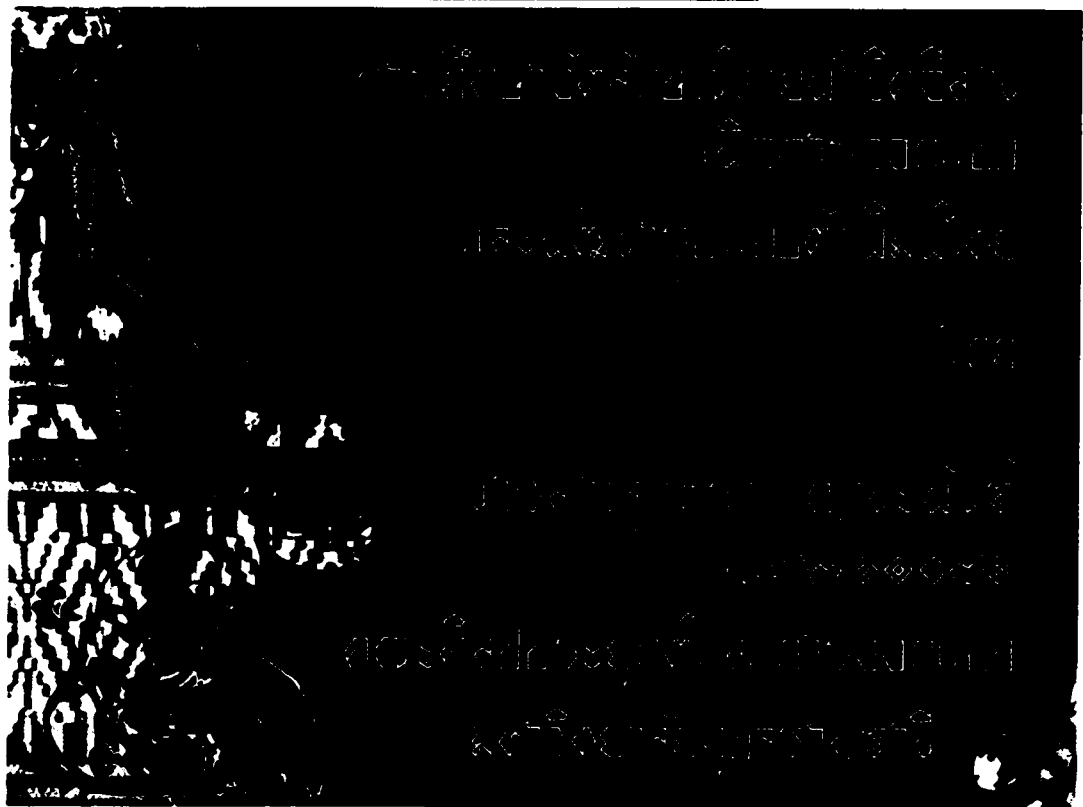
คำที่อ่านผิดทั้งหมด.....คำ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (ขอบคุณค่ะ)

แบบสอบถามที่ 2 (แบบทดสอบอ่านครั้งที่ 2)

แบบสอบถาม
 โครงการศึกษาอิทธิพลของภาพยนตร์โฆษณาต่อการออกแบบและพัฒนาารูปแบบตัวพิมพ์ไทย
 โดย นางสาวสุจิตรา ฐานะพันธ์ ปริญญาตรีชั้นปีที่4
 รหัสนักศึกษา 48200150
 คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ
 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
 ขอเสนอแนะ: อ่านประโยชน์ในกล่องข้อความข้างล่าง

ตัวอย่างประโยคที่ใช้ในการทดสอบอ่าน

เพศ: หญิง ชาย

อายุ: ..... ปี

อาชีพ: .....

คำที่อ่านผิด.....

.....

.....

คำที่อ่านผิดทั้งหมด.....คำ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (ขอขอบคุณค่ะ)

แบบสอบถามที่ 3 (แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบตัวอักษร)

แบบสอบถาม
โครงการศึกษาอัตลักษณ์ลายผ้าจิดจีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย
โดย นางสาวสุจิตรา ฐานะพันธ์ ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4
รหัสนักศึกษา 48200150
คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ข้อเสนอแนะ: จงทำเครื่องหมาย (/) กากบาท ลงในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รูปแบบที่ 1

เพศ : หญิง ชาย
 อายุ : ..... ปี
 อาชีพ : .....

1. ความเหมาะสมในการนำไปใช้งานในรูปแบบต่างๆ
  - ดีมาก(5)
  - ดี(4)
  - ปานกลาง(3)
  - พอใจ(2)
  - น้อย(1)
2. รูปแบบตัวอักษรมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว
  - ดีมาก(5)
  - ดี(4)
  - ปานกลาง(3)
  - พอใจ(2)
  - น้อย(1)
3. รูปแบบตัวอักษรมีลักษณะที่อ่านง่ายเข้าใจง่าย
  - ดีมาก(5)
  - ดี(4)
  - ปานกลาง(3)
  - พอใจ(2)
  - น้อย(1)
4. ความนิยมที่คาดว่าจะได้รับ
  - ดีมาก(5)
  - ดี(4)
  - ปานกลาง(3)
  - พอใจ(2)
  - น้อย(1)

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (ขอบคุณค่ะ)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุจิตรา ญาณะพันธ์

กำเนิด 15 ธันวาคม พ.ศ. 2529

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541 ประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนบ้านจั่น
อ.วารินชำราบ จ. อุบลราชธานี

พ.ศ. 2544 มัธยมศึกษาปีที่3 โรงเรียนวารินชำราบ
อ.วารินชำราบ จ. อุบลราชธานี

พ.ศ. 2547 มัธยมศึกษาปีที่6 โรงเรียนวารินชำราบ
อ.วารินชำราบ จ. อุบลราชธานี

พ.ศ. 2551 ศิลปประยุกต์บัณฑิต มหาวิทยาลัย
อุบลราชธานี

ภูมิลำเนา 15 หมู่ 11 ต. โนนผึ้ง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
34190

โทรศัพท์ 084-588-5277